

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί μια ολοκληρωμένη προσπάθεια αναμόρφωσης, αποκατάστασης και ανάπλασης των αστικών θαλάσσιων μετώπων της χώρας μας, δεδομένου ότι μέχρι σήμερα ελάχιστες πόλεις έχουν προβεί σε τολμηρές και συνάμα αξιόλογες ενέργειες ανάπλασης και αναβάθμισης των εν λόγω περιοχών τους. Στόχος αυτής της εργασίας είναι η αποτύπωση της κατάστασης της χώρας μας, η αναφορά σε επιλεγμένες πόλεις- παραδείγματα, οι οποίες κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα ιδιαίτερο και αξιόλογο περιβάλλον στο αστικό θαλάσσιο μέτωπο τους βοηθώντας και στηρίζοντας ταυτόχρονα την ανάπτυξη τους, καθώς επίσης και η μελέτη της περιοχής των Νέων Μουδανιών, του σημαντικότερου εμπορικού, οικονομικού και πνευματικού κέντρου του Νομού Χαλκιδικής. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραδείγματα, τόσο από την ευρωπαϊκή όσο και την εγχώρια εμπειρία, μελετούμε και καταγράφουμε την υφιστάμενη κατάσταση του οικισμού των Νέων Μουδανιών και προτείνουμε έργα και ενέργειες που θα βοηθήσουν και θα συμβάλλουν στη βελτίωση της εικόνας του συγκεκριμένου χώρου αλλά και ολόκληρου του οικισμού, οδηγώντας τον σε μια αναπτυξιακή πορεία. Δημιουργούμε χώρους και δραστηριότητες που θα απευθύνονται σε όλους τους ανθρώπους, κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής, όλων των ηλικιών και των μορφωτικών επιπέδων. Χώρους που θα παρέχουν στους χρήστες τους ψυχαγωγία, ψυχική ηρεμία και μια δόση ξεγνοιασιάς από τα προβλήματα της καθημερινότητας

Λέξεις κλειδιά: αστικό θαλάσσιο μέτωπο, ανάπλαση, αναμόρφωση, αποκατάσταση, ανάπτυξη, ψυχαγωγία

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ
ΜΕΤΩΠΟΥ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΓΟΣΠΟΔΙΝΗ Α.
ΕΚΠΟΝΗΣΗ: ΜΕΓΑ ΜΑΡΙΑ

URBAN WATERFRONT REDEVELOPMENT: THE CASE OF NEW MOUDANIA
CHALKIDIKI

By Maria Mega

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree Diploma of Planning and Regional Development

Department of Planning and Regional Development

University Of Thessaly

Volos, October 2013

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Όπως όλα τα έργα για να μπορέσουν να υλοποιηθούν στηρίζονται σε διάφορους ανθρώπους, απλούς υποστηρικτές- οραματιστές και χρηματοδότες, έτσι και αυτή η διπλωματική εργασία, το δικό μου έργο, δε θα μπορούσε να ολοκληρωθεί χωρίς τη βοήθεια και συμβολή συγκεκριμένων ανθρώπων. Το πιο σημαντικό ρόλο από όλους, και τους ευχαριστώ για αυτό, τον διαδραμάτισαν όπως είναι απολύτως λογικό οι γονείς μου και η αδερφή μου, χωρίς την υποστήριξη των οποίων, τόσο οικονομική όσο και ψυχολογική, δε θα είχα τη δυνατότητα να ολοκληρώσω ούτε το συγκεκριμένο τεύχος αλλά ούτε και το πρόγραμμα σπουδών μου. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τη δεύτερη «οικογένειά» μου εδώ στο Βόλο, Αντώνη, Ελένη, Γιώργο, Γιάννη, Κατερίνα, Στέλιο και Χριστόφορο, με τους οποίους μοιραστήκαμε σχεδόν τα πάντα όλα αυτά τα χρόνια, δημιουργώντας μια πραγματικά όμορφη φοιτητική ζωή. Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την Κυρία Ασπασία Γοσποδίνη για την καθοδήγηση, οργάνωση και διόρθωση της διπλωματικής μου εργασίας, καθώς επίσης την Γεωργία Γρίβα και Στυλιανή Λόη για την ανεκτίμητη βοήθεια και συμπαράσταση τους.

Με εκτίμηση Μέγα Μαρία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί μια ολοκληρωμένη προσπάθεια αναμόρφωσης, αποκατάστασης και ανάπλασης των αστικών θαλάσσιων μετώπων της χώρας μας, δεδομένου ότι μέχρι σήμερα ελάχιστες πόλεις έχουν προβεί σε τολμηρές και συνάμα αξιόλογες ενέργειες ανάπλασης και αναβάθμισης των εν λόγω περιοχών τους. Στόχος αυτής της εργασίας είναι η αποτύπωση της κατάστασης της χώρας μας, η αναφορά σε επιλεγμένες πόλεις- παραδείγματα, οι οποίες κατάφεραν να δημιουργήσουν ένα ιδιαίτερο και αξιόλογο περιβάλλον στο αστικό θαλάσσιο μέτωπο τους βοηθώντας και στηρίζοντας ταυτόχρονα την ανάπτυξη τους, καθώς επίσης και η μελέτη της περιοχής των Νέων Μουδανιών, του σημαντικότερου εμπορικού, οικονομικού και πνευματικού κέντρου του Νομού Χαλκιδικής. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραδείγματα, τόσο από την ευρωπαϊκή όσο και την εγχώρια εμπειρία, μελετούμε και καταγράφουμε την υφιστάμενη κατάσταση του οικισμού των Νέων Μουδανιών και προτείνουμε έργα και ενέργειες που θα βοηθήσουν και θα συμβάλλουν στη βελτίωση της εικόνας του συγκεκριμένου χώρου αλλά και ολόκληρου του οικισμού, οδηγώντας τον σε μια αναπτυξιακή πορεία. Δημιουργούμε χώρους και δραστηριότητες που θα απευθύνονται σε όλους τους ανθρώπους, κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής, όλων των ηλικιών και των μορφωτικών επιπέδων. Χώρους που θα παρέχουν στους χρήστες τους ψυχαγωγία, ψυχική ηρεμία και μια δόση ξεγνοιασιάς από τα προβλήματα της καθημερινότητας.

Λέξεις κλειδιά: αστικό θαλάσσιο μέτωπο, ανάπλαση, αναμόρφωση, αποκατάσταση, ανάπτυξη, ψυχαγωγία

ABSTRACT

This thesis is a comprehensive effort of regeneration, reformation and redevelopment of urban waterfronts of our country. Since recently, few cities have made bold, yet remarkable steps of redevelopment and regeneration of their waterfronts. The aim of this work is the depiction of the current situation in our country, the reference of selected cities - case studies that managed to create a unique and remarkable environment in their waterfront by helping and supporting their development. Also, this thesis focuses on the study of the urban fabric of New Moudania, the leading commercial, financial and cultural center of Halkidiki. Taking into account the examples, both in European and domestic experience, we study and record the current situation of the settlement of New Moudania and recommend projects, policies and actions that will help and contribute to the improvement of the image as well as the development of the area. We create spaces and activities that will appeal to all people, both residents and visitors to the area at all ages and educational levels. The waterfront redevelopment will provide the users with entertainment activities, tranquility and a touch of insouciance of the problems of everyday life.

Keywords : waterfront , regeneration, reformation, development, entertainment

ΑΡΤΙΚΟΛΕΞΑ

Α.Τ.Ε.Ι.....	Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΓΠΣ.....	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
Δ.Ε.....	Δημοτική Ενότητα
Δ.Ε.Η.....	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
Δ.Ο.Υ.....	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
ΕΛ.ΣΤΑΤ.....	Ελληνική Στατιστική Εταιρεία
Κ.Τ.Ε.Λ.....	Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων
Ν.Α.Τ.Ο.....	Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου
Ο.Α.Ε.Δ.....	Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού
Ο.Τ.Α.....	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ο.Τ.Ε.....	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
Π.Ε.....	Περιφερειακή Ενότητα
Π.Ε.....	Πολεοδομική Ενότητα
Τ.Ε.Ε.....	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Φ.Ε.Κ.....	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1.1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	6
1.2. ΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	6
2. ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΩΠΩΝ	9
2.1. Η ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΡΟ	10
2.2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ	11
2.3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΝ	13
2.4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΩΠΩΝ	16
2.5. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΩΠΩΝ	21
2.6. ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΜΕΤΩΠΟ: ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΗ	26
2.7. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	30
2.8. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	32
2.8.1. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	33
2.8.2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΧΩΡΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	41
2.8.3. ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ	46
2.8.3.1. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ PASAIA, SEBASTIAN, SPAIN	47
2.8.3.2. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ VADO LIGURE, SAVONA, ITALY	49
2.8.3.3. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ, ΕΥΒΟΙΑ, ΕΛΛΑΔΑ	50
2.8.3.4. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΡΑΦΗΝΑΣ, ΑΤΤΙΚΗ, ΕΛΛΑΔΑ	51
3. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	53
3.1. Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	54
3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ	57
4. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	59
4.1. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ	60
4.2. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ	62
4.3. ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	63
4.4. ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	64
5. ΑΣΤΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΜΕΤΩΠΟ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	66
5.1. ΛΙΜΑΝΙ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	67

5.2. ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΖΩΝΗ	69
6. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ	72
6.1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ	73
6.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ	75
6.3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	83
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	84
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	87
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	92

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΙΚΟΝΑ 1: ΠΕΖΟΔΡΟΜΗΜΕΝΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΔΙΠΛΑ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΡΟ ΣΤΟ PARQUE DOS NACOES	34
ΕΙΚΟΝΑ 2: ΤΟ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ ΣΤΗ BARCELONA	35
ΕΙΚΟΝΑ 3: ΠΑΡΚΟ DIAGONAL MAR	36
ΕΙΚΟΝΑ 4: ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ BILBAO	36
ΕΙΚΟΝΑ 5: Η ΠΟΛΗ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΣΤΗ VALENCIA	36
ΕΙΚΟΝΑ 6: Η ΠΕΡΙΦΗΜΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ BIGO	37
ΕΙΚΟΝΑ 7: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΒΑΘΡΑΣ ΣΤΟ PONTE PARODI	38
ΕΙΚΟΝΑ 8: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ LENS	40
ΕΙΚΟΝΑ 9: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ CENTRAL HARBOURFRONT	40
ΕΙΚΟΝΑ 10: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ARCHIPELAGO 21	40
ΕΙΚΟΝΑ 11: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ARCHIPELAGO 21	41
ΕΙΚΟΝΑ 12: ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ RIO DE JANEIRO	41
ΕΙΚΟΝΑ 13: ΛΙΜΕΝΙΚΗ ΖΩΝΗ MARMARA	41
ΕΙΚΟΝΑ 14: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ SEEF LUSAIL	42
ΕΙΚΟΝΑ 15: ΣΧΕΔΙΟ LILYPAD	42
ΕΙΚΟΝΑ 16: ΝΕΑ ΠΑΡΑΛΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	43
ΕΙΚΟΝΑ 17: ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ	43
ΕΙΚΟΝΑ 18: ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΝΕΑΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ	43
ΕΙΚΟΝΑ 19: ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΙΣΙΝΑ ΜΕ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΝΕΡΟ	44
ΕΙΚΟΝΑ 20: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΦΑΛΗΡΙΚΟΥ ΔΕΛΤΑ	44
ΕΙΚΟΝΑ 21: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ- ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΛΑΙΑΣ ΛΑΧΑΝΑΓΟΡΑΣ	44
ΕΙΚΟΝΑ 22: ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΜΕΤΩΠΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	45
ΕΙΚΟΝΑ 23: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ PASAIA	47
ΕΙΚΟΝΑ 24: ΝΑΥΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	48
ΕΙΚΟΝΑ 25: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ VADO LIGURE	49
ΕΙΚΟΝΑ 26: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ VADO LIGURE	50
ΕΙΚΟΝΑ 27: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ	51
ΕΙΚΟΝΑ 28: ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΡΑΦΗΝΑΣ	52
ΕΙΚΟΝΑ 29: ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ	54
ΕΙΚΟΝΑ 30: ΤΑ ΜΟΥΔΑΝΙΑ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ	57
ΕΙΚΟΝΑ 31: ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΑΣΗ	63
ΕΙΚΟΝΑ 32: ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΛΑΣΗ	64
ΕΙΚΟΝΑ 33: ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ ΣΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΜΕΤΩΠΙΟ ΤΩΝ Ν.ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	69
ΕΙΚΟΝΑ 34: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	70
ΕΙΚΟΝΑ 35: ΑΠΟΨΗ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΙΟΥ ΤΩΝ Ν.ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	70
ΕΙΚΟΝΑ 38: ΓΛΥΠΤΟ/ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ ΤΟΥ TOM OTTERNES	77
ΕΙΚΟΝΑ 36: ΓΛΥΠΤΟ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΤΟΥ DAVID HARBER	77
ΕΙΚΟΝΑ 37: ΣΙΝΤΡΙΒΑΝΙ ΜΕ ΓΛΥΠΤΑ ΚΕΝΤΡΟ POMPIDOU	77
ΕΙΚΟΝΑ 39: ΓΛΥΠΤΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΧΑΡΑ THE REAL WORLD	78
ΕΙΚΟΝΑ 40: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΣΕ ΠΑΡΚΟ ΓΛΥΠΤΩΝ ΣΤΟ TEXAS	78
ΕΙΚΟΝΑ 41: THE OPEN MIND STAGE- ΑΝΟΙΧΤΟ ΘΕΑΤΡΟ	78
ΕΙΚΟΝΑ 42: ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ	79
ΕΙΚΟΝΑ 43: «ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ» ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ	80
ΕΙΚΟΝΑ 44: «ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ» ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ	80
ΕΙΚΟΝΑ 45: «ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΧΑΡΕΣ» ΓΙΑ ΕΝΗΛΙΚΕΣ	80
ΕΙΚΟΝΑ 46: ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ	81

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία έχει ως αντικείμενο την ανάπλαση τμήματος του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών Χαλκιδικής, με απώτερο σκοπό την αναβάθμιση της εν λόγω περιοχής και τη μετατροπή του χώρου σε ένα ελκυστικό και ευχάριστο περιβάλλον, το οποίο θα προσελκύει όλο και περισσότερους επισκέπτες. Η ανάπλαση της συγκεκριμένης περιοχής θα έχει επίπτωση σε ολόκληρο τον οικισμό, τον οποίο πέρα από μια ανανέωση θα τον βοηθήσει να αποκτήσει μια ανοδική αναπτυξιακή πορεία.

Η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής δεν έγινε τυχαία, καθώς αποτελεί μια από τις σημαντικότερες κωμόπολης του Νομού Χαλκιδικής. Παρόλο όμως τη σημασία της περιοχής και τις σημαντικές λειτουργίες (στη περιοχή λειτουργεί το μεγαλύτερο λιμάνι του Ν.Χαλκιδικής) που συγκεντρώνονται στο θαλάσσιο μέτωπο της, η εικόνα που παρουσιάζει είναι υποβαθμισμένη και περιορισμένη. Τα Μουδανιά είναι μια κωμόπολη που δεν έχει αξιοποιήσει πλήρως τα πλεονεκτικά και θετικά στοιχεία που διαθέτει. Επομένως, η περιοχή επέμβασης έχει άμεση ανάγκη για ανάπλαση και αναδιαμόρφωση έτσι ώστε να επιτευχθεί η άρση της απομόνωσης και περιθωριοποίησης και να δημιουργηθεί ένα νέο αναπτυγμένο θαλάσσιο μέτωπο.

Κύριος στόχος επομένως της εργασίας είναι η διερεύνηση, ανάλυση και παρουσίαση των στοιχείων που δημιουργούν τα προβλήματα απομόνωσης, περιθωριοποίησης και υποβάθμισης της περιοχής παρέμβασης. Αφού αρχικά εντοπιστούν και παρουσιαστούν τόσο τα υφιστάμενα χαρακτηριστικά όσο και τα προβλήματα της περιοχής, στη συνέχεια θα παρουσιαστεί μια ολοκληρωμένη πρόταση ανάπλασης που θα έχει ως στόχο τη βελτίωση της εικόνας της συγκεκριμένης περιοχής αλλά και ολόκληρης της πόλης.

1.2. ΔΟΜΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία απαρτίζεται από έξι κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μια εισαγωγή που αφορά το αντικείμενο και τους στόχους που θέτει η εργασία.

Αφού τεθούν οι στόχοι της εργασίας, πραγματοποιείται στη συνέχεια μια ειδική αναφορά στο φαινόμενο της ανάπλασης του αστικού θαλάσσιου μετώπου. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά γίνεται μια αναφορά στην ιστορική σχέση του υδάτινου στοιχείου και της κοινωνίας και στο ρόλο που διαδραμάτισε αυτό στην ανάπτυξή της. Εν συνεχεία παρουσιάζονται διάφοροι ορισμοί και προσεγγίσεις του όρου ανάπλασης, καθώς επίσης και των βασικών επιδιώξεων που έχει ως στόχους

2. ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΩΠΙΩΝ

2.1. Η ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΡΟ

Το νερό αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία της φύσης και διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο, τόσο στη ζωή του ανθρώπου όσο και στη διαμόρφωση και εξέλιξη της κοινωνίας. Διεγείρει το μυαλό και τις αισθήσεις, δια μέσου της εικόνας και του ήχου, και ταυτόχρονα παρέχει τη δυνατότητα ανάπτυξης ποικίλων ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με τον Αμερικανό ανθρωπολόγο Loren Eiseley «Αν υπάρχει κάτι μαγικό στον πλανήτη, περιέχεται στο νερό». Το νερό, όπως έχει παρατηρηθεί, αποτελεί θεμελιώδη έλξη σε όλες τις κουλτούρες και ανάμεσα σε όλες τις τάξεις των ανθρώπων, από την Alaska στην Angola και την Argentina. Είναι η αγαπημένη τοποθεσία για την διεξαγωγή εορτασμών και τελετών, για απογευματινά πικ-νικ στις παραλίες του Bahrain, για θρησκευτικές τελετές στο ποταμό του Ganges στο Benares, για αγώνες με δρακόπλοια στη Sanghai και για το αφιέρωμα στο θεό Eimaja που πραγματοποιείται κάθε πρωτοχρονιά στο παραλιακό μέτωπο του ωκεανού της Brazil. Όπως είναι φανερό, είτε πρόκειται για θρησκευτικούς λόγους είτε για λόγους αναψυχής, ο άνθρωπος αναζητά πάντα το υδάτινο στοιχείο. (Breen A. and Rigby D., 1996)

Εκτός όμως από τους θρησκευτικούς και ψυχαγωγικούς λόγους, το νερό ήταν ένας από τους σημαντικότερους παράγοντας που συνέβαλε στην ανάπτυξη των πρώιμων οικισμών. Οι αρχαίοι κάτοικοι της Egypt που έζησαν κατά μήκος του Nile, εκείνοι που εγκαταστάθηκαν στο London στον Thames και στη Rome στον Tiber, οι άποικοι που ίδρυσαν το Sydney στις όχθες του κόλπου της Botany και οι πρωτοπόροι που ίδρυσαν το Chicago στη διασταύρωση του ποταμού και της λίμνης του Michigan, είναι αποδείξεις ότι η πόλη που βρίσκεται σε επαφή με το νερό και επηρεάζεται από αυτό είναι σταθερή στην ιστορία και στο πέρασμα του χρόνου. Το νερό είναι ένας φυσικός πόρος, ο οποίος προσέφερε και εξακολουθεί να προσφέρει στις πόλεις αρκετά πλεονεκτήματα, καθώς αποτελεί πηγή ανάπτυξης για τις αγροτικές δραστηριότητες, το εμπόριο και τις βιομηχανικές χρήσεις και ταυτόχρονα λειτουργεί και ως μέσο για τη μεταφορά αγαθών και ανθρώπων. (Breen A. and Rigby D., 1996)

Η σχέση του λιμανιού και της πόλης είναι άκρως ιδιαίτερη και στενή. Συνήθως προέρχεται από τα παλαιά χρόνια και συνδέει την προέλευση και την ανάπτυξη μιας πόλης με τις θαλάσσιες εμπορικές δραστηριότητες. Δεν είναι όμως λίγες και οι περιπτώσεις όπου η σχέση μεταξύ λιμανιού και πόλης εμφανίστηκε τα τελευταία χρόνια και οφείλεται στη σύγχρονη τεχνολογική καινοτομία και την οικονομία του Ευρωπαϊκού χώρου. Η σχέση αυτή, είτε είναι παραδοσιακή και μακροχρόνια είτε πρόσφατη, μπορεί να ποικίλει σε μεγάλο βαθμό και να είναι σύνθετη, περιορισμένη ή αμελητέα. Το

κάθε ανάπτυξη. Συνεχίζοντας, παρουσιάζεται μια ιστορική αναδρομή του μηχανισμού των αναπλάσεων, προβάλλοντας τις ανάγκες και απαιτήσεις που υπήρχαν στον αστικό χώρο ανά δεκαετία, από το 1945 μέχρι σήμερα. Έπειτα ακολουθεί μια ιστορική αναδρομή για το αστικό θαλάσσιο μέτωπο, στην οποία παρουσιάζεται η σημασία του θαλάσσιου μετώπου τόσο κατά τα παλιά χρόνια όσο και στις μέρες μας. Εν συνεχεία παρουσιάζονται οι βασικές αρχές που θα πρέπει να υιοθετούνται σε κάθε ενέργεια ανάπτυξης έτσι ώστε να μπορεί να εξασφαλισθεί η βιώσιμη ανάπτυξη των αστικών θαλάσσιων μετώπων. Αμέσως μετά ακολουθεί η σημασία της ανάπτυξης των θαλάσσιων μετώπων για την οικονομική και κοινωνική ζωή μιας πόλης και η ελληνική πραγματικότητα, στη συνέχεια αναφέρονται παραδείγματα από την παγκόσμια και εγχώρια εμπειρία. Στο τέλος του κεφαλαίου γίνεται μια αναφορά σε επιλεγμένα παραδείγματα που σχετίζονται άμεσα με την περιοχή μελέτης μας. Τα παραδείγματα αφορούν τις προτάσεις ανάπτυξης στο Vado Ligure, στο San Sebastian, στην Ερέτρια και στη Ραφήνα.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται γενικά στοιχεία που αφορούν τον οικισμό των Νέων Μουδανιών. Αρχικά ορίζεται η γεωγραφική θέση του Δήμου και παρουσιάζονται οι οικισμοί από τους οποίους αποτελείται. Στη συνέχεια ακολουθεί η παρουσίαση της πληθυσμιακής και οικονομικής διάρθρωσης του οικισμού, του τρόπου πρόσβασης στην περιοχή, του ανάγλυφου και του περιβάλλοντος της. Ενώ στο τέλος του κεφαλαίου γίνεται μια ιστορική αναδρομή στη πορεία και εξέλιξη της περιοχής.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παραθέτονται τα βασικά πολεοδομικά χαρακτηριστικά του οικισμού των Μουδανιών, όπως ο πολεοδομικός ιστός, οι χρήσεις γης, οι ελεύθεροι χώροι και χώροι πρασίνου και τέλος τα αξιολογικά στοιχεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Το πέμπτο κεφάλαιο εξειδικεύεται στην περιοχή μελέτης, όπου και αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση της. Πιο συγκεκριμένα στο εν λόγω κεφάλαιο αναλύεται το λιμάνι και η παραλιακή ζώνη της περιοχής. Επίσης καταγράφονται οι χρήσεις γης και το οδικό δίκτυο που εντοπίζονται στο χώρο παρέμβασής μας. Στο τέλος του κεφαλαίου παρουσιάζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η παραλιακή ζώνη, έτσι ώστε να γίνει μια προσπάθεια εξάλειψής τους στο επόμενο κεφάλαιο.

Στο έκτο και τελευταίο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη διανομή των ερωτηματολογίων, τα οποία κατέστησαν εφικτή τη διαπίστωση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η περιοχή αλλά και των αναγκών που έχει έτσι ώστε να μπορέσει να αναβαθμιστεί και να μετατραπεί σε σημείο αναφοράς για τον οικισμό. Στη συνέχεια, γίνεται η παρουσίαση της πρότασης ανάπτυξης και παρουσιάζονται αναλυτικά οι ενέργειες και τα έργα που προτείνονται να διεξαχθούν για να βελτιώσουν την εικόνα του θαλάσσιου μετώπου και κατά συνέπεια την συνολική

εικόνα του οικισμού, μετατρέποντας την σε ένα ελκυστικότερο χώρο. Η ανάπλαση πέρα από το ότι θα προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες και τουρίστες, θα έχει ως άμεσο επακόλουθο την αύξηση του οικονομικού επιπέδου της περιοχής. Συμπληρωματικά, η πρόταση ανάπλασης περιλαμβάνει δυο χάρτες που περιέχουν αρχικά μια γενική και εν συνεχεία μια πιο λεπτομερή περιγραφή του προτεινόμενου σχεδίου.

Σε κάθε κεφάλαιο που αναλύεται, όπου αυτό βέβαια κρίνεται αναγκαίο, υπάρχουν οι αντίστοιχες εικόνες, πίνακες και χάρτες.

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΣΤΙΚΩΝ
ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ
ΜΕΤΩΠΩΝ

λιμάνι δηλαδή και η πόλη μπορούν να συνυπάρχουν σε ένα περιβάλλον πλήρης αλληλεξάρτησης ή ελάχιστης διασύνδεσης. (Κλεοβούλου Π., 2011)

2.2. ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Η έννοια της αστικής ανάπλασης, τόσο χρονικά όσο και χωρικά, έχει αποκτήσει ποικίλες ερμηνείες και διάφορα περιεχόμενα. Συχνά όμως παρατηρείται πως τείνει να εξαρτάται και να ταυτίζεται από το βαθμό ανάπτυξης της πόλης στην οποία εφαρμόζεται. (Οικονόμου Δ., 2004)

Ένας γενικός ορισμός θα χαρακτήριζε τις αστικές αναπλάσεις ως πολεοδομικές παρεμβάσεις σε τμήματα του υφιστάμενου αστικού ιστού που περιλαμβάνουν το φυσικό ανασχεδιασμό τους, αλλά δεν εξαντλούνται κατ' ανάγκη σε αυτόν. (Κλεοβούλου Π., 2011)

Σύμφωνα με το Ν. 2508/1997 η ανάπλαση ορίζεται ως το σύνολο των κατευθύνσεων, μέτρων, παρεμβάσεων και διαδικασιών πολεοδομικού, κοινωνικού, οικονομικού, οικιστικού και ειδικού αρχιτεκτονικού χαρακτήρα που προκύπτουν από σχετική μελέτη και που αποσκοπούν κυρίως στη βελτίωση των όρων διαβίωσης των κατοίκων, τη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, την προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών, ιστορικών μορφολογικών και αισθητικών στοιχείων και χαρακτηριστικών της περιοχής. (Τυρολόγος Κ., Ντάσιου Φ., 2007)

Μια άλλη προσέγγιση υποστηρίζει ότι η ανάπλαση εφαρμόζεται κυρίως σε υποβαθμισμένες περιοχές, οι οποίες έχουν υποστεί αλλοιώσεις, υποβάθμιση, φθορές, καταστροφές κυρίως στο κέλυφος, στις χρήσεις γης καθώς επίσης και στη διάρθρωση του ανθρώπινου δυναμικού τους. Σκοπός επομένως της ανάπλασης είναι η βελτίωση της συνολικής εικόνας των συγκεκριμένων περιοχών και η επακόλουθη ανάπτυξη τους. (Τυρολόγος Κ., Ντάσιου Φ., 2007)

Η ανάπλαση όμως δεν στοχεύει μόνο στην επίλυση πολεοδομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, αλλά και στη διευθέτηση προβλημάτων οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα καθώς επίσης και στην αξιοποίηση των αναπτυξιακών ευκαιριών που παρουσιάζονται σε κάθε αστική περιοχή. (Κλεοβούλου Π., 2011)

Απόρροια όλων των παραπάνω προσεγγίσεων είναι ότι, οι παράμετροι που υπεισέρχονται στο σχεδιασμό διευρύνονται κατά τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να καλύπτονται όλες οι απαιτήσεις που συναρτώνται με την βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου. Έτσι κατά τον σχεδιασμό του αστικού χώρου θα πρέπει να επιδιώκονται οι εξής στόχοι: (<http://www.ypeka.gr/>)

- Η προστασία του περιβάλλοντος με ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων και μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας, καθώς επίσης και εφαρμογή αρχών βιοκλιματικού σχεδιασμού

- Η βελτίωση της λειτουργικότητας του αστικού χώρου, για την εξυπηρέτηση των σύγχρονων αναγκών των κατοίκων της αστικής περιοχής
- Η βελτίωση της αστικής κινητικότητας, μέσω της προώθησης ήπιων και φιλικών προς το περιβάλλον μορφών μετακίνησης (πεζή και ποδήλατο) λαμβάνοντας ιδιαίτερη μέριμνα για τα Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ)
- Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και η μείωση των κοινωνικών εντάσεων με την εξασφάλιση στις αναπλάσεις των αναγκαίων προϋποθέσεων για την ανάπτυξη σχέσεων καλής γειτονίας και επαφής των κατοίκων
- Η δημιουργία συνθηκών για την αύξηση της επιχειρηματικότητας και αποτροπή της εγκατάλειψης περιοχών από τους μόνιμους κατοίκους
- Η βελτίωση της αισθητικής του αστικού χώρου, επιβάλλοντας και προάγοντας τη συμμετοχή της Αρχιτεκτονικής στον σχεδιασμό
- Η βελτίωση των στεγαστικών συνθηκών και η κάλυψη των στεγαστικών αναγκών ευπαθών ομάδων πληθυσμού
- Η οικονομία των κατασκευών μέσω κατάλληλων επιλογών σχεδιασμού και κατασκευαστικών μεθόδων
- Η τήρηση κατά τον σχεδιασμό ουσιαστικών συμμετοχικών διαδικασιών
- Η ορθολογική διαχείριση του ελεύθερου δημόσιου χώρου με εξασφάλιση συνεχούς και επαρκούς συντήρησης, καθαριότητας, ασφάλειας και ελέγχου οποιωνδήποτε μελλοντικών επεμβάσεων στο χώρο αυτό από άλλους φορείς

Παρ' όλα αυτά, οι κοινωνικές, οικονομικές και πολεοδομικές διαμάχες δεν απουσιάζουν από το χώρο της αστικής ανάπλασης. Πιο συγκεκριμένα, είναι εύλογα κατανοητό ότι οι αναπλάσεις σε ιστορικά μνημεία και σε ολόκληρες περιοχές οδηγούν στη ταχύτατη αναπτυξιακή διαδικασία τους και άμεσα στην αύξηση των τιμών γης τους. Αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών είναι οι κάτοικοι των συγκεκριμένων περιοχών να αδυνατούν να ανταπεξέλθουν, τόσο οικονομικά όσο και πολιτισμικά, στις νέες συνθήκες. Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται κοινωνικές μετατοπίσεις, με τις υψηλές εισοδηματικές τάξεις να επωφελούνται και να καταλαμβάνουν περισσότερο χώρο, χώρο που μέχρι πριν «ανήκε» σε χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις. Όσο αφορά τις οικονομικές διαμάχες, συχνά θεωρείται ότι το δημόσιο ενισχύει, θεμιτά ή μη, με σημαντικούς δικούς του πόρους την οικονομική ανάπτυξη επιχειρηματιών που επωφελούνται ιδιαίτερα από την ανάπλαση της περιοχής στην οποία

διαθέτουν την επιχείρησή τους. Τέλος ενστάσεις παρατηρούνται και σε πολεοδομικό και αρχιτεκτονικό επίπεδο σχετικά με τη μορφή και το επίπεδο παρέμβασης ορισμένων επεμβάσεων. (Τυρολόγος Κ., Ντάσιου Φ., 2007)

2.3. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΝ

Οι αστικές αναπλάσεις τα τελευταία 50 χρόνια έχουν περάσει από διάφορες φάσεις κυρίως εξαιτίας των αλλαγών που προέκυψαν σε ορισμένες ευρωπαϊκές πόλεις σε πολεοδομικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Παρακάτω δίδεται έμφαση στις μορφές και πρακτικές που χρησιμοποιήθηκαν στις διάφορες περιόδους, με στόχο την ανασυγκρότηση των πόλεων μέσω του μηχανισμού της αστικής ανάπλασης. (<http://www.citybranding.gr/>²)

Στη μεταπολεμική περίοδο 1945-1960 η ανάγκη ανοικοδόμησης των κατεστραμμένων πόλεων και των ευρύτερων περιοχών τους, βασίστηκε στην ανάκαμψη της οικονομίας, στην αναπτυξιακή δυναμική καθώς επίσης και στον πολεοδομικό σχεδιασμό. Ο πολεοδομικός σχεδιασμός επικεντρώθηκε σε ριζικές επεμβάσεις¹ με κυρίαρχες την κατεδάφιση του υπάρχοντος υποβαθμισμένου οικοδομικού αποθέματος και την εκ νέου ανοικοδόμηση του. Προτεραιότητα δόθηκε στην αποκατάσταση και επίλυση των προβλημάτων που δημιούργησε ο πόλεμος. Κινητήρια δύναμη για την επίτευξη αυτού του στόχου ήταν η ανακατασκευή ολόκληρης της πόλης ή τμημάτων αυτής. Τη δεκαετία 1950-1960 η αξιοποίηση των αρχών της Χάρτας οδήγησε στην ανάπτυξη της «μοντέρνας» πολεοδομίας, στην οποία κυριαρχούσαν τα υψηλά κτίρια, υπήρχε μικρότερη κάλυψη και δημιουργήθηκαν περισσότεροι ελεύθεροι χώροι και χώροι πρασίνου. Στα τέλη της δεκαετίας του '60 η εξάπλωση των πόλεων σε συνδυασμό με την βιομηχανική ανάπτυξη, την ανάπτυξη της οικονομίας και τη διάχυση της αστυφιλίας οδήγησαν στην υποβάθμιση των ιστορικών κέντρων των πόλεων. (<http://www.citybranding.gr/>²)

Η περίοδος 1960-1970 χαρακτηρίζεται από την απρόσωπη και εκτός κλίμακα αρχιτεκτονική των μεγάλων κτιριακών συγκροτημάτων. Η υποβάθμιση των ιστορικών κέντρων που δημιουργήθηκε κατά την προηγούμενη περίοδο άρχισε να αντιμετωπίζεται μέσω διάφορων επεμβάσεων² στα ιστορικά

¹ Οι ριζικές επεμβάσεις της συγκεκριμένης περιόδου χαρακτηρίστηκαν με τον όρο renovation. Όρος ο οποίος συνδύαζε ενέργειες κατεδάφισης ορισμένων κτιρίων, αποκατάστασης ορισμένων άλλων καθώς επίσης και δημιουργίας νέων κτισμάτων.

² Οι επεμβάσεις της συγκεκριμένης περιόδου χαρακτηρίστηκαν με τον όρο rehabilita-tion, σύμφωνα με τον οποίο κυρίαρχος στόχος είναι η βελτίωση, αναβάθμιση και επανάχρηση κτιρίων, χωρίς όμως να αλλοιώνεται η βασική τους λειτουργία και παράλληλα να διατηρείται ο υφιστάμενος πληθυσμός τους και ιδιαίτερα οι παλαιοί χρήστες τους.

κέντρα με σκοπό την ανασυγκρότησή τους, διατηρώντας όμως όσο γίνεται περισσότερο τη κοινωνική δομή και το υφιστάμενο κτιριακό δυναμικό τους. Παράλληλα με τις συγκεκριμένες επεμβάσεις ξεκίνησε και η ενημέρωση του πληθυσμού για την ιστορική, πολεοδομική και αισθητική αξία των παλαιών κτιρίων. Οι ενέργειες αυτές απέβλεπαν στην ενίσχυση και τόνωση του εθνικού γοήτρου και στον περιορισμό των δημόσιων δαπανών. (<http://www.citybranding.gr/>²)

Την περίοδο 1970-1980 την εμφάνισή τους κάνουν η οικονομική και κοινωνική πολιτική, καθώς επίσης και το κίνημα του συναινετικού σχεδιασμού και των συμμετοχικών διαδικασιών, προσδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στα κοινωνικά προβλήματα των μειονοτήτων και των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων. Το γεγονός όμως που χαρακτήρισε την περίοδο ήταν η εμφάνιση του περιφερειακού σχεδιασμού, κατά τον οποίο δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην περιφέρεια των μεγαλύτερων πόλεων μέσω της δημιουργίας εμπορικών κέντρων με σκοπό την οργάνωση του περιφερειακού και αστικού χώρου. Οι αναπλάσεις που πραγματοποιήθηκαν ήταν σημαντικές και εκτεταμένες και αφορούσαν διάφορα τμήματα της πόλης. Στηριζόταν σε αναλυτικά χρονοδιαγράμματα, σε ότι αφορά τη διεκπεραίωση του έργου, είχαν υψηλούς προϋπολογισμούς, δημιούργησαν αρκετές θέσεις εργασίας και υψηλή διεθνή ανταγωνιστικότητα. Μέσα από τις ενέργειες αυτές ο πολεοδομικός σχεδιασμός και η οικονομία προδιαγράφουν το οικιστικό επίπεδο. (<http://www.citybranding.gr/>²)

Κατά την περίοδο 1980-1990 πολλές επεμβάσεις της προηγούμενης δεκαετίας συνεχίστηκαν, με ορισμένες όμως σημαντικές αλλαγές στην οργάνωση και στον προγραμματισμό τους. Την συγκεκριμένη περίοδο πραγματοποιήθηκαν μεγάλες αστικές αναπλάσεις γοήτρου και ανασυγκρότησης των πόλεων και ολοκληρώθηκαν οι νέες πόλεις τρίτης γενιάς που εν συνεχεία εξελίχθηκαν σε μητροπολιτικές ενότητες. Η οικονομική κρίση των πρώην βιομηχανικών πόλεων που άρχισε να εμφανίζεται τις προηγούμενες περιόδους, οδήγησε σε αύξηση του ρόλου των μικρών παρεμβάσεων με τη συμμετοχή συνεταιριστικών προγραμμάτων τοπικής αναπτυξιακής κατεύθυνσης. (<http://www.citybranding.gr/>²)

Τη περίοδο 1990-2000 η ποιότητα του αστικού χώρου αποτελεί τη κινητήρια δύναμη για τις νέες πολεοδομικές επεμβάσεις στα πλαίσια της κοινωνικής και πολιτισμικής εξέλιξης, επιδιώκοντας τη δημιουργία «brand name». Ο δημόσιος χώρος σχεδιάζεται και αναπτύσσεται μέσω αυξημένου αριθμού αναπλάσεων ήπιας μορφής. Η έντονη αποβιομηχάνιση των πόλεων έχει ως αποτέλεσμα την στροφή της παραγωγής στον τριτογενή τομέα και κυρίως στις υπηρεσίες και την υψηλή τεχνολογία. Η μεταβολή αυτή του παραγωγικού κλάδου δημιούργησε αναξιοποίητους χώρους και αστικά κενά, τα

οποία με τη σειρά τους οδήγησαν στη πολεοδομική παρακμή. Μοναδική λύση για την αντιμετώπιση αυτής της κατάστασης ήταν η «αστική αναγέννηση». Η αστική αναγέννηση σε συνδυασμό με την εμφάνιση του μεταμοντέρνου κινήματος εστίασαν στην αισθητική του δημόσιου χώρου και στην πρακτική της πολεοδομίας. Οι επεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στον αστικό σχεδιασμό, στη σύζευξη της πολεοδομίας και της αρχιτεκτονικής για το δομημένο περιβάλλον και στη δημιουργία ενός σύγχρονου περιβαλλοντικού σχεδιασμού. Πρόκειται δηλαδή για αστικές αναπλάσεις, μεσαίας και μικρής κλίμακας με επιχειρηματικό χαρακτήρα, όπου η χωροθέτηση νέων χρήσεων και η διαχείριση του δημόσιου χώρου ήταν καθοριστικές. (<http://www.citybranding.gr/>²)

Κύριος στόχος της περιόδου 2000-2010 ήταν οι αναπλάσεις να μπορέσουν να επαναφέρουν ξανά την έννοια της συμπαγούς πόλης³. Οι αναπλάσεις μέσα από τις ενέργειες που αφορούσαν την ποιότητα και την εικόνα του δημόσιου χώρου, την αύξηση της παρουσίας του φυσικού περιβάλλοντος και την εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης αστικής κινητικότητας επιδίωξαν τη βελτίωση του οικιστικού περιβάλλοντος. (<http://www.citybranding.gr/>²)

Τέλος κατά την περίοδο 2010 και έπειτα, τα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα που έχουν κατακλίσει τις πόλεις έχουν αλλάξει τη λογική των αναπλάσεων. Για να μπορέσουν να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα αυτά μια νέα κατεύθυνση και λογική δόθηκε στην ανάπλαση, η «αστική αναγέννηση⁴». Η αστική αναγέννηση αναφέρεται στο δομημένο χώρο των πόλεων και στη γενική εικόνα του προβλήματος εφαρμοσιμότητας των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης που αντιμετωπίζουν οι πόλεις, προσδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στους κοινωνικούς στόχους των προγραμμάτων επέμβασης. Οι παρεμβάσεις που πραγματοποιούνται στο όνομα της αστικής αναγέννησης αφορούν περιοχές κατοικίας και βιομηχανίας, οι οποίες εντοπίζονται ανάμεσα στο κέντρο των πόλεων και στα προάστια καθώς επίσης και σε περιοχές με εμφανή κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα. Αποτελεί μια μακροπρόθεσμη και στρατηγική προσέγγιση, η οποία απαιτεί τη συμμετοχή τόσο των οικονομικών επενδύσεων όσο και άλλων πολλών παραγόντων. Οι επεμβάσεις που πραγματοποιούνται πρέπει να λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους τις συνθήκες και ανάγκες κάθε πόλης, καθώς επίσης και τις νέες κοινωνικές, οικονομικές και πολεοδομικές συνθήκες. (<http://www.citybranding.gr/>²)

³ Πόλεις πιο συμπαγείς, με όρια, με τοπότητα, με κόμβους και γειτονιές, πόλεις του γνωστικού καπιταλισμού, πόλεις high-tech.

⁴ Η αστική αναγέννηση είναι η περιεκτική και ολοκληρωμένη οπτική και δράση που οδηγεί στην επίλυση των πολεοδομικών προβλημάτων και επιχειρεί να επιφέρει μια διαρκή βελτίωση στην οικονομική, φυσική, κοινωνική και περιβαλλοντική κατάσταση μιας περιοχής που έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές

2.4. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΩΠΩΝ

Σε ολόκληρο τον κόσμο, η καθημερινότητα πολλών πόλεων εμπλέκεται με ποικίλους τρόπους με το αστικό θαλάσσιο μέτωπο. Αναπόφευκτο αποτέλεσμα αυτής της σχέσης είναι η δομή τους να παρουσιάζει αρκετές δυσκολίες και να δημιουργούνται προβλήματα κατά την κτίση και ανάπτυξή τους. Για να μπορέσουν επομένως να αντιμετωπιστούν αυτά τα εμπόδια και να εξομαλυνθεί η δομή των πόλεων μια νέα τάση αναπτύχθηκε στο χώρο, η ανάπλαση του αστικού θαλάσσιου μετώπου.

Το φαινόμενο της αναγέννησης του παραλιακού μετώπου είναι ευρέως γνωστό και λαμβάνει χώρα σε εκατοντάδες κοινότητες σε όλες τις χώρες της γης. Ξεκίνησε από τη βόρεια Αμερική, με αντιπροσωπευτικό παράδειγμα το Inner Harbor της Baltimore, και εν συνεχεία διαδόθηκε στην Ευρώπη και στον υπόλοιπο κόσμο. Αξιόλογες πόλεις στην Ευρώπη, όπως η Genoa, το Berlin, η Glasgow, η Valencia, το Le Havre, η Naples, το Cadiz και το Liverpool, επικεντρώθηκαν στην ανάπτυξη της προκυμαίας τους ως μια στρατηγική επίτευξης αστικής και εδαφικής ανάπτυξης. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008, Gospodini A., 2001)

Μερικές από τις πιο διάσημες πόλεις που έχουν χαρακτηριστεί και προβληθεί σε όλο τον κόσμο εξαιτίας των έργων που έχουν πραγματοποιήσει στο θαλάσσιο μέτωπό τους, με σκοπό πάντα την αναζωογόνηση και αναγέννηση του, είναι το London, η Singapore, το Sydney, το Buenos Aires, το Rotterdam, η Honolulu, το Chicago, το Pittsburgh, η New Orleans, το Miami, η Osaka, το Vancouver και η Barcelona. Άλλες εξίσου σημαντικές πόλεις που βρίσκονται όμως λίγο πιο πίσω από τις διάσημες είναι η Shanghai, η Marseilles, η Rome, το Rio, η New York, το Los Angeles, το Detroit, το Hong Kong, το Paris, το Cairo και η Athens. Επίσης πολλές πόλεις υποανάπτυκτων περιοχών έχουν αρχίσει να εισέρχονται στο παγκόσμιο χώρο του φαινομένου της ανάπλασης του παραλιακού μετώπου. Τέτοια παραδείγματα πόλεων παρατηρούνται στην Ασία, την Αφρική, την Μέση Ανατολή και τη Νότια Αμερική. Μια άλλη σημαντική ομάδα πόλεων είναι αυτές που πάντα είχαν μια ατμοσφαιρική εικόνα παραλιακού μετώπου, όπως η Venice, η Copenhagen, η Victoria, το Charleston, το Quebec, η Florence και το Amsterdam. Τέλος υπάρχει και μια ομάδα πόλεων, οι οποίες ανεξάρτητα από τη θέση τους στην ιστορία αναδείχθηκαν πρότυπα επίτευξης ανάπλασης παραλιακού μετώπου. Τέτοιες πόλεις είναι η Baltimore, η Boston, το San Diego, το San Antonio, το Cape Town, το Toronto, το Vancouver και η Yokohama. (Marshall R., 2001)

Για να γίνει όμως κατανοητό το φαινόμενο της ανάπλασης του θαλάσσιου μετώπου και το πως φτάσαμε στα σημερινά πρότυπα σχεδίασης και ανάπτυξης, κρίνεται αναγκαίο να γίνει ένα μικρό «ταξίδι» στην ιστορία του αστικού θαλάσσιου μετώπου. Τι ήταν το παραλιακό μέτωπο κατά τα παλαιά χρόνια; Πως αντιλαμβανόμαστε το χώρο σήμερα; Τι μεσολάβησε ώστε να πραγματοποιηθεί η αλλαγή στον τρόπο αντιμετώπισης του; Πως κατάφερε το φαινόμενο της ανάπλασης του αστικού μετώπου να διαδοθεί σε ολόκληρο τον κόσμο;

Το θαλάσσιο μέτωπο⁵, εξ ορισμού, είναι το τμήμα της γης που βρίσκεται κατά μήκος ενός σώματος νερού ή η περιοχή που εντοπίζεται η αποβάθρα της πόλης. Ωστόσο η συγκεκριμένη περιοχή δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια λεπτή γραμμή αλλά ως ένα δίκτυο χώρων, λειτουργιών και προσθηκών μεταξύ της ακτής και της πόλης, μεταξύ του λιμανιού και των αστικών δραστηριοτήτων. Στη ζώνη αυτή συγκεντρώνονται λειτουργίες παραγωγικές, πολιτισμικές, σχεσιακές, αναψυχής, κατοικίας και δημόσιας χρήσης. Ο χώρος του δεν αποτελεί υπόθεση μόνο του παρελθόντος ή μόνο του μέλλοντος, αλλά έναν ισορροπημένο συνδυασμό της ιστορίας και των προοπτικών που προσφέρονται. Είναι ένα μέρος στο οποίο η ιστορική γνώση τροφοδοτεί τα οράματα του μέλλοντος, των οποίων οι στρατηγικές εν συνεχεία παράγουν μια αποτελεσματική ερμηνεία του παρελθόντος. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών η περιοχή της προκυμαίας έχει υποστεί αρκετές μεταβάσεις, καθώς με τη πάροδο των χρόνων οι άνθρωποι ανακάλυψαν αρκετούς τρόπους για να απολαμβάνουν τη συγκεκριμένη περιοχή. Πιο συγκεκριμένα, το φαινόμενο της ανάπλασης του παραλιακού μετώπου έγινε ιδιαίτερος γνωστό τα τελευταία κυρίως 30 χρόνια, όταν οι κοινότητες άρχισαν να αντιλαμβάνονται τις αστικές θαλάσσιες περιοχές περισσότερο ως ένα πάγιο κεφάλαιο, και λιγότερο ως εγκαταλελειμμένες, φθαρμένες και προβληματικές περιοχές σε μολυσμένα υδάτινα σώματα. Η τάση αυτή αναπτύχθηκε, ως ένα μέσο αντιμετώπισης του προβληματικού τρόπου με τον οποίο πλέον η πόλη σχεδιάζεται και διαμορφώνεται. Η πόλη, το φυσικό δοχείο της κουλτούρας μας και κατ' επέκταση η έκφραση του εαυτού μας, είναι ο καθρέφτης της πολυπλοκότητας της σύγχρονης ζωής. Ωστόσο με το πέρασμα των χρόνων, η πόλη άρχισε να θεωρείται περισσότερο αποτέλεσμα οικονομικών και κοινωνικών πιέσεων και λιγότερο μέσο έκφρασης. Η σύσταση της από διάφορα ετερογενή στοιχεία είχε ως αποτέλεσμα, το περιβάλλον της να κυριαρχείται από αστάθεια και ο αστικός της σχεδιασμός, το τελευταίο μισό αιώνα, να χαρακτηρίζεται από διάχυτη αστική δομή. Άμεση συνέπεια όλων αυτών, ήταν η δημιουργία και προβολή μιας άμορφης, αφηρημένης,

⁵ Ο αγγλικός όρος waterfront ταιριάζει ίσως καλύτερα στην πλήρη περιγραφή του όρου.

διαταραγμένης και παράλογης πόλης. Μιας πόλης που επιζητούσε απεγνωσμένα ένα καλύτερο χώρο και ένα εξιδανικευμένο αστικό περιβάλλον. Μέσα σε αυτές τις δυσκολίες ένας χώρος που επιτρέπει την έκφραση της ελπίδας για αστική ζωτικότητα άνοιξε στην πόλη, το αστικό θαλάσσιο μέτωπο. (Marshall R., 2001, Sairinen R., Kumpulainen S., 2006)

Αρχικά το θαλάσσιο μέτωπο ήταν το στρατηγικό σημείο όπου λάμβαναν χώρα οι εισαγωγικές και εξαγωγικές δραστηριότητες, ο χώρος όπου ήταν εγκατεστημένες διάφορων ειδών αποθήκες, εργοστάσια και εγκαταστάσεις, τα οποία εξυπηρετούσαν κυρίως τις μεταφορές. Η εγγύτητα με το υδάτινο στοιχείο αποτελούσε σημαντικό πλεονέκτημα για την διεξαγωγή βιομηχανικών δραστηριοτήτων και εργασιών. Κατά τον 19^ο αιώνα η περιοχή ανάμεσα στην πόλη και το θαλάσσιο μέτωπο, ο χώρος όπου πραγματοποιούνταν η παραγωγή των αγαθών και το σημείο όπου γινόταν η μεταφορά τους ήταν η πιο έντονη ζώνη της πόλης. Σε πολλές περιπτώσεις η χρήση του θαλάσσιου μετώπου περιοριζόταν μόνο στην λιμενική, αποκλείοντας οποιαδήποτε άλλη, με αποτέλεσμα ο πλούτος και η ευμάρεια της πόλης να εξαρτάται, άμεσα και σε σημαντικό βαθμό, από την ικανότητα της να διευκολύνει την άμεση πρόσβαση των βιομηχανικών κεφαλαίων στο θαλάσσιο μέτωπο. Ο πλούτος όμως της πόλης δε της επέφερε μόνο ευημερία αλλά και περιβαλλοντική υποβάθμιση και τοξικότητα, τα αποτελέσματα των οποίων διακρίνουν μέχρι σήμερα τους συγκεκριμένους αστικούς χώρους. (Marshall R., 2001)

Οι προαναφερόμενες χρήσεις είχαν ως τραγική συνέπεια την υπονόμηση και μετέπειτα την παρακμή του θαλάσσιου μετώπου, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό ένα πρώην βιομηχανικό μέτωπο με προβληματική φύση και τραγική τοξική μόλυνση. Μια περιοχή αποκομμένη από τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες και ενέργειες του υπόλοιπου αστικού ιστού. Το ενδιαφέρον όμως και η έλξη προς το υδάτινο στοιχείο δεν έπαψε ποτέ να υπάρχει. Γεγονός που αποδεικνύεται από την αναγνώριση της σημασίας και της ελκυστικότητας του αστικού τμήματος της ακτογραμμής και από τις προσπάθειες που πραγματοποιήθηκαν για τη διατήρηση των στοιχείων του κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Κύριος όμως λόγος, για την αλλαγή στον τρόπο αντιμετώπισης του αστικού θαλάσσιου μετώπου ήταν η παρακμή και εγκατάλειψη των παλαιών λιμενικών πόλεων και των βιομηχανικών περιοχών πολλών πόλεων στην περιοχή του αστικού θαλάσσιου μετώπου, καθώς επίσης και η μεταφορά των βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων σε περιοχές έξω από το κέντρο της πόλης. (Marshall R., 2001)

Η ανάπλαση του αστικού θαλάσσιου μετώπου, όπως τη γνωρίζουμε σήμερα, ενσαρκώνει την ιστορική αλλαγή των χερσαίων και υδάτινων χρήσεων που λαμβάνουν χώρα κατά μήκος των ακτών χιλιάδων

πόλεων, μεγάλων και μικρών, σε ολόκληρο τον κόσμο. Η τρέχουσα τάση της ανάπλασης της προκουμιάς χαρακτηρίζεται από ποικίλους παράγοντες, με ιδιαίτερα αξιοσημείωτους: τις τεχνολογικές αλλαγές μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι οποίες επαναπροσδιόρισαν τις σχέσεις μεταξύ βιομηχανίας και μεταφορών οδηγώντας στην εγκατάλειψη και επιδείνωση χιλιάδων στρεμμάτων βιομηχανικής γης κατά μήκος του θαλάσσιου μετώπου, την ευαισθητοποίηση για την ιστορική διατήρηση, τόσο του ίδιου του χώρου όσο και των κτισμάτων που εντοπίζονται γύρω από αυτό, την αυξανόμενη περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και τη καθαριότητα του νερού, τη σταθερή πίεση για την ανάπτυξη κεντρικών περιοχών στη πόλη και τέλος τη δημόσια αστική ανανέωση. Οι συγκεκριμένοι παράγοντες σε συνδυασμό και με άλλες πιέσεις επέφεραν δραματικές αλλαγές τα τελευταία χρόνια, οι οποίες άλλαξαν το πρόσωπο του αστικού θαλάσσιου μετώπου για τις τωρινές και μελλοντικές γενιές. (Sairinen R., Kumpulainen S., 2006)

Η βιώσιμη αυτή μετατροπή των λιμενικών πόλεων και των αστικών θαλάσσιων μετώπων είχε ως στόχο την αναδημιουργία μιας σχέσης μεταξύ των χώρων, χρήσεων και οραμάτων, μεταξύ της αστικής εικόνας και της οικονομικής ανάπτυξης. Η επίτευξη και ανάπτυξη του μετασχηματισμού αυτού εξασφαλίστηκε μέσω της εφαρμογής ειδικών εδαφικών προσεγγίσεων, εργαλείων και στρατηγικών χρηματοδότησης καθώς επίσης και μέσω της προώθησης του διαλόγου μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών. Από το 1970 και έπειτα εκπονήθηκαν πολυάριθμα έργα με σκοπό τον αναπροσανατολισμό και την αναγέννηση του θαλάσσιου μετώπου. Νέοι νόμοι θεσπίστηκαν και νέα σχεδιαστικά εργαλεία αναπτύχθηκαν, κατά τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να ρυθμίζεται και να ελέγχεται τι μπορεί να κατασκευαστεί κοντά στο νερό. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008, Marshall R. 2001)

Η τάση της ανάπλασης του παραλιακού μετώπου εξαπλώθηκε πέρα από τις ακτές του αναπτυγμένου κόσμου και έφτασε στις νέες βιομηχανικές και φτωχές αναπτυσσόμενες χώρες. Σκοπός της διάδοσης του φαινομένου ήταν οι χώρες αυτές να επαναπροσδιορίσουν την αστική τους κληρονομιά και να βρουν τρόπους να διατηρήσουν, να προσαρμόσουν και να επαναχρησιμοποιήσουν τα στοιχεία του περιβάλλοντος του παραλιακού τους μετώπου που για καιρό είχαν παρατήσει. Η ανάπτυξη των αεροπλάνων, των τηλεφώνων, των μηχανήματων fax, της δυνατότητας των ανθρώπων να έχουν πρόσβαση σε όλα τα μέρη του κόσμου και να συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες από οποιαδήποτε άλλη περίπτωση στο παρελθόν, καθώς επίσης και της δυνατότητας να αναπτυχθούν διάφορων ειδών χρήσεων πολύ κοντά στο κέντρο, συνέβαλαν σημαντικά στη διάδοση και εξάπλωση του φαινομένου, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό το ενδιαφέρον για το αστικό θαλάσσιο μέτωπο. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008, Breen A. and Rigby D., 1996)

Ωστόσο οι θετικές επιρροές της ανάπλασης της προκυμαίας στην ευρύτερη ανάπτυξη των πόλεων, οδήγησαν σε μια λανθασμένη αντίληψη/ τάση. Μια τάση που βλέπει το παραλιακό μέτωπο ως ένα είδος αστικής πανάκειας, μιας θεραπείας δηλαδή για όλες τις πάσχουσες πόλεις στην αναζήτηση τους για μια νέα εικόνα ή τρόπων αντιμετώπισης του ανταγωνισμού σε θέματα επενδύσεων κεφαλαίου και προσέλκυσης τουριστών. Τα σχέδια ανάπλασης έγιναν συνώνυμα με οράματα αφθονίας. Η εστίαση αυτή στο τελικό προϊόν της ανάπλασης της προκυμαίας αγνοεί τα προβλήματα και τις δυνατότητες που αντιμετωπίζουν οι πόλεις κατά τη διάρκεια κατασκευής τους, με άμεση συνέπεια να δημιουργείται ένα είδος πλαστικής απομίμησης της «επιτυχημένης» μαγείας του παραλιακού μετώπου, με περιορισμένα όμως αποτελέσματα. (Marshall R., 2001)

Η ιστορία της ανάπλασης της προκυμαίας, κατά κύριο λόγο, χαρακτηρίζεται ως μια πετυχημένη διαδικασία ανάπτυξης και σημάδι αισιοδοξίας για όλες τις πόλεις του κόσμου. Η ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου και η επέκτασή του, αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα παγκοσμίως της προσαρμοστικότητας των πόλεων, της ικανότητας τους να αφομοιώνουν τις νέες τεχνολογικές επιρροές και να προσαρμόζονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες καταστάσεις, να αντιλαμβάνονται τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται και να σφυρηλατούν τις νέες τους εικόνες, καθώς επίσης και να δημιουργούν νέες ή αλλαγμένες γειτονιές για τους κατοίκους τους. Όταν οι στόχοι των σχεδίων ανάπλασης πραγματοποιούνται και επιτυγχάνονται στο έπακρο, έχουν δραματικό και ορατό αντίκτυπο, το οποίο είναι σε θέση όχι μόνο να εμπλουτίσει την οικονομία της πόλης αλλά να βελτιώσει και τη συλλογική της εικόνα. Η προκυμαία είναι σε θέση να διασφαλίσει την ανάπτυξη και την πραγματοποίηση επενδύσεων κεφαλαίου σε μια παγκόσμια και ανταγωνιστική αγορά. Γίνεται η έκφραση του πολιτισμού των πόλεων, καθώς σε αυτή κατασκευάζονται και χωροθετούνται τα σημαντικότερα τμήματά τους. Παρέχει τη δυνατότητα δημιουργίας και ανάπτυξης στοιχείων της πόλης, τα οποία εμπλουτίζουν τη ζωή, προσφέρουν αξιοπρέπεια και ελπίδα καθώς επίσης και λειτουργικότητα. Αποτελεί το επίκεντρο της πόλης, το οποίο έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει τους ανθρώπους και να τους κάνει να απολαύσουν ξανά τη φυσική χαρά της επαφής με το νερό και να μοιραστούν αυτή την ευχαρίστηση με επισκέπτες και τουρίστες. Μπορεί να αυξήσει την οικονομική ζωτικότητα των περιοχών, να δημιουργήσει νέους αστικούς χώρους, να εξασφαλίσει, καθώς επίσης και να αυξήσει τη πρόσβαση σε «πολύτιμες» πολιτιστικές και φυσικές παροχές. Αυτές οι δυνατότητες μας υπενθυμίζουν, ότι σκοπός της ανάπλασης της προκυμαίας δεν είναι μόνο το κέρδος και η προσωπική προβολή αλλά το όφελος της ανθρωπότητας και του πλανήτη ολόκληρου. (Breen A. and Rigby D., 1996)

Εκτός όμως από την θετική πλευρά η ανάπλαση έχει και μια δεύτερη διάσταση, μια προβληματική, σκοτεινή πλευρά, που δυστυχώς δεν εμφανίζεται σπάνια. Ο εκμοντερνισμός του μεταποιητικού τομέα και του τρόπου με τον οποίο πραγματοποιείται η ανταλλαγή των αγαθών, έχει αρχίσει να διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ανεργία των βιομηχανοποιημένων χωρών. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι η νέα τάση στην ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου οδηγεί σε πλήρη αντικατάσταση των εργατικών εργασιών που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές αυτές. Το πρόβλημα που δημιουργείται εντοπίζεται στο γεγονός ότι η «πραγματική» δουλειά στο συγκεκριμένο χώρο παραγκωνίζεται και τη θέση της καταλαμβάνουν ποικίλες δραστηριότητες αναψυχής. Εκεί όμως που δημιουργεί σημαντικό πρόβλημα η ανάπλαση είναι στη χαμηλή, ή αλλιώς «φτωχή», κοινωνική τάξη. Οι κάτοικοι ορισμένων γειτονιών, συνήθως φτωχοί άνθρωποι, δεν επωφελούνται καθόλου από τις διαδικασίες που πραγματοποιούνται στη προκουαία. Κοινότητες όπως παραδείγματος χάριν η Tiger στο Cardiff, το Isle of Dogs στο London και κατά μήκος του ποταμού στη Singapore, έχουν αγνοηθεί, μετακινηθεί ή χειρότερα αυξηθεί μέσω της εγκατάστασης σε αυτές νέων περισσότερων εύπορων πληθυσμών. Η ανεπαρκής προσοχή στις οικολογικές ανησυχίες και η περιορισμένη συμμετοχή του κοινού στις διαδικασίες σχεδιασμού αποτελούν επίσης μερικές από τις «μαύρες» πτυχές της ανάπλασης του θαλάσσιου μετώπου. Παραδείγματα επίσης αναπλάσεων που χαρακτηρίστηκαν ως έργα γοήτρου και εμπορικοί χώροι, παρατηρούνται να απολαμβάνονται κυρίως από ανθρώπους που επωφελούνται από τη νέα οικονομία που δημιουργείται, αποκλείοντας με τον τρόπο αυτό τις υπόλοιπες τάξεις. (Breen A. and Rigby D., 1996)

2.5. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΩΠΩΝ

Οι πολυάριθμες εμπειρίες, θετικές και αρνητικές, που έχουμε αποκομίσει τα τελευταία χρόνια από την ανάπτυξη χιλιάδων αστικών θαλάσσιων μετώπων, τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες, έχουν βοηθήσει σημαντικά για τη θέσπιση σχεδιαστικών κατευθυντήριων γραμμών και βέλτιστων πρακτικών αρχών. Οι αρχές αυτές θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τόσο κατά το σχεδιασμό των παραλιακών μετώπων στο μέλλον όσο και κατά την ανασυγκρότηση των μετώπων που έχουν πληγεί από διάφορες φυσικές καταστροφές.

Στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών της Παγκόσμιας Διάσκεψης (Global Conference) για το αστικό μέλλον (Urban Future), που πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο τον Ιούλιο του 2000 και κατά τη διάρκεια της Παγκόσμιας Έκθεσης EXPO 2000 (EXPO 2000 World Exhibition), εγκρίθηκαν 10 αρχές για την επίτευξη βιώσιμης και αειφορικής ανάπτυξης στα αστικά θαλάσσια μέτωπα. Τα θέματα που καλύπτουν οι αρχές αυτές είχαν αρχίσει να αναπτύσσονται από παλιά, από τον οργανισμό Wasserstadt

GmbH, Berlin, σε συνεργασία με τον οργανισμό Centre Cities on Water, Venice, κατά τη διάρκεια διεθνών σεμιναρίων, στα οποία συμμετείχαν τοπικές αρχές, δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις, καθηγητές πανεπιστημίου και ειδικευόμενοι επιστήμονες. Η αξία αυτών των 10 αρχών παραμένει βάσιμη μέχρι σήμερα και το περιεχόμενο τους μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στη κατανόηση και αξιολόγηση πολλών διαφορετικών σχεδίων ανάπτυξης και αναζωογόνησης του θαλάσσιου μετώπου. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 1^η «Διασφάλιση της ποιότητας του νερού και του περιβάλλοντος»

Η ποιότητα του νερού στο σύστημα των ρεμάτων, ποταμών, καναλιών, λιμών, παραλιών και θαλασσών αποτελεί τον κρισιμότερο και σημαντικότερο παράγοντα για όλες τις εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στη προκυμαία. Υπεύθυνοι για τη βιώσιμη ανάκαμψη των εγκαταλελειμμένων οχθών και του μολυσμένου νερού, είναι οι δήμοι. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 2^η «Το θαλάσσιο μέτωπο είναι μέρος του υφιστάμενου αστικού ιστού»

Οι νέες προκυμαίες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν ως ένα αναπόσπαστο μέρος της υπάρχουσας πόλης καθώς συμβάλλουν άμεσα στη ζωτικότητα της. Το νερό αποτελεί μέρος του αστικού τοπίου και θα πρέπει να χρησιμοποιείται για συγκεκριμένες λειτουργίες, όπως ψυχαγωγικές και πολιτισμικές καθώς επίσης και πλωτές μεταφορές. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 3^η «Η ιστορική ταυτότητα προσδίδει χαρακτήρα»

Η συλλογική κληρονομιά του νερού και της πόλης, των εκδηλώσεων και της φύσης θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν στην ανάπλαση της προκυμαίας, έτσι ώστε να της αποδώσουν χαρακτήρα και νόημα. Η διατήρηση του βιομηχανικού παρελθόντος είναι επίσης ένα αναπόσπαστο στοιχείο της βιώσιμης ανάπτυξης. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 4^η «Η μικτή χρήση αποτελεί προτεραιότητα»

Οι προκυμαίες θα πρέπει να γιορτάζουν την ύπαρξη του νερού προσφέροντας μια ποικιλομορφία πολιτιστικών και εμπορικών χρήσεων καθώς επίσης και χρήσεων στέγασης. Εκείνοι που απαιτούν πρόσβαση στο νερό θα πρέπει να έχουν προτεραιότητα και οι γειτονιές που κυριαρχούνται από κατοικίες θα πρέπει να αναμιγνύονται τόσο λειτουργικά όσο και κοινωνικά. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 5^η «Η πρόσβαση του κοινού καθίσταται αναγκαία προϋπόθεση»

Το θαλάσσιο μέτωπο πρέπει να είναι τόσο σωματικά όσο και οπτικά προσβάσιμο για όλους τους ανθρώπους, μόνιμους κατοίκους ή τουρίστες, νέους ή ηλικιωμένους, εύπορους ή οικονομικά αδύναμους. Οι δημόσιοι χώροι επομένως πρέπει να χαρακτηρίζονται από κατασκευές υψηλής ποιότητας έτσι ώστε να επιτρέπουν και να αντέχουν αυτή την εντατική χρήση. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 6^η «Η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στον προγραμματισμό επιταχύνει τη διαδικασία»

Οι νέες εξελίξεις στην προκυμαία θα πρέπει να σχεδιάζονται και να οργανώνονται υπό την αιγίδα τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Οι δημόσιες αρχές πρέπει να εγγυηθούν την ποιότητα του σχεδιασμού, την παροχή υποδομών και τη δημιουργία κοινωνικής ισορροπίας. Ενώ οι ιδιωτικοί προγραμματιστές θα πρέπει να συμμετέχουν από την αρχή έτσι ώστε να εξασφαλίσουν τη γνώση των αγορών και να επιταχύνουν την ανάπτυξη. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 7^η «Η συμμετοχή του κοινού αποτελεί στοιχείο της αειφορίας»

Οι πόλεις θα πρέπει να επωφελούνται από τη βιώσιμη ανάπτυξη της προκυμαίας, όχι μόνο οικολογικά και οικονομικά αλλά και κοινωνικά. Η κοινότητα, από την αρχή, θα πρέπει να ενημερώνεται συνεχώς και να συμμετέχει σε συζητήσεις και θέματα που αφορούν τη προκυμαία. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 8^η «Τα θαλάσσια μέτωπα είναι μακροπρόθεσμα σχέδια»

Το θαλάσσιο μέτωπο πρέπει να αναπτύσσεται και να αναμορφώνεται βήμα προς βήμα, έτσι ώστε ολόκληρη η πόλη να επωφεληθεί από τις δυνατότητες του. Είναι μια πρόκληση που αφορά παραπάνω από μια γενιά και χρειάζεται ποικιλία χαρακτήρων τόσο στην αρχιτεκτονική, στο δημόσιο χώρο και στη τέχνη. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 9^η «Η αναζωογόνηση είναι μια συνεχής διαδικασία»

Όλα τα σχέδια πρέπει να βασίζονται στη λεπτομερή ανάλυση των λειτουργικών αρχών και των νοημάτων που απασχολούν την προκυμαία. Τα σχέδια πρέπει να είναι ευέλικτα, να προσαρμόζονται εύκολα στις τυχόν αλλαγές και να ενσωματώνουν όλους τους σχετικούς κλάδους. Για την ενθάρρυνση ενός συστήματος βιώσιμης ανάπτυξης, η διαχείριση και η λειτουργία της προκυμαίας, τόσο κατά τη διάρκεια της ημέρας όσο και της νύχτας, θα πρέπει να έχουν την ίδια προτεραιότητα. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 10^η «Κέρδος θαλάσσιων μετώπων από τη διεθνή δικτύωση»

Η αναδιαμόρφωση της προκυμαίας είναι ένα εξαιρετικά πολύπλοκο έργο, καθώς περιλαμβάνει την εμπλοκή επαγγελματιών από πολλούς επιστημονικούς κλάδους. Η ανταλλαγή τεχνογνωσίας σε ένα δίκτυο διεθνούς επιπέδου, προσφέρει ατομική υποστήριξη και πληροφορίες σχετικά με τα σημαντικότερα έργα που έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Ωστόσο, η περίπτωση της αναδιαμόρφωσης και ανάπλασης ενός παραλιακού μετώπου δεν είναι η μοναδική περίπτωση που μπορεί κάποιος να συναντήσει. Τα τελευταία χρόνια έχει εντοπιστεί η περίπτωση της ανασυγκρότησης παραλιακών μετώπων εξαιτίας της καταστροφής τους από φυσικά αίτια.

Ο πλανήτης μας τα τελευταία χρόνια έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές και αλλοιώσεις με κύρια τη κλιματική αλλαγή. Καταστροφές που σχετίζονται με το νερό, όπως τυφώνες, τσουνάμι, πλημμύρες ποταμών, καταιγίδες στη θάλασσα, έχουν πλήξει και θα πλήξουν και στο μέλλον αρκετές περιοχές, προκαλώντας τεράστιες απώλειες, τόσο οικονομικές όσο και ανθρώπινων ζωών. Διαπιστώνοντας αυτές τις απειλές είναι εύκολο να γίνει κατανοητό ότι το θαλάσσιο μέτωπο είναι μια ιδιαίτερα επικίνδυνη περιοχή. Για να γίνει επομένως εφικτή η ανασυγκρότηση των μετώπων που έχουν πληγεί καθιερώθηκαν, μετά την καταστροφή που προκάλεσε το τσουνάμι το 2004, από τον οργανισμό Sustainable Buildings Canada 10 βασικές αρχές. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αρχές αυτές δεν έρχονται σε αντίθεση με τη γνώση που έχει αποκτηθεί από την αναδιαμόρφωση και ανάπτυξη πολλών θαλάσσιων μετώπων. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Αρχή 1^η «Καλύτερη ανακατασκευή»

Αρχή 2^η «Άσκηση και εκπαίδευση τοπικών κοινοτήτων»

Αρχή 3^η «Εστίαση σε μόνιμες και όχι προσωρινές λύσεις»

Αρχή 4^η «Σεβασμός στις τοπικές πρακτικές αειφορίας»

Αρχή 5^η «Διευθέτηση οικοσυστήματος και κοινωνικά/πολιτιστικά θέματα»

Αρχή 6^η «Χρησιμοποίηση μια ολοκληρωμένης διαδικασίας σχεδιασμού»

Αρχή 7^η «Γρήγορη ανασυγκρότηση τοπικών οικονομιών»

Αρχή 8^η «Ενσωμάτωση, με τη χρήση τοπικών διαθέσιμων πόρων, προηγμένων τεχνολογιών»

Αρχή 9^η «Διατήρηση απλού σχεδίου υλοποίησης»

Αρχή 10^η «Διάδοση βέλτιστων πρακτικών και εξασφάλιση πρόσβασης στην πληροφορία για όλους τους ενδιαφερόμενους»

Σύμφωνα με την πρώτη αρχή οι καταστροφές μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν τον καταλύτη για θετικές αλλαγές. Σε συμφωνία με τα κριτήρια της ανάπτυξης του θαλάσσιου μετώπου θα πρέπει να δημιουργούνται και να ενισχύονται νέες ευκαιρίες για την κοινότητα. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Η δεύτερη αρχή τονίζει την ανάγκη της τοπικής κοινωνίας να ασχολείται και να συμμετέχει στο σχεδιασμό, καθώς επίσης και στο στάδιο εφαρμογής της ανασυγκρότησης, έτσι ώστε όλες οι δραστηριότητες αποκατάστασης και αναβίωσης να μπορέσουν να αγκαλιαστούν από όλα τα μέλη του τοπικού πληθυσμού σε μακροπρόθεσμη βάση. Επιπλέον η 10 αρχή, υποστηρίζει ότι η σαφή και ανοιχτή επικοινωνία θα επιτρέψει σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη να εμπλακούν στη διαδικασία ανασυγκρότησης. Επίσης θα εξασφαλίσει ότι η προσβασιμότητα των πληγέντων περιοχών στις αρχές της ανασυγκρότησης και στις βέλτιστες πρακτικές θα οδηγήσουν σε αύξηση των πιθανοτήτων για οικοδόμηση βιώσιμων κοινοτήτων. Γίνεται επομένως εύκολα αντιληπτό ότι η συμμετοχή του κοινού είναι ένα στοιχείο της βιωσιμότητας και ότι η κοινότητα θα πρέπει να ενημερώνεται και να συμμετέχει συνεχώς από την έναρξη της διαδικασίας ανάπτυξης/ανασυγκρότησης της προκυμαίας. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Η ανάγκη για εστίαση σε μόνιμες και όχι προσωρινές λύσεις, που υπογραμμίζεται από την τρίτη αρχή, αποτελεί τη διαπίστωση ότι εάν το σχέδιο για τη μεταβατική και μόνιμη αποκατάσταση της κοινότητας έχει αναπτυχθεί, είναι συνήθως δύσκολο να κινητοποιήσει πόρους για βιώσιμες λύσεις δίπλα στη φάση της ανασυγκρότησης. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Η πέμπτη αρχή επιβεβαιώνει ότι μια βιώσιμη προσέγγιση της ανασυγκρότησης πρέπει να αντιμετωπίζει όχι μόνο τις ανάγκες του δομημένου περιβάλλοντος αλλά και του οικοσυστήματος και των κοινωνικών/ πολιτιστικών απαιτήσεων. Η υιοθέτηση μιας τέτοιας προσέγγισης θα διασφαλίσει ότι η αποκατάσταση δε θα έχει αρνητικές επιπτώσεις σε καμία άλλη πτυχή της μακροπρόθεσμης υγείας και ευημερίας της περιοχής. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Η έκτη αρχή επιβεβαιώνει ότι για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός βιώσιμου σχεδίου ανασυγκρότησης απαιτούνται πολλά διαφορετικά είδη τεχνογνωσίας. Οι εμπειρογνώμονες και οι εμπλεκόμενοι φορείς πρέπει να συστήσουν μια ομάδα η οποία θα συνεργαστεί με τον τελικό χρήστη, καθ' όλη τη διαδικασία ανασυγκρότησης, και να συμφωνήσει μαζί του για τους στόχους. Θα πρέπει

επίσης να συμβάλει στον σχεδιασμό και την έννοια της ανάπτυξης καθώς και να επιβλέπει την εφαρμογή και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. (Giovinazzi O., Giovinazzi S., 2008)

Από την σύντομη αυτή παρουσίαση των αρχών για βιώσιμη ανάπτυξη του θαλάσσιου μετώπου και για βιώσιμη ανασυγκρότηση μετά από καταστροφή, προκύπτει ότι οι αρχές αυτές δεν έρχονται σε αντίθεση μεταξύ τους. Παρ' όλα αυτά, για να μπορέσει να καθοριστεί ένας στρατηγικός σχεδιασμός με σκοπό την ανασυγκρότηση των παραθαλάσσιων περιοχών μετά την καταστροφή, θα πρέπει πρώτα να αναγνωρισθούν οι περιορισμοί που έχουν προκληθεί από αυτή.

2.6. ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΜΕΤΩΠΟ: ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΗ

Το θαλάσσιο μέτωπο είναι ένας σημαντικός πόρος για το σύνολο της πόλης, καθώς αποτελεί ένα πολύτιμο, περιορισμένο και μη ανανεώσιμο περιουσιακό στοιχείο. Η σπουδαιότητα του προκύπτει από τη στρατηγική θέση που καταλαμβάνει στην πόλη, τη περιοχή ανάμεσα στα σύνορα της στεριάς και του νερού, η οποία λόγω της τοποθεσίας της απολαμβάνει ποικίλα πλεονεκτήματα, όπως η αυθεντική ραφή των μεταφορικών συστημάτων μεταξύ των υδάτων και της ηπειρωτικής χώρας. Συμβάλλει στη κοινωνική δικαιοσύνη, και την ίδια στιγμή αντιπροσωπεύει περιοχές όπου διατηρούνται οι φυσικοί πόροι ή χώροι πρασίνου στην αστική δομή. (Bruttomesso R., 2006)

Όμως όπως συμβαίνει σε όλα τα περιορισμένα και μη ανανεώσιμα στοιχεία, η αξία του γρήγορα αναγνωρίστηκε, με αναπόφευκτο αποτέλεσμα η ζήτηση των χώρων του να αυξηθεί, τόσο από ιδιωτικούς όσο και δημόσιους φορείς. Οι δημόσιοι φορείς αντιλαμβάνονται την ανάπλαση του παραλιακού μετώπου ως μια υποχρεωτική επιλογή για την επίτευξη της αναζωογόνησης της οικονομίας και της εικόνας της πόλης, αναπτύσσοντας μια περιοχή που τα προηγούμενα χρόνια θεωρούνταν περιφερειακή και άνευ σημασίας. Μια περιοχή η οποία υπέφερε από πολλά προβλήματα προσβασιμότητας, αστικής αναταραχής και περιβαλλοντικής ρύπανσης. Το παραλιακό μέτωπο έτσι έχει την εξαιρετική ικανότητα να εκπροσωπήσει τη νέα εικόνα της πόλης, μια νέα δυναμική εικόνα που μπορεί να προσελκύσει το ενδιαφέρον δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. (Bruttomesso R., 2006)

Το τέλος της διαδικασίας της βιομηχανικής ανάπτυξης χαρακτηρίζεται κυρίως από την έλλειψη της ανάγκης για χρήση νέων χώρων, αντ' αυτού εκμεταλλεύεται τους χώρους και τον εξοπλισμό που χρονολογούνται πίσω στην πρώτη βιομηχανική περίοδο. Κυρίαρχο θέμα λοιπόν γίνεται η ανάκτηση της κληρονομιάς με αυξημένη βαρύτητα στις πολιτικές αστικής ανάπτυξης ως μέσο αναβάθμισης μιας επιβλητικής και δυσκίνητης κληρονομιάς του παρελθόντος. Με αυτή την έννοια η αναθέρμανση του παραλιακού μετώπου είναι ένα από τα πιο σημαντικά κεφάλαια των πολιτικών ανασύνθεσης,

αναγέννησης και ανάκτησης, καθώς η συγκεκριμένη αστική ζώνη βρίσκεται σε άμεση επαφή με το νερό και έχει τους ίδιους στόχους με τις παλαιές και εγκαταλελειμμένες περιοχές που επανασχεδιάστηκαν από την πόλη. (Bruttomesso R., 2006, Marshall R., 2001)

Η διαδικασία της ανάπλασης της προκουμαίας προϋποθέτει την εκ νέου ανακάλυψη της κληρονομιάς των φυσικών χώρων, των υποδομών και της αρχιτεκτονικής. Μιας κληρονομιάς ικανής να προσαρμοστεί στις νέες λειτουργίες και στις «φρέσκες» χρήσεις κατά τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε οι μόνιμοι κάτοικοι, επισκέπτες και τουρίστες να μπορούν να εκτιμήσουν και να απολαύσουν τις άγνωστες μέχρι σήμερα πτυχές της πόλης. (Bruttomesso R., 2006)

Ο φιλόδοξος στόχος της ανάπλασης του παραλιακού μετώπου στοχεύει όχι μόνο στην εκ νέου απόκτηση των στρατηγικά τοποθετημένων παρωχημένων ή εγκαταλελειμμένων ζωνών αλλά και στο καθορισμό μιας νέας αστικής ποιότητας, στη πρόταση νέων προσθηκών, στη προσέλκυση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων καθώς επίσης και στο ενδιαφέρον των τουριστών. Οι ενέργειες αυτές μπορούν να προσφέρουν υψηλότερο βιοτικό επίπεδο, βοηθώντας με τον τρόπο αυτό στην ανάκαμψη της εικόνας, της οικονομικής θέσης και του ρόλου της πόλης, τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο. (Marshall R., 2001)

Η τάση της παγκόσμιας κουλτούρας στις μέρες μας επιζητά περισσότερους ανοιχτούς χώρους για αναψυχή και φυσικές δραστηριότητες, δημιουργώντας έτσι επίκεντρα πολιτισμού και αναψυχής στο αστικό θαλάσσιο μέτωπο. Με την άνοδο της μεσαίας τάξης και τις αλλαγές στο εργασιακό δυναμικό σε πολλές χώρες, πολλοί άνθρωποι άρχισαν να απολαμβάνουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο. Ο περισσότερος χρόνος και η περισσότερη κινητικότητα επέφεραν μια γενική διόγκωση του τουρισμού και την εμφάνιση του «πολιτιστικού τουρισμού» και του «οικο-τουρισμού». Οι παράγοντες αυτοί οδήγησαν σε μια αγορά με σύνθετες εγκαταστάσεις κατά μήκος των υδάτινων σωμάτων, οι οποίες συνδυάζουν εκτάσεις ανοικτών χώρων και αναψυχής με μαγαζιά, καφετέριες και εστιατόρια, και παρέχουν πολιτισμό καθώς επίσης και ψυχαγωγικά αξιοθέατα. Παλαιές αποθήκες στην αποβάθρα και μη αξιοποιημένα ναυτικά βιομηχανικά κτίρια επανασχεδιάζονται ως μουσεία, γκαλερί και διάσημες μουσικές αίθουσες, παλαιά λαϊκά σπίτια ανακαινίζονται για να φιλοξενήσουν διαμερίσματα στούντιο, καφετέριες, εστιατόρια, μαγαζιά νυχτερινής διασκέδασης και βιβλιοθήκες, πάντα στην επιφάνεια μεταξύ της στεριάς και του νερού. Οι εγκαταστάσεις αυτές προορίζονται όχι μόνο για τους μόνιμους κατοίκους της περιοχής και τον παραδοσιακό τουρισμό αλλά και για τους επισκέπτες των κοντινών περιοχών, τους τουρίστες που προέρχονται από την περιφέρεια. (Breen A. and Rigby D., 1996, Gospodini A., 2006)

Άμεσο αποτέλεσμα αυτού του φαινομένου ήταν η αύξηση και του αριθμού των δημόσιων φεστιβάλ, όπως το Water Festival που λαμβάνει χώρα στη Stockholm που παρουσιάζει μια εντυπωσιακή αύξηση τα τελευταία χρόνια, και των διεθνών εκθέσεων (World Expo). Το γεγονός ότι οι συγκεκριμένες εκδηλώσεις πραγματοποιούνται πλέον πάνω ή κοντά στο κύριο θαλάσσιο μέτωπο της πόλης δεν αποτελεί έκπληξη. Τα περισσότερα πάρκα, αμφιθέατρα και λοιποί λειτουργικοί χώροι γίνονται σημεία αναφοράς για τους κατοίκους της πόλης, τους τουρίστες και τους επισκέπτες, οι οποίοι μαζεύονται, γιορτάζουν και απολαμβάνουν τη μουσική, το φαγητό, τη λογοτεχνία, το χορό και τη ναυτική κληρονομιά. (Breen A. and Rigby D., 1996)

Επιπλέον τελευταία στις αναπτυγμένες χώρες υπάρχει μια αυξανόμενη τάση να μετατρέπεται η αγορά σε ένα τρόπο διασκέδασης, μια τάση που αντικατοπτρίζεται στις ποικίλες χρήσεις γης στις μελέτες των παραλιακών μετώπων. Στη βόρεια Αμερική η ψυχαγωγική κρουαζιέρα διαμέσου του εμπορικού κέντρου έχει εξαχθεί σε όλο τον κόσμο. Ακόμη περισσότερο συνηθισμένο είναι το ενδιαφέρον που υπάρχει για την κατανάλωση φαγητού δίπλα στο νερό. Για το λόγο αυτό, τα παγκόσμια εξάπλωσης παραλιακά εστιατόρια είναι αυτά που αυξάνονται σε δημοτικότητα και σε παγκόσμια κουλτούρα. (Breen A. and Rigby D., 1996)

Τα πολιτιστικά παραλιακά μέτωπα αποτελούν ένα φαινόμενο σε εξέλιξη που σταδιακά αναπτύσσεται και μεταβάλλεται, με το μέγεθος των εμπλεκόμενων περιοχών να έχει αυξηθεί σε μεγάλο βαθμό. Επιπλέον τα επίκεντρα πολιτισμού και αναψυχής συνδυάζονται πλέον με τα επιχειρηματικά επίκεντρα που βρίσκονται κοντά, με αποτέλεσμα το νέο αναδύμενο αστικό τοπίο να αποτελείται από εκτεταμένα πολλαπλά επίκεντρα πολιτισμού, ψυχαγωγίας και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και να χαρακτηρίζεται από καινοτόμο σχεδιασμό του χώρου. (Gospodini A., 2006)

Είναι σαφές επομένως, ότι ένα από τα βασικά στοιχεία της παρουσίας πολυάριθμων δραστηριοτήτων που συνδυάζονται ανάλογα με τις περιπτώσεις, είναι η δημιουργία μιας νέας ζωής στα νέα κομμάτια της πόλης, τα οποία μερικές φορές χαρακτηρίζονται από ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά, τα οποία με τη σειρά τους συνεπάγονται πολυπλοκότητα⁶. (Marshall R., 2001)

Η ανάπτυξη του θαλάσσιου μετώπου επίσης δημιουργεί και δέχεται σημαντικές επιρροές και από το περιβάλλον. Από το 1970 και έπειτα αναπτύχθηκε μια τάση, ιδίως στις αναπτυγμένες χώρες, για τη καθαριότητα των υδάτινων σωμάτων και γενικότερα των παροχών νερού. Η ζήτηση για τον

⁶ Με τον όρο πολυπλοκότητα νοείται η ποιότητα που διακρίνει τους πιο πλήρεις και αρθρωτούς αστικούς οργανισμούς, η οποία διαμορφώνεται από μακροχρόνιες διαδικασίες που αφορούν διαδοχικές ιστορικές φάσεις και από τα υλοποιούμενα έργα στις φάσεις αυτές.

καθαρισμό των υδάτων ενδιαφέρει ιδιαίτερα την υγεία των ανθρώπων και ενθαρρύνει την πραγματοποίηση νέων επενδύσεων στο παραλιακό μέτωπο. Το καθαρό νερό είναι ένας κρίσιμος παράγοντας στις περισσότερες σύγχρονες αστικές εργασίες που λαμβάνουν χώρα στο παραλιακό μέτωπο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γεγονός ότι, έως ότου τα κανάλια στο κεντρικό Birmingham καθαριστούν πολύ λίγες επενδύσεις, δημόσιες και ιδιωτικές, είχαν πραγματοποιηθεί γεγονός που άλλαξε μετά τις διαδικασίες καθαρισμού που πραγματοποιήθηκαν. Παρόλα αυτά, σε σχέση με τις περιβαλλοντικές ανησυχίες η ανάπλαση του παραλιακού μετώπου έχει συμβάλλει με τρόπους που ελάχιστα ενισχύουν την καλοήγη ολοκλήρωση των αστικών περιοχών σε φυσικά συστήματα. Ενώ η πρόσβαση στη φύση και στους χώρους πρασίνου έχουν γίνει κεντρικό ζήτημα στις σύγχρονες αντιλήψεις της κοινωνίας της ευημερίας, η «φύση» υπεισέρχεται στον αστικό σχεδιασμό με διαφορετικούς τρόπους ανά περιοχή, οι οποίοι όμως έχουν αποτύχει να περιορίσουν την επιρροή της πόλης στο τοπικό φυσικό περιβάλλον στρατηγικών περιοχών, όπως το νερό και την ατμοσφαιρική ποιότητα, τη διατήρηση των ενδοιατημάτων και της βιοποικιλότητας. Η επιλεκτική αυτή ενσωμάτωση οικολογικών στόχων στην αστική διακυβέρνηση έχει χαρακτηριστεί ως «οικολογικός εκμοντερνισμός»⁷. (Breen A. and Rigby D., 1996, Wakefield S., 2007)

Αυτό όμως που δε πρέπει να αγνοούμε και να ξεχνάμε είναι το γεγονός ότι οι περισσότερες παραθαλάσσιες πόλεις είναι επίσης και σημαντικές λιμενικές πόλεις. Για τις συγκεκριμένες πόλεις, το λιμάνι αποτελούσε και αποτελεί τη κυριότερη πηγή εισοδήματος, με σημαντική επιρροή και σπουδαιότητα που επεκτείνεται πέρα από τα όρια της πόλης και εξαπλώνεται στην ευρύτερη περιοχή που περιβάλλει. Οι νέες εργασίες που αναπτύχθηκαν στο θαλάσσιο μέτωπο και συχνά είναι άριστες, έθεσαν εσκεμμένα το θέμα αποφυγής μετεγκατάστασης των λιμενικών δραστηριοτήτων μακριά από τη καρδιά της πόλης. Σε αντίθεση με τις μέχρι τότε τάσεις, ζήτησαν τη διατήρηση ακόμα και την εύνοια χρήσεων συμβατικές με τις αστικές, όπως δραστηριότητες σχετικές με την επιβατική κίνηση και συγκεκριμένα με την αγορά κρουαζιέρας, οι οποίες παρέχουν το συγκριτικό πλεονέκτημα της διατήρησης τερματικών σταθμών κοντά στο κέντρο της πόλης. Το θαλάσσιο μέτωπο μπορεί έτσι να γίνει μια περιοχή, που μπορεί να προσδιορίσει την ανάπτυξη μιας ισορροπημένης σχέσης μεταξύ των αναγκών της πόλης και των απαιτήσεων για μετακίνηση στο λιμάνι, οικοδομώντας μια μικτή αστική περιοχή, η οποία προφανώς ανταποκρίνεται στις πιο πρόσφατες απαιτήσεις για ασφάλεια στις λιμενικές ζώνες και παράλληλα παρέχει τη δυνατότητα στους μόνιμους κατοίκους και στους τουρίστες

⁷ Ο οικολογικός εκμοντερνισμός είναι μια προσέγγιση της περιβαλλοντικής υποβάθμιση, η οποία επιχειρεί να συμφιλιώσει τη καπιταλιστική ανάπτυξη με την οικολογικά ακεραιότητα μέσω της ανάπτυξης τεχνολογικών λύσεων και της λειτουργίας μιας αγοράς βασισμένης σε πρωτοβουλίες.

να έχουν πρόσβαση στην ανανεωμένη προκυμαία, η οποία συχνά αντιπροσωπεύει ένα από τα κυριότερα αξιοθέατα και τους πιο διάσημους ταξιδιωτικούς προορισμούς στην πόλη. (Bruttomesso R., 2006)

2.7. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Οι περισσότερες ελληνικές πόλεις, εκτός από τη Θεσσαλονίκη και την Αθήνα, κατατάσσονται στη κατηγορία των μικρών πόλεων που εντοπίζονται στην περιφέρεια του ενιαίου Ευρωπαϊκού αστικού συστήματος. Αν εξαιρέσουμε τις πόλεις που διαθέτουν σημαντικούς ενδογενείς πόρους ανάπτυξης (πλούσιο φυσικό περιβάλλον, αρχαιολογική, αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά που συμβάλουν στην ανάπτυξη του τουρισμού), ένας σημαντικός αριθμός ελληνικών πόλεων θα αντιμετωπίσει αναπτυξιακές δυσκολίες είτε λόγω της γεωγραφικής τους θέσης είτε λόγω της παραγωγικής τους διάρθρωσης. Ο αστικός σχεδιασμός επομένως, για τις πόλεις αυτές κατέχει έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο, καθώς μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο άρσης της περιθωριοποίησης τους μέσα στο ενιαίο αστικό σύστημα και βελτίωσης της αναπτυξιακής τους προοπτικής με κατεύθυνση προς τον αστικό τουρισμό. (Γοσποδίνη Α., 2000)

Η Ελληνική πόλη βέβαια παρουσιάζει κάποια συγκεκριμένα κοινά στοιχεία και ιδιαιτερότητες που δρουν ως περιοριστικοί παράγοντες στο φυσικό σχεδιασμό του χώρου και κατ' επέκταση στην εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της. Τέτοιες ιδιαιτερότητες είναι η έλλειψη δημόσιων εκτάσεων γης μεγάλου εμβαδού στα κέντρα των πόλεων που περιορίζει τις δυνατότητες για μεγάλης κλίμακας δημόσια έργα και παρεμβάσεις αστικού σχεδιασμού, ο κατακερματισμός και η διασπορά του δημόσιου υπαίθριου χώρου της πόλης (μικρού εμβαδού πλατείες, πάρκα, κοινόχρηστοι χώροι κ.α, χωροθετημένα διάσπαρτα μέσα στον ιστό), η συχνή επικάλυψη αρμοδιοτήτων μεταξύ των φορέων που ενέχονται στο φυσικό σχεδιασμό και επανασχεδιασμό του αστικού χώρου και οι συνεπαγόμενες δυσκολίες στο συντονισμό των διάφορων φορέων για την αξιοποίηση της δημόσιας αστικής γης και την εκτέλεση παρεμβάσεων αστικού σχεδιασμού μεγάλης κλίμακας, οι δυσκολίες χρηματοδότησης έργων και παρεμβάσεων μεγάλης κλίμακας και τέλος ο κατακερματισμός της ιδιωτικής αστικής γης σε μικρού μεγέθους ιδιοκτησίες που δημιουργεί περιορισμούς τόσο στο συνολικό φυσικό σχεδιασμό του χώρου, όσο και στη συντονισμένη εφαρμογή των σχεδίων για την ανοικοδόμηση ή την ανάπλαση μιας περιοχής. (Γοσποδίνη Α., 2000)

Έτσι ο αστικός σχεδιασμός της χώρας υστερεί στο σχεδιασμό τόσο χρονικά όσο και χωρικά και έχει περιοριστεί σε αποσπασματικές, ήπιες και μικρής κλίμακας παρεμβάσεις. Οι καθιερωμένες πρακτικές αστικού σχεδιασμού που αφορούν τη δημόσια αστική γη περιορίζονται είτε σε μικρής κλίμακας

κτιριακά συγκροτήματα δημόσιου ή κοινωφελούς χαρακτήρα ή σε αποσπασματικές προσπάθειες βελτίωσης του δημόσιου υπαίθριου χώρου της πόλης. Όσο αφορά την ιδιωτική αστική γη η διαμόρφωση της εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τις προθέσεις και τις δυνατότητες των ίδιων των ιδιωτών. Πάντα όμως υπάρχει ο ρόλος των σχεδίων πόλης (Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια και Πολεοδομικές Μελέτες) και ο καθορισμός των χρήσεων γης και των όρων δόμησης. Ακόμα όμως και μέσα από τις διαδικασίες αυτές, πάντα ενέχουν κίνδυνοι για πιθανές αλλαγές στους κανονιστικούς όρους ρύθμισης του χώρου και για τη χαλάρωση των ελέγχων εφαρμογής των σχεδίων. (Γοσποδίνη Α., 2000)

Με βάση τους παραπάνω περιορισμούς και δυσκολίες οι μέχρι τώρα παρεμβάσεις στον αστικό χώρο έχουν αξιολογηθεί αρκετά θετικές από μια μερίδα επιστημόνων. Οι σημειακές και ήπιες παρεμβάσεις έχουν τη δυνατότητα να χρηματοδοτηθούν και να υλοποιηθούν πολύ πιο εύκολα από ότι οι ριζικές και συντονισμένες παρεμβάσεις μεγάλης κλίμακας, καθώς επίσης και να βελτιώσουν, σε βάθος χρόνου, την εικόνα της ελληνικής πόλης, ιδιαίτερα των μικρών. Ωστόσο οι ήπιες παρεμβάσεις δεν είναι ικανές να υλοποιήσουν μια άμεση, και ολοκληρωμένη αναβάθμιση της εικόνας και της ποιότητας του αστικού χώρου που απαιτείται για την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών πόλεων. (Γοσποδίνη Α., 2000)

Οι αναπλάσεις των θαλάσσιων μετώπων δε συνέβησαν σε μεγάλο βαθμό στην Ελλάδα, καθώς το φαινόμενο άρχισε να εμφανίζεται με την επέκταση της μητροπολιτικής περιοχής της Θεσσαλονίκης στις λιμενικές εγκαταστάσεις της πόλης και συγκεκριμένα με την ανάπλαση της κεντρικής προβλήτας του λιμανιού το 1997 στα πλαίσια ανάδειξης της σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Η συγκεκριμένη ανάπλαση περιλάμβανε τον ανασχεδιασμό μερικών παλαιών αποθηκών της κεντρικής προβλήτας ως κτίρια με πολιτιστική χρήση (μουσεία, θέατρα και κινηματογράφοι), με μικρό χρονικό εύρος λειτουργίας και με εξειδικευμένο αριθμητικό κοινό. Στη συνέχεια εκπονήθηκαν σχεδιαστικές προτάσεις για τις περιοχές τεσσάρων ακόμα ελληνικών πόλεων μέσω του προγράμματος ΗΡΑΚΛΗΣ που χρηματοδότησε η τσιμεντοβιομηχανία «ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ». Το πρόγραμμα πραγματοποίησε πρόσκληση σε δέκα πολεοδομικές- αρχιτεκτονικές ομάδες από Ελλάδα και Ιταλία με σκοπό την εκπόνηση προτάσεων ανάπλασης για την Αθήνα (περιοχή Ιπποδρομίου και Φαληρικού Όρμου καθώς επίσης και τη περιοχή μεταξύ των δυο σιδηροδρομικών σταθμών), το Βόλο (παραλιακή ζώνη και τμήμα του κέντρου), την Πάτρα (κεντρική παραλιακή ζώνη κατά μήκος των λιμενικών εγκαταστάσεων) και τη Μυτιλήνη (περιοχή της Επάνω Σκάλας). Ερευνητικά προγράμματα και διαγωνισμοί αστικού σχεδιασμού έχουν επίσης προκηρυχθεί από διάφορους τοπικούς φορείς για την Πάτρα, τη Καβάλα και το Βόλο. (Γοσποδίνη Α., 2000, Gospodini A., 2001)

Παρόλα αυτά η ελληνική εμπειρία στην ανάπλαση του αστικού θαλάσσιου μετώπου είναι περιορισμένη, τόσο σε ολοκληρωμένα έργα όσο και σε σχεδιαστικές προτάσεις. Η αδυναμία αυτή του ελληνικού κράτους σχετίζεται με τις ενέργειες τόσο των τοπικών φορέων όσο και της ακαδημαϊκής κοινότητας. Οι τοπικοί φορείς έχουν την τάση να αντιμετωπίζουν την ανάπλαση του αστικού θαλάσσιου μετώπου αποσπασματικά. Οι σχεδιαστικοί διαγωνισμοί και τα ερευνητικά προγράμματα που προκηρύσσουν οι τοπικοί φορείς κατά καιρούς αφορούν αποκλειστικά και μόνο τη περιοχή που ανήκει στις αρμοδιότητες τους, με αποτέλεσμα να προωθείται μια πολιτική και πρακτική περιθωριοποίησης του φυσικού σχεδιασμού του χώρου στη μεγάλη κλίμακα και να κυριαρχούν οι σημειακές παρεμβάσεις. Από τη μεριά της η ακαδημαϊκή κοινότητα αντιμετωπίζει σφαιρικά την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου ή μεμονωμένων τμημάτων του. Παρατηρείται όμως ότι εστιάζει το ενδιαφέρον της στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μετώπου (ιστορική φυσιογνωμία, αρχιτεκτονική μορφολογία, πολεοδομικά μεγέθη, τοπογραφία, κ.α), με αποτέλεσμα ο επανασχεδιασμός του χώρου να στηρίζεται στη ταυτότητα του τόπου και όχι σε μια σφαιρική άποψη για το ζήτημα της ανάπλασης. Με τον τρόπο αυτό οι σχεδιαστικές προτάσεις που προτείνονται/ εφαρμόζονται είτε αποτελούν ανακύκλωση δημοφιλών σχημάτων και μορφών άλλων επιτυχημένων θαλάσσιων μετώπων ή στηρίζονται απόλυτα στις ιδιαιτερότητες του χώρου. (Γοσποδίνη Α., 2000, Gospodini A., 2001)

Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι οι ελληνικές πόλεις θα πρέπει να ακολουθούν και να εφαρμόζουν θαρραλέα και επινοητικά προγράμματα ανασχεδιασμού του χώρου. Προγράμματα και σχέδια που θα ανταπεξέρχονται στις κοινωνικές ανάγκες και στη βελτίωση της ποιότητας του αστικού τοπίου, θα λαμβάνουν υπόψη το μεταβαλλόμενο κοινωνικό ιστό και θα συμερίζονται το βαθμό του εφικτού και της αποδοτικότητας.

2.8. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Η αποκατάσταση του εγκαταλελειμμένου αστικού κενού, το οποίο δημιουργήθηκε στις πόλεις με τα πέρασμα των χρόνων από τη μετεγκατάσταση διάφορων λειτουργιών, επιτυγχάνεται μέσω της τοποθέτησης νέων χρήσεων, συμβατών με καινοτόμες δραστηριότητες που προσφέρουν περισσότερες θέσεις εργασίας και αύξηση των εισοδημάτων. Οι χρήσεις αυτές μπορεί να είναι αναψυχής τουρισμού καθώς επίσης και πολιτισμού. Σε ορισμένες περιπτώσεις η πόλη δε περιορίζεται στη χωροθέτηση νέων χρήσεων στο χώρο αλλά επεκτείνεται και πάνω στο θαλάσσιο μέτωπο αναμειγνύοντας τις προαναφερόμενες χρήσεις με την κατοικία. Αρκετές κατασκευές της βιομηχανικής περιόδου κατεδαφίζονται, ενισχύοντας έτσι την οπτική επαφή της πόλης με το νερό. Επιπλέον ορισμένα κτίρια ανακαινίζονται ως σημαντικά μνημεία της πόλης φιλοξενώντας καινούργιες χρήσεις, ενώ ορισμένα

άλλα οικοδομούνται από την αρχή φιλοξενώντας χρήσεις άμεσες με το νερό (μουσεία, ενυδρεία, κτίρια με αλιευτικές και ναυτιλιακές χρήσεις, συνεδριακά κέντρα) προσφέροντας και προβάλλοντας με τον τρόπο αυτό ένα εξυγιασμένο περιβάλλον για την πόλη. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Για να ενισχυθεί όμως η εικόνα της πόλης πρωταρχικός και κρίσιμος παράγοντας είναι η επιλογή του κατάλληλου σημείου παρέμβασης. Κατά κύριο λόγο επιλέγονται σημεία του μετώπου που σχετίζονται με το ιστορικό κομμάτι της πόλης, επιδιώκοντας έτσι τη δημιουργία και συγκρότηση ενός ισχυρού πυρήνα, όπου η πόλη μέσω των νέων προσεγγίσεων θα έρχεται σε επαφή με το νερό. Αυτό θα ωφελήσει τόσο τους χρήστες, μόνιμους κατοίκους και επισκέπτες, οι οποίοι εντάσσουν ξανά στην καθημερινότητα τους το νερό, όσο και την ίδια την πόλη που παρουσιάζει μια ανανεωμένη και ελκυστική εικόνα. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Η εφαρμογή όλων των παραπάνω έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός δικτύου ειδυλλιακών πόλεων με αναβαθμισμένα λιμάνια τα οποία εξυπηρετούν τους στόχους της παγκόσμιας οικονομίας. Η εικόνα αυτή αντικατοπτρίζεται και μέσα από τα αποτελέσματα των αναπλάσεων ανά τον κόσμο, τα οποία μπορεί να παρουσιάζουν ορισμένες αστοχίες και αρνητικές συνέπειες, ωστόσο κατά βάση τα πλεονεκτήματα και οι θετικές τους συνέπειες είναι αυτά που υπερτερούν. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Στις μέρες μας τα παραδείγματα που τείνουν να παρουσιάζουν όμοια χαρακτηριστικά και στοιχεία ποικίλουν τόσο στο εξωτερικό (Lisbon, Barcelona, Bilbao, Valencia, Genoa), όσο και στο εσωτερικό (Θεσσαλονίκη, Φαληρικό Δέλτα, Πάτρα, Ηράκλειο). Είναι όμως κατανοητό πως κάθε τόπος διαθέτει τη δική του ταυτότητα, φυσιογνωμία και ιδιοσυγκρασία, ωστόσο η άντληση στοιχείων από παραθαλάσσιες περιοχές που επιχείρησαν να αναπλάσουν και να βελτιώσουν την “αστική” εικόνα τους εκμεταλλευόμενες τη σύνδεση του θαλάσσιου με το αστικό στοιχείο, μπορεί να οδηγήσει στην πρόβλεψη πιθανών αποτελεσμάτων άλλων αναπλάσεων. Για το λόγο αυτό η γνώση που αποκομίζουμε από τη διεθνή και παγκόσμια εμπειρία θα πρέπει να αποτελεί οδηγό για τα μελλοντικά εγχειρήματα. (<http://fanispavlidis.blogspot.gr/>)

2.8.1. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Αρκετές ευρωπαϊκές πόλεις, όπως η Lisbon, η Barcelona, η Valencia, το Bilbao και η Genoa, στήριξαν και στηρίζουν την ανάπτυξη τους στην ανάπλαση των απελευθερωμένων θαλάσσιων μετώπων τους. Οι πόλεις αυτές πέρα από την ανάπτυξη και παγκόσμια προβολή που γνώρισαν, αποτέλεσαν και παραδείγματα προς μίμηση, σε παγκόσμια επίπεδο, για άλλες πόλεις που επιθυμούσαν και επιθυμούν να βελτιώσουν την εικόνα τους.

Η Lisbon μετά τη διεθνή έκθεση EXPO που πραγματοποιήθηκε το 1998 με αφορμή τον εορτασμό για τα 500 χρόνια από την άφιξη του πορτογάλου Vasco de Gama στην Ινδία, απέκτησε σημαντική θέση στο προσκήνιο των αναβαθμισμένων πόλεων- λιμανιών. Κύριος σκοπός των έργων που εκπονήθηκαν ήταν η προβολή της πρωτεύουσας της Portugal ως μια παγκόσμια πόλη. Η εταιρεία “Parque Expo” που ιδρύθηκε εκείνο το χρονικό διάστημα αποφάσισε την υλοποίηση μιας σειράς έργων στην ακτή του Tagus, στη βορειανατολική άκρη της Lisbon, και εξασφάλισε ταυτόχρονα την ανταποδοτικότητα αυτών των έργων, ώστε η έκθεση να αυτοχρηματοδοτηθεί μετά τη λήξη της και οι νέες υποδομές να μπορέσουν να αποκτήσουν νέες χρήσεις και να μην εγκαταλειφθούν. Η περιοχή παρέμβασης είχε μήκος 5 χλμ. και οργανώθηκε από την αρχή με όλες τις προϋπάρχουσες εγκαταστάσεις να κατεδαφίζονται λόγω περιβαλλοντικών μολύνσεων και της αδυναμίας τους να δεχθούν την εφαρμογή κάποιου άλλου σχεδίου. Η περιοχή μετονομάστηκε σε “Parque dos Nacoes” και περιελάμβανε εκθεσιακούς και συνεδριακούς χώρους, χώρους αναψυχής, μουσεία, ενυδρεία, πάρκα και μια έκταση 2000 στρεμμάτων για την εγκατάσταση κατοικιών και εμπορικών χρήσεων συνοδευόμενων από τις απαραίτητες εξυπηρετήσεις τους. Ελεύθεροι χώροι και πεζοδρομημένοι άξονες δίπλα από το νερό δημιούργησαν μια περιοχή πιο προσιτή στο νερό και στους κατοίκους. (Πατεράκη Μ., 2010)

Η έκθεση συνέβαλε επίσης και στην αναβάθμιση των τοπικών και εθνικών υποδομών. Τα έργα που συνέβαλαν στην εξέλιξη των υποδομών της περιοχής ήταν η κατασκευή μίας νέας γραμμής του μετρό η οποία κατέληγε στο νέο σταθμό του Oriente, που αποτελεί κόμβο του μετρό, του εθνικού σιδηροδρομικού δικτύου, καθώς επίσης και των λεωφορείων και πλοίων που διασχίζουν τον Tagus, άλλα μεγάλα οδικά έργα στην ευρύτερη περιοχή καθώς επίσης και η κατασκευή της γέφυρας Vasco da Gama, της δεύτερης γέφυρας της Lisbon και της μεγαλύτερης τότε γέφυρας στην Ευρώπη. Τα μεταφορικά έργα αυτά είχαν ως στόχο αρχικά την υποστήριξη της έκθεσης και εν συνεχεία στη βιωσιμότητα της περιοχής μετά τη λήξη της έκθεσης. Πέρα όμως από τη σημασία των συγκεκριμένων έργων για την έκθεση, τα έργα χαρακτηρίστηκαν και ως έργα απαραίτητης υποδομής τόσο για την πόλη όσο και ολόκληρη τη χώρα τα οποία εντάχθηκαν στο πλαίσιο της Expo προκειμένου να βρεθεί ο οικονομικότερος τρόπος ώστε να υλοποιηθούν. (Πατεράκη Μ., 2010)

Όλες αυτές οι ενέργειες συνέβαλαν στη δημιουργία ενός «νέου οικιστικού, επιχειρηματικού και εμπορικού πόλου στη Lisbon». Ένας χώρος που αρχικά βρισκόταν σε αχρηστία και αποτελούσε την υποβαθμισμένη άκρη της πόλης και των ανατολικών προαστίων της με λιμενοβιομηχανικές χρήσεις, μια πόλη που αναπτυσσόταν παράλληλα στον ποταμό αλλά στην πραγματικότητα είχε πολύ περιορισμένη πρόσβαση σε αυτόν και η φτωχότερη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης με καθυστέρηση

Εικόνα 1: Πεζοδρομημένος άξονας δίπλα από το νερό στο Parque dos Nacoes

Πηγή:

<http://www.trekearth.com/gallery/Europe/Portugal/Souh/Lisboa/Lisbon/photo34516.htm>

στην υποδομή και με ανάγκη για διεθνή προβολή και χρηματοδότηση, άλλαξε την εικόνα της δραματικά. (Πατεράκη Μ., 2010)

Το πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στην πόλη της Lisbon αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα αναπτυξιακά προγράμματα αστικού σχεδιασμού που πραγματοποιήθηκαν ποτέ στην περιοχή. Η απόσβεση της επένδυσης πραγματοποιήθηκε μέσα σε 9 χρόνια, η κυβέρνηση όμως και ο δήμος εξακολουθούν να έχουν φορολογικά έσοδα. Η πόλη ακόμα και σήμερα βρίσκεται στο κατώφλι σημαντικών αλλαγών και εξελίξεων που στοχεύουν στην περαιτέρω αναβάθμιση της εικόνας της. (Πατεράκη Μ., 2010)

Μια ακόμα πολύ σημαντική και ιδιαίτερα γνωστή πόλη για το θαλάσσιο μέτωπο της είναι η Barcelona. Ωστόσο πριν τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων το 1992 στην περιοχή, τίποτα δε θύμιζε την σημερινή εικόνα της πόλης. Η πόλη πριν τις παρεμβάσεις θύμιζε ένα παρακμασμένο λιμάνι με κακόφημες συνοικίες, ενώ στο παραλιακό της μέτωπο μπορούσε κανείς να εντοπίσει χωρίς καμιά διακοπή ένα στρατόπεδο, την παλαιά ψαγορά, εμπορευματικούς σταθμούς διαλογής, ημιεγκαταλελειμμένες βιομηχανικές ζώνες και τις γυναικείες φυλακές. Επιπλέον για αρκετό χρονικό διάστημα οι παραλίες της χρησιμοποιούνταν για την απόθεση μπαζών, υλικών κατεδάφισης και άλλων απορριμμάτων της πόλης. Τέλος δυο σιδηροδρομικές διασταυρώσεις χώριζαν τη ζώνη από την υπόλοιπη πόλη και το παραλιακό μέτωπο. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Η κατάσταση όμως αυτή και ο χαρακτήρας της πόλης μέσα από το πρόγραμμα αναβάθμισης του θαλάσσιου μετώπου γρήγορα άλλαξε. Στο κεντρικό σημείο της πόλης, το λιμάνι, τα πλοία μεταφέρθηκαν σε ένα νέο λιμάνι και ο χώρος που έμεινε χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή μιας μεγάλης μαρίνας με εστιατόρια, ενυδρείο, κινηματογράφους, θέατρο, καταστήματα και εμπορικό κέντρο, δημιουργώντας έτσι στη θέση του δύσοσμου λιμανιού μια νέα πόλη. Τα σκουπίδια και οι σιδηροδρομικές γραμμές απομακρύνθηκαν, δημιουργώντας μια ακόμα νέα μαρίνα, τεχνητές ανοιχτές για το κοινό παραλίες, νέα στάση μετρό δίπλα στη θάλασσα και προσεγγμένους χώρους στάθμευσης ανάμεσα σε δέντρα. Η παραλιακή λεωφόρος υπογειοποιήθηκε έτσι ώστε να μην καταλήξει να αποτελεί ένα νέο όριο μεταξύ της πόλης και θάλασσας. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012, Τσίγκου Α., 2013)

Κοντά στην περιοχή του παλαιού λιμανιού, μια ακόμα υποβαθμισμένη περιοχή αναβαθμίστηκε με την δημιουργία του Ολυμπιακού Χωριού, το οποίο χρησίμευσε ως κατάλυμα για τους αθλητές. Ο σχεδιασμός του συγκεκριμένου χώρου επιδίωκε την ενσωμάτωση του νέου οικισμού στην πόλη, την διευκόλυνση της πρόσβαση στο μέτωπο καθώς επίσης και τη δημιουργία ένα πολύπλοκος αστικός χώρος απελευθερωμένου όχι μόνο από τις κατοικίες αλλά και από τα εμπορικά κέντρα, γραφεία και

Εικόνα 2: Το Ολυμπιακό Χωριό στη Barcelona

Πηγή: <http://www.waterfrontexpo.com/Barcelona.html>

χώρους αναψυχής έτσι ώστε να αποφευχθεί η δημιουργία ενός ξεχωριστού χώρου ή ενός νέου αστικού γκέτου. Σήμερα η περιοχή είναι ένα από τα πιο μοντέρνα και φιλόδοξα αρχιτεκτονικά τμήματα της πόλης περιλαμβάνοντας υψηλής ποιότητας αστικούς χώρους και ελκυστικές παραλίες. Ο χώρος προσελκύει ένα μεγάλο αριθμό τουριστών καθώς προσφέρει αναψυχή και ψυχαγωγία. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Το 2004 με αφορμή το FORUM πολιτισμού πραγματοποιήθηκε μια ακόμα σειρά αναπλάσεων που αφορούσαν το βόρειο κομμάτι του παραλιακού μετώπου στην περιοχή Diagonal Mar. Οι ενέργειες που έλαβαν χώρα αφορούσαν το FORUM, ένα συνεδριακό κέντρο, ένα δημόσιο πάρκο έκτασης 35 στρεμμάτων, υψηλά κτίρια γραφείων και καταστημάτων. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Όλες οι παραπάνω ενέργειες ανάπλασης και αναβάθμισης της περιοχής είχαν ως αποτέλεσμα την προβολή της Barcelona ως ένα σύγχρονο επιχειρηματικό πόλο και την αναγνώριση της ως ένα από τα καλύτερα παγκόσμια παραδείγματα της σχέσης πόλης και λιμένα. Σήμερα η πόλη αντιπροσωπεύει την καταλανική κουλτούρα, αναδύοντας όμως ταυτόχρονα ένα ομοιογενή ευρωπαϊκό αέρα. Επιπλέον κάθε χρόνο δέχεται πάνω από 16 εκατομμύρια επισκέπτες δημιουργώντας τζίρο 300 εκατομμύρια ευρώ και συντηρώντας 7000 θέσεις εργασίας. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Οι πόλεις Bilbao και Valencia αποτελούν άλλα δυο σπουδαία παραδείγματα αστικής ανάπλασης που αξίζουν να αναφερθούν. Η πόλη του Bilbao αποτελεί επιτυχία της βασκικής πρωτεύουσας καθώς κατάφερε μέσω ορισμένων στρατηγικών επιλογών (ανάθεση των περισσότερων δημόσιων έργων σε διεθνείς αρχιτέκτονες) και τολμηρών πειραματισμών που ενθάρρυνε το μικρό της μέγεθος, να ανανεώσει τον αστικό της ιστό και να εξελιχθεί από μια βιομηχανική πόλη σε ένα διεθνές τουριστικό κέντρο. Από την άλλη η Valencia αξιοποιώντας το υδάτινο στοιχείο μετατράπηκε σε ένα πάρκο αρχιτεκτονικού πειραματισμού δημιουργώντας ταυτόχρονα μια σύνδεση πολιτισμού και ψυχαγωγίας. (Χατζημαρκάκη Μ., 2007)

Ιδιαίτερη αναφορά δε θα μπορούσε να μη γίνει για την ιταλική πόλη Genoa, η οποία είναι αρκετά γνωστή για το θαλάσσιο θέρετρό της. Το λιμάνι της θεωρείται ένα από τα πιο σημαντικά λιμάνια της Μεσογείου, καθώς από τη στιγμή της «γέννησης» του αποτελεί πύλη της Ιταλίας προς τη Μεσόγειο και τους διεθνείς πολιτισμούς. Η σχέση της πόλης με το λιμάνι της είναι αλληλένδετη, καθώς η προσκόλληση της σε αυτό και η παράλληλη ανάπτυξη τους είναι ένα στοιχείο που την ξεχωρίζει από άλλες ιταλικές πόλεις. Όλα αυτά είχαν ως αποτέλεσμα η Genoa να μετατραπεί σε μια βιομηχανική πόλη, η οποία όμως τις τελευταίες δεκαετίες αναζητούσε ένα νέο ρόλο. Η λιμενική ζώνη του παλαιού λιμανιού περιελάβανε όλες τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις της πόλης και φιλοξενούσε εμπορικές

Εικόνα 3: Πάρκο Diagonal Mar

Πηγή:

<http://www.flickr.com/photos/fafner/2486084359>

Εικόνα 4: Βιομηχανικό κέντρο Bilbao

Πηγή: <http://www.architizer.com/projects/bilbao-waterfront-master-plan-and-urban-design/>

Εικόνα 5: Η πόλη των Τεχνών και Επιστημών στη Valencia

Πηγή: <http://www.idesignarch.com/hemispheric-an-eye-catching-architectural-masterpiece-in-valencia/>

δραστηριότητες, επιβατικούς σταθμούς κρουαζιερόπλοιων καθώς επίσης και το αεροδρόμιο. Έτσι η πόλη έχασε την αξία της και υπολειτουργούσε χωρίς να μπορεί να συνδεθεί με το λιμάνι της. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Μια πρώτη προσπάθεια για την μεταβολή της εικόνας της πόλης της Genova πραγματοποιήθηκε το 1992, όταν η πόλη με αφορμή τον εορτασμό των 500 χρόνων από την ανακάλυψη της Αμερικής από τον Christopher Columbus φιλοξένησε την Διεθνή Έκθεση EXPO. Η εκδήλωση έλαβε χώρα στο παλαιό λιμάνι λόγω της ιδιαίτερης σύνδεσης της πόλης με το υδάτινο στοιχείο, με το χώρο να διαμορφώνεται κατάλληλα για την υποδοχή του κόσμου. Η πόλη σε μια προσπάθεια της να ανταποκριθεί στις νέες οικονομικές μεταβολές, προώθησε ένα νέο χωρικό σύστημα το οποίο θα τονώσει και θα ενισχύσει τις απρόσωπες σχέσεις της πόλης με το λιμάνι. Συνειδητοποιώντας την αναγκαιότητα της ανάπλασης του θαλάσσιου μετώπου και τη συνύπαρξη των Γενοβέζων με το νερό, σχεδιάστηκαν καινούργιες λειτουργίες που συνυπήρχαν με τις παλαιές, διατηρώντας έτσι το παρελθόν και την ιστορία της πόλης. Την πρωτοβουλία αυτή, για την αναβάθμιση της πόλης ανέλαβε ο Γενοβέζος αρχιτέκτονας Renzo Piano ο οποίος σχεδίασε δημόσιους χώρους και σύγχρονα τοπόσημα. Η πόλη απέκτησε μια συνοχή και πολύ λειτουργικός χαρακτήρας της μέσω των νέων χρήσεων ενισχύθηκε. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Στόχοι της ανάπλασης ήταν η αναδιατύπωση των σχέσεων και η δημιουργία χώρων με φανερό την ανάμειξη χρήσεων. Για την επίτευξη αυτών των στόχων προτάθηκε η κατεδάφιση πλήθος παλαιών βιομηχανικών κτιρίων, διατηρώντας όμως ορισμένα από αυτά, τα οποία ανακαινίστηκαν και επαναχρησιμοποιήθηκαν φιλοξενώντας νέες χρήσεις συμβατές με τα νέα δεδομένα. Τα κτίρια αυτά ζωντάνεψαν και αναζωογόνησαν το αστικό κενό που υπήρχε στην πόλη, ενώ οι χρήσεις που προβλεπόταν ενίσχυαν το θαλάσσιο χαρακτήρα της πόλης. Χώροι αναψυχής και εκδηλώσεων, γραφεία, συνεδριακοί χώροι, αγορές, ενυδρείο, κατοικία και ξενοδοχειακοί χώροι είναι ορισμένες από τις νέες χρήσεις που χωροθετούνται πλέον στο θαλάσσιο μέτωπο. Ο υπόλοιπος χώρος της περιοχής παρέμβασης πεζοδρομείται και παράλληλα στον υπερυψωμένο δρόμο τοποθετούνται φοίνικες. Ο χειρισμός του δημόσιου χώρου χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα επιτυχημένος, καθώς συγκεντρώνει τις κινήσεις της πόλης και τις κατανέμει πάνω στις προβλήτες σε όλο το μήκος του λιμανιού δημιουργώντας χώρους στάσης. Οι κερκίδες που καταλήγουν στο νερό και οι μεγάλες βάρκες με τα παγκάκια στην άκρη της προβλήτας φέρνουν τον επισκέπτη πιο κοντά στο νερό. Ο χώρος στο σύνολο του μένει απλό και λιτός, με λίγες παρεμβάσεις να πραγματοποιούνται έτσι ώστε να μπορέσει να μεταμορφωθεί εύκολα και να φιλοξενήσει πολλές δραστηριότητες ταυτόχρονα. Πολιτιστικές εκδηλώσεις, αθλητικά τουρνουά, δραστηριότητες αναψυχής και υπαίθριες αγορές λαμβάνουν χώρα

Εικόνα 6: Η περίφημη κατασκευή Bigo

Πηγή;

<http://www.fondazione-renzo-piano.org/project/112/re-development-of-the-Genoa-old-harbour/images/enlarged/3169/>

στο θαλάσσιο μέτωπο δίνοντας επιπλέον ζωή και κινητικότητα στο χώρο. Χαρακτηριστικό όμως έργο της ανάπλασης αποτελούν οι μεταλλικές κατασκευές και οι γερανοί που εμφανίζονται στο βιομηχανικό λιμάνι της Genoa (γνωστή ως κατασκευή Bigo). Το έργο αυτό χρησιμοποιεί σύγχρονα στοιχεία και μοντέρνες μορφές αποτελώντας πλέον το πιο χαρακτηριστικό τοπόσημο της περιοχής, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα στον καθένα να αναγνωρίσει την πόλη από ψηλά. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Η ανάπλαση του Rìano αποτελούσε μόνο την αρχή για την κοινότητα της Genoa. Έτσι το 1995 σχηματίστηκε η ανώνυμη εταιρεία Societa Porto Antico, η οποία επιχείρησε μια νέα αρχιτεκτονική αναδίπλωση. Η εταιρεία προώθησε το 2000 ένα νέο διεθνή διαγωνισμό για τη δημιουργία ενός σύγχρονου κέντρου ψυχαγωγίας και πολιτισμού στην ιστορική αποβάθρα Parodi. Η πρόταση είχε ως στόχο οι νέες χρήσεις να συμβαδίζουν απόλυτα με το περιβάλλον του κομματιού της πόλης που θα χωροθετούνταν όπως επίσης και με το οικονομικό της υπόβαθρο. Προτεραιότητα δόθηκε στις ανάγκες του λιμανιού και στην προώθηση της αύξησης της κίνησης των επιβατών εκπέμποντας ταυτόχρονα την οικονομική του δύναμη. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Δυστυχώς όμως η υπόλοιπη λιμενική έκταση δε θυμίζει καθόλου το αναβαθμισμένο κομμάτι του R.Piano, καθώς παρουσιάζει σημαντικά προβλήματα σύνδεσης. Όλες οι σύγχρονες εμπορικές δραστηριότητες, οι χώροι αποθήκευσης, φόρτωσης και μεταφοράς και τα νεκρά αστικά κενά βρίσκονται στα δυτικά της πόλης. Η περιοχή αυτή διαθέτει μεγάλο πλάτος γεγονός που αποκόπτει τους κατοίκους της από το υδάτινο στοιχείο και το φυσικό τοπίο της περιοχής. Ο R. Piano θέλοντας να επιλύσει αυτά τα προβλήματα και να αναδείξει την Genoa σε Ευρωπαϊκή πολιτιστική πρωτεύουσα πρότεινε το 2004 ένα σχέδιο αναβάθμισης της υπόλοιπης ζώνης του λιμανιού. Οι βασικές ενέργειες που πρότεινε ήταν η απομάκρυνση του αεροδρομίου και άλλων αδρανών χρήσεων με απώτερο σκοπό την απελευθέρωση του χώρου και την αναζωογόνηση του. Παρόλα αυτά το σχέδιο δεν εφαρμόστηκε ποτέ, παραμένοντας όμως πάντα ένα ισχυρό υλικό. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Ο νέος διαμορφωμένος χώρος αναφέρεται στους κατοίκους και χρησιμοποιείται από το σύνολο τους. Διαφορετικές ομάδες χρηστών βρίσκονται στην περιοχή όλες τις ώρες της ημέρας, δίνοντας ζωή σε ολόκληρη την πόλη και ιδίως στο παραλιακό της μέτωπο. Τα προγράμματα ανάπλασης που εφαρμόστηκαν κατάφεραν να διατηρήσουν τις ισορροπίες της πόλης εντάσσοντας τα έργα τους ομαλά στον ιστό της. Με τον τρόπο αυτό ενισχύεται από τη μια η εικόνα και το γόητρο της πόλης προσελκύοντας το ενδιαφέρον πολλών επισκεπτών και αποτρέποντας από την άλλη τις ανακατατάξεις

Εικόνα 7: Σχέδιο ανάπλασης της αποβάθρας στο Ponte Parodi

Πηγή: http://www.e-architect.co.uk/italy/ponte_parodi_genoa.htm

των κατοίκων στο όνομα της αναβάθμισης χωρίς αυτό βέβαια να σημαίνει ότι νέοι κάτοικοι δεν εγκαταστάθηκαν κοντά στο λιμάνι. (Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ., 2012)

Η εμπειρία που έχουμε αποκομίσει όλα αυτά τα χρόνια από τα διεθνή παραδείγματα έχουν επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό τα μελλοντικά σχέδια των αστικών θαλάσσιων μετώπων, όχι μόνο σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και σε παγκόσμιο. Στις μέρες μας η ανανέωση του θαλάσσιου μετώπου οφείλεται να σχεδιάζεται με περισσότερη προσοχή από ότι σε παλαιότερες εποχές, καθώς οι κοινωνικές επιπτώσεις και οι πτυχές της αναγέννησης του διαδραματίζουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στη νομιμότητα και πραγματική αναπτυξιακή ουσία των έργων και των σχεδίων που λαμβάνουν χώρα στη συγκεκριμένη περιοχή. Οι σχεδιαστικές προτάσεις αναγέννησης των αστικών θαλάσσιων μετώπων (δείγματα των οποίων θα παρουσιαστούν στη συνέχεια) που έχουν αρχίσει ήδη να προβάλλονται δείχνουν να ανταποκρίνονται τόσο σε αυτές τις τωρινές απαιτήσεις όσο και σε αυτές που θα γεννηθούν στο μέλλον.

Η αναγέννηση πλέον του χώρου επικεντρώνεται κυρίως σε τέσσερις στόχους, την οικολογία, τον πολιτισμό, τους πεζούς και τις υποδομές, με κύριο στόχο των σχεδίων τη δημιουργία και ανάπτυξη ενός περιβαλλοντικά βιώσιμου και ζωντανού όλο το 24ωρο θαλάσσιου μετώπου. Στο χώρο θα εντοπίζεται μια ζωηρή μίξη χρήσεων γης, με δραστηριότητες αναψυχής και ψυχαγωγίας, θεματικά πάρκα, εμπορικά κέντρα, ξενοδοχεία, κατοικία, επιχειρήσεις, δίκτυα πεζόδρομων και ποδηλατοδρόμων που θα συνδέουν τις γειτονιές με τα θαλάσσιο μέτωπο, ροές για περπάτημα και βόλτα, χώρους για φεστιβάλ και γιορτές, καθώς επίσης και νέες αστικές λειτουργίες. Σε πρώτο πλάνο θα βρίσκεται η προστασία και ενδυνάμωση του περιβάλλοντος, με βασικό συνθετικό εργαλείο το τοπίο και βασικό στόχο την ομαλή γεφύρωση του εδάφους της πόλης με την όχθη της θάλασσας. Το άλλοτε σκληρό αστικό θαλάσσιο μέτωπο που κυριαρχούταν από κτηριακές υποδομές και το αδόμητο κενό του που συμπληρωνόταν από πράσινο, μετατρέπονται πλέον σε ένα έμβιο φυτικό σύστημα που κυριαρχεί, σκεπάζει και εμπεριέχει τον αστικό ιστό. Οι περιβαλλοντικοί παράμετροι, ηλιασμός, ανεμοπροστασία, ηλιοπροστασία, φυσικός δροσισμός και αερισμός, καθώς επίσης και οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ενσωματώνονται στο σχεδιασμό των κτηρίων και δημόσιων υπαίθριων χώρων, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τις περιβαλλοντικές συνθήκες της πόλης. Κύριο μέλημα επίσης θα είναι και η προστασία των πόλεων από μελλοντικές καταστροφές που εγκυμονούν οι κλιματικές αλλαγές. Έργα όπως η κατασκευή θαλάσσιων τειχών, πλωτών νησιών που θα λειτουργούν ως εμπόδια, καθώς επίσης υφάλων και υγροτόπων, θα λειτουργήσουν ανασταλτικά και προληπτικά.

Αποτέλεσμα των ενεργειών αυτών θα είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα αντανακλά και συμπληρώνει τις παραδόσεις και αξίες της περιοχής, θα ενώνει τον αστικό ιστό με το υδάτινο στοιχείο και τη φύση και θα αποτελεί ένα ενεργό, ζωτικό κομμάτι της αστικής ζωής και του αστικού πολιτισμού.

“LENS”, St. Petersburg, Florida USA

Το σχέδιο αντανακλά τη σχέση μεταξύ της προβλήτας και του κόλπου, του πως η περιοχή αντιλαμβάνεται το παρόν και μέλλον της. Ο σχεδιασμός διαμορφώνει πολυεπίπεδα πλεονεκτικά σημεία στον κόλπο, καθώς επίσης και μονοπάτια για τους περπατητές, ποδηλάτες και αναβάτες του τραμ. Επι προσθέτως περιλαμβάνει υποβρύχια τεχνολογία που θα επιτρέψει στους επισκέπτες να δουν και να ακούσουν τη θαλάσσια ζωή του κόλπου. (<http://www.arch2o.com/>)

Central Harbourfront, Hong Kong

Η βιωσιμότητα του σχεδιασμού αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την οικονομική ζωτικότητα των υποδομών και τη διατήρηση της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιά. Το έργο προωθεί μια ποιοτική μίξη χρήσεων γης μέσα σε ένα καταπράσινο τοπίο καθώς επίσης και τη δημιουργία χώρων για φεστιβάλ και γιορτές όπως και μια σειρά νέων δημόσιων εγκαταστάσεων. (<http://www.aedas.com/>)

“Archipelago 21”, Seoul, South Korea

Το σχέδιο αποτελεί μια αστική χειρονομία, η οποία επιτρέπει ευελιξία στο μέλλον καθώς δε στηρίζεται αποκλειστικά σε ένα μονοδικό αρχιτεκτονικό σχεδιασμό αλλά σε μια συμβολική και εντατική ιδέα. Ο χώρος χωρίζεται σε νησίδες διαφορετικών μορφών που μαζί, όπως ένα αρχιπέλαγος, δημιουργούν μια σύνθεση στο τοπίο. Έξω από τα νησιά η περιοχή έχει εξελιχθεί σε ένα πλούσιο φυσικό τοπίο, το οποίο ενεργεί ως θάλασσα που συνδέει τα νησιά μεταξύ τους. Τα νησιά γίνονται ξεχωριστές γειτονιές με τη δική τους μοναδική προγραμματική περιοχή, κοινότητα και ατμόσφαιρα και το δικό τους χαρακτήρα. Σπάνε τη συνολική πυκνότητα και μάζα της μεγάλης αστικής ανάπτυξης. Ωστόσο όλα μαζί δημιουργούν μια ποικιλόμορφη και ζωντανή αστική ζωή. (<http://www.theunrealcity.net/>, <http://daniel-libeskind.com/>)

“Olympic Park”, Barra da Tijuca, Rio de Janeiro, Brazil

Το σχέδιο δίνει έμφαση στις εμπορικές, οικιστικές και ψυχαγωγικές εξελίξεις με δύο τρόπους, τη λειτουργία των Ολυμπιακών Αγώνων και το κληροδωβότημα που έρχεται μετά. Έτσι εξασφαλίζει ευνοϊκές συνθήκες κατά την περίοδο διεξαγωγής των αγώνων και εν συνεχεία παρέχει, σε

Εικόνα 8: Σχέδιο ανάπλασης LENS

Πηγή: <http://www.arch2o.com/lens-michael-maltzan/>

Εικόνα 9: Σχέδιο ανάπλασης Central Harbourfront

Πηγή: <http://www.aedas.com/Urban/Central-Reclamation-Urban-Design-Study>

Εικόνα 10: Σχέδιο ανάπλασης Archipelago 21

Πηγή: <http://www.theunrealcity.net/2010/09/29/the-master-plan-yongsan/>

μακροπρόθεσμο ορίζοντα, δυνατότητες ανάπτυξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα του χώρου μετά τη λήξη των αγώνων. (<http://www.dailymail.co.uk/home/index.html>)

Sea of Marmara, Istanbul

Είναι ένα αρκετά φιλόδοξο έργο που θα αποτελέσει ένα νέο πρότυπο για τη σύγχρονη ζωή της ευρωπαϊκής πλευράς της αρχαίας πρωτεύουσας της Τουρκίας. Για να συγχωνευτεί το παλαιό με το καινούργιο, να ενθαρυνθεί η κοινωνική δραστηριότητα και να εξασφαλιστεί η εύκολη πρόσβαση, οι χώροι μεταξύ των κτιρίων θα παρέχουν φιλικούς προς τους πεζούς δρόμους και πεζόδρομους καθώς επίσης και φιλόξενες υπαίθριες πλατείες και αυλές. (<http://www.aasarchitecture.com/>)

“Seef”, Lusait, Qatar

Το σχέδιο αποκαλείται «Το όραμα του 2030». Στόχος του είναι η ανάπτυξη ενός περιβαλλοντικά βιώσιμου και ζωντανού όλο το 24ωρο θαλάσσιου μετώπου με ψυχαγωγικές, εμπορικές και ξενοδοχειακές δραστηριότητες, κατοικίες καθώς επίσης και ψυχαγωγικά και πολιτιστικά αξιοθέατα. Το έργο θα έχει μακροπρόθεσμο όφελος για το λαό και τις μελλοντικές γενεές, δημιουργώντας μια προηγμένη κοινωνία ικανή να υποστηρίξει την ανάπτυξη της και την παροχή υψηλού επιπέδου διαβίωσης για όλους τους κατοίκους της. (<http://www.indesignlive.asia/>)

“Lilypad”, A floating Ecopolis for Ecological Refugees

Το έργο αποτελεί μια ευσταθή λύση για την άνοδο της στάθμης του νερού. Οι νέες αυτοεπαρκείς αμφίβιες πόλεις (μισές υδρόβιες και μισές επίγειες) που θα κατασκευαστούν έχουν τη δυνατότητα να φιλοξενήσουν 50.000 κατοίκους καθώς επίσης και την απαραίτητη βιοποικιλότητα για την ανάπτυξη της χλωρίδας και πανίδας. Εκτός όμως από την παροχή στέγης για τους «εκτοπισμένους» από τις μετατροπές της γης, το Lilypad παράγει βιώσιμη ενέργεια για τις ανεπτυγμένες περιφέρειες. (<http://archinect.com/>)

2.8.2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΓΧΩΡΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Εκτός όμως από τα σημαντικά διεθνή παραδείγματα που έχει να επιδείξει η ιστορία των αναπλάσεων των αστικών θαλάσσιων μετώπων, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει αρχίσει να παρουσιάζει και ο εγχώριος χώρος με παραδείγματα όπως η Θεσσαλονίκη, το Φαληρικό Δέλτα, η Πάτρα και το Ηράκλειο.

Οι πρώτες παρεμβάσεις στο θαλάσσιο μέτωπο της Θεσσαλονίκης άρχισαν να πραγματοποιούνται το 1997 με αφορμή την ανάδειξη της πόλης σε Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης. Η μετατόπιση

Εικόνα 11: Σχέδιο ανάπλασης Archipelago 21

Πηγή: <http://www.theunrealcity.net/2010/09/29/the-master-plan-yongsan/>

Εικόνα 12: Ολυμπιακό Χωριό Rio de Janeiro

Πηγή: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2204937/Rio-2016-Olympics-Stunning-plans-unveiled-Olympic-Park-beautiful-waterfront-location.html>

Εικόνα 13: Λιμενική ζώνη Marmara

Πηγή: <http://www.aasarchitecture.com/2012/11/Istanbul-Seaport-5-design.html>

του λιμανιού είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός κενού αστικού χώρου στη πόλη, το οποίο επιζητούσε την αναδιαμόρφωση του. Ο νέος χώρος είχε κυρίως πολιτιστικό χαρακτήρα με το σχεδιασμό να περιορίζεται σε ήπιες παρεμβάσεις λόγω της ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής και ιστορικής κληρονομιάς. Η διατήρηση των κτιρίων και υπαίθριων χώρων κυριαρχούσε, ενώ επεμβάσεις επανασχεδιασμού πραγματοποιήθηκαν μόνο για το εσωτερικό των χώρων. Οι χώροι φιλοξενούσαν εθνικά και διεθνή γεγονότα και εκδηλώσεις. Παρόλα αυτά οι ενέργειες αυτές είχαν περιορισμένη δυναμική και οι πολιτιστικοί χώροι δεν κατάφεραν να ενσωματωθούν επιτυχώς στον αστικό ιστό της πόλης. (Κλεοβούλου Π., 2011)

Μια άλλη προσπάθεια αναβάθμισης του θαλάσσιου μετώπου πραγματοποιήθηκε το 2002 από την Αρχή Λιμένων Θεσσαλονίκης. Το σχέδιο έδινε έμφαση στο θαλάσσιο μέτωπο και στην πολιτιστική ταυτότητα της πόλης, καθώς επίσης και σε δράσεις που αφορούσαν την εκμετάλλευση ανοιχτών χώρων. Επιπλέον το σχέδιο πρότεινε την κατασκευή κινηματογράφων, ενυδρείου, ξενοδοχείων, μαρίνας και ενός Ινστιτούτου Επιμόρφωσης Ειδικών στα Λιμάνια και τις Συνδυασμένες Μεταφορές. Δυστυχώς όμως μέχρι σήμερα το σχέδιο έχει μείνει στα «συρτάρια» αφήνοντας την περιοχή υποχρησιμοποιούμενη και σε κατάσταση υπολειμμένη. (Κλεοβούλου Π., 2011)

Σήμερα βρίσκεται σε εξέλιξη ο ανασχεδιασμός του θαλάσσιου μετώπου της περιοχής από τον Λευκό Πύργο μέχρι το Μέγαρο Μουσικής, της ονομαζόμενης Νέας Παραλίας της Θεσσαλονίκης. (<http://www.heliarch.gr/>)

Η συγκεκριμένη περιοχή δεν υπήρξε ποτέ ένα υποβαθμισμένο και αποκομμένο κομμάτι της πόλης με χρήσεις που εγκαταλήφθηκαν με το πέρασμα των χρόνων. Αντιθέτως υπήρξε μια άκρως ελκυστική περιοχή, με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, δραστηριότητες περιπάτου και αναψυχής, που εντάσσονταν στην καθημερινότητα της. Ο χώρος παρέμβασης είναι ένα ιδιαίτερο δημόσιο γραμμικό τοπίο της πόλης με περιορισμένο βάθος και μεγάλο μήκος. Γεγονός που ενισχύει και προσδίδει τα χαρακτηριστικά του «μετώπου»⁸ και επιτρέπει στον φυσικό σχεδιασμό να συνυπάρχει και να συνδιαλέγει με το υδάτινο στοιχείο. (<http://www.heliarch.gr/>)

Το σχέδιο έχει ως στόχο την ανάπλαση του χώρου του παραλιακού πλακόστρωτου μέσα από τη διατήρηση και ενίσχυση της γραμμικότητας του, την εξασφάλιση ενιαίων χαρακτηριστικών σε όλο το μήκος της διαδρομής, τη δημιουργία δενδροφυτευμένης διαδρομής ως εναλλακτικού σκιασμένου χώρου περιπάτου, την αξιοποίηση του στοιχείου του νερού με τη δημιουργία επεισοδίων νερού ως

Εικόνα 14: Σχέδιο ανάπλασης Seef Lusail

Πηγή:

<http://www.indesignlive.asia/articles/projects/project-news/Seef-Lusail-Qatar>

Εικόνα 15: Σχέδιο Lilypad

Πηγή:

<http://archinect.com/features/article/76244/showcase-lilypad-a-floating-ecopolis-for-ecological-refugees>

⁸ Λεπτός φλοιός που απλώνεται στα όρια μεταξύ στεριάς και θάλασσας.

χώρους στάσεις, καθώς επίσης και την επιλογή του σωστού φωτισμού. (<http://www.heliarch.gr/>)

Κεντρική ιδέα του σχεδίου είναι η δημιουργία ενός συνεχόμενου γραμμικού χώρου με επιλογές ψυχαγωγίας παιχνιδιού, χαλάρωσης, εκπαίδευσης και πολιτισμού. Μια αλληλουχία διαφοροποιημένων χώρων με ποικίλες ποιότητες που θα καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα χρήσεων αλλά ταυτόχρονα θα διατηρούν τα χαρακτηριστικά της ενότητας και συνέχειας. (<http://www.heliarch.gr/>)

Ιδιαίτερο και ενδιαφέρον σημείο του σχεδίου είναι η δημιουργία δεκαέξι πράσινων δωματίων/ κήπων που λειτουργούν ως θεματικοί χώροι αναψυχής, με κάθε δωμάτιο να διαθέτει ένα ιδιαίτερο θεματικό χαρακτηριστικό. Κύριος στόχος των διαμορφωμένων αυτών κήπων είναι η διατήρηση της οικείας ατμόσφαιρας του ιδιωτικού χώρου καθώς επίσης και η ταυτόχρονη οργάνωση του δημόσιου. Η έκταση των δωματίων αυτών δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη, αλλά μικρή φέρνοντας στη μνήμη τους κήπους των εξοχικών κατοικιών που βρίσκονταν στην ανατολική παραλία πριν την επιχωμάτωση της. (<http://www.heliarch.gr/>)

Το σχέδιο θα έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία θετικών περιβαλλοντικών συνθηκών στον αστικό υπαίθριο χώρο, επιδρώντας ευνοϊκά στη συμπεριφορά των χρηστών και ενθαρρύνοντας ταυτόχρονα την χρήση του χώρου όλες τις εποχές του χρόνου και καθ' όλη τη διάρκεια τα ημέρας. (<http://www.heliarch.gr/>)

Το Φαληρικό Δέλτα αποτελεί μια περιοχή που ξεκίνησε να ανασχεδιάζεται την περίοδο διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004 και πριν τις επεμβάσεις ανάπλασης αποτελούσε μια περιοχή αποκομμένη από την Αθήνα. Κύριος στόχος της ανάπλασης ήταν η σύνδεση της πόλης με τη θάλασσα και η ανάκτηση του αστικού θαλάσσιου μετώπου που είχε υποβαθμιστεί. (<http://www.tovima.gr/#>)

Το έργο, που αποτελεί δημιούργημα του Ιταλού αρχιτέκτονα R. Piano, σκοπεύει να ολοκληρωθεί το 2015 και αφορά στη μετατροπή της περιοχής της παραλιακής ζώνης που εκτείνεται από το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στην εκβολή του Κηφισού ποταμού μέχρι το κλειστό γυμναστήριο Tae Kwon Do αλλά και τον Ιππόδρομο σε αστικό παραθαλάσσιο πάρκο. (<http://www.capital.gr/>)

Σε ένα χώρο έκτασης 1000 στρεμμάτων, που στοχεύει να αναδειχθεί στο μεγαλύτερο κέντρο πολιτισμού της χώρας, θα συνυπάρχει το Οικολογικό Πάρκο, η Εθνική Βιβλιοθήκη και η Εθνική Λυρική Σκηνή. Εντός του Οικολογικού Πάρκου θα βρίσκεται μια προστατευμένη πισίνα με θαλασσινό νερό σε συνέχεια της θάλασσας αξιοποιώντας το υδάτινο στοιχείο για αθλητισμό και αναψυχή, άλση, διαδρομές περιπάτου και ποδηλατόδρομοι, περιοχές απόλαυσης της φύσης καθώς επίσης και καταδυτικό πάρκο. Η Εθνική Βιβλιοθήκη θα αποτελεί ένα κτίριο 22000 τ.μ. και θα συνδυάζει την παράδοση με την τεχνολογική καινοτομία και θα αναφέρεται σε όλες τις ηλικίες

Εικόνα 16: Νέα Παραλία Θεσσαλονίκης

Πηγή: http://centre-architecture.thessaloniki.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=7&Itemid=667&lang=el

Εικόνα 17: Θεματικό πάρκο Νέας Παραλίας

Πηγή: http://www.domes.firma.cc/en/archive/issue_archive_project.php?objectid=1486

Εικόνα 18: Θεματικό πάρκο Νέας Παραλίας

Πηγή: <http://www.fotothing.com/Lucretius/photo/37b884e699b5f6891ace4e4fe72467fc/>

ανεξαρτήτου μορφωτικού επιπέδου. Στον ίδιο χώρο θα υπάρχουν Επιχειρηματικό Κέντρο, Ερευνητικό Τμήμα που θα συγκεντρώνει όλες τις υπάρχουσες ερευνητικές συλλογές και Εκθεσιακός Χώρος με επιλεγμένα χειρόγραφα. Η Εθνική Λυρική Σκηνή θα είναι ένας πολυλειτουργικός χώρος με έκταση 28000 τ.μ. που θα φιλοξενεί διάφορες καλλιτεχνικές παραστάσεις και εκδηλώσεις, παραγωγές όπερας, μπαλέτου και παιδικές και θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες καθώς επίσης και καλλιτεχνικά προγράμματα. Στο κέντρο πολιτισμού θα λειτουργούν επίσης σχολή χορού, βιβλιοπωλείο, χώροι διοργάνωσης πολιτιστικών προγραμμάτων και καφετέρια. (<http://www.tovima.gr/#>)

Παράλληλα εκπονούνται και μια σειρά έργων όπως η μετατόπιση της λεωφόρου Ποσειδώνος προς τη θάλασσα, καθώς υποβιβάζεται και καλύπτεται και καλύπτεται στο μεγαλύτερο μέρος της από το πάρκο. Επίσης για να μπορέσει να διεισδύσει το πάρκο στους γειτονικούς δήμους με κάθε τρόπο, πραγματοποιούνται φυτεύσεις σε όλους τους πιθανούς διαθέσιμους χώρους, ενώ οι δρόμοι επεκτείνονται προς τη θάλασσα με τη μορφή πεζοδρόμων και καταλήγουν σε προκυμαίες. Επιπροσθέτως στο σχέδιο ανάπλασης λαμβάνονται υπόψη όλα τα βασικά προβλήματα της περιοχής και επιχειρείται η διευθέτησή τους, όπως η αντιπλημμυρική προστασία, η πρόσβαση, οι κυκλοφοριακές εξυπηρετήσεις και ρυθμίσεις καθώς επίσης και οι προτάσεις για τον τρόπο χρήσης του πάρκου. (<http://www.capital.gr/>, <http://www.tovima.gr/#>)

Το πάρκο θα αποτελεί ένα φίλτρο ανάμεσα στην πόλη και τη θάλασσα και ένα δυναμικό φυσικό τοπίο, ενώ ταυτόχρονα φιλοδοξεί να είναι το πρώτο δημόσιο κτίριο στην Ελλάδα που θα λάβει την διεθνώς αναγνωρισμένη πιστοποίηση «πράσινων κτιρίων» LEED. Το πρόγραμμα ανάπλασης στο σύνολο του θα ενισχύσει τη σύνδεση της πόλης με τη θάλασσα και θα βοηθήσει στην ανάκτηση της σχέσης και της μνήμης ενός θαλάσσιου αστικού μετώπου που χάθηκε με τις επιχώσεις, υποδομές και την κατασκευή του αυτοκινητόδρομου. Η Αθήνα θα αποκτήσει τον πρώτο από τους μεγαλύτερους πνεύμονες πρασίνου, ενώ ταυτόχρονα θα βελτιώσει την διεθνή της ανταγωνιστικότητα. (<http://www.capital.gr/>, <http://www.tovima.gr/#>)

Ένα άλλο εξίσου σημαντικό παράδειγμα εγχώριας αστικής ανάπλασης θαλάσσιου μετώπου πραγματοποιήθηκε στην πόλη του Ηρακλείου. Πριν τις διαδικασίες ανάπλασης η περιοχή παρουσίαζε ένα υποβαθμισμένο χαρακτήρα καθώς εκεί ήταν εγκαταστημένες διάφορες οχλούσες χρήσεις και εκτεταμένες συστάδες αυθαίρετης κατοικίας. Η κατάσταση του χώρου επιδεινώθηκε τα τελευταία χρόνια με τη συσσώρευση τεραστίων κοινωνικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων, με αποτέλεσμα ο αστικός ιστός να αποκοπεί από το θαλάσσιο μέτωπο. (<http://www.citybranding.gr/>¹)

Εικόνα 20: Σχέδιο ανάπλασης παραθαλάσσιου πάρκου Φαληρικού Δέλτα

Πηγή: <http://fanisredesign.blogspot.gr/2013/01/renzo-piano.html>

Εικόνα 19: Προστατευόμενη πισίνα με θαλασσινό νερό

Πηγή: <http://fanisredesign.blogspot.gr/2013/01/renzo-piano.html>

Εικόνα 21: Ανάπλαση παραλιακού μετώπου Ηρακλείου- περιοχή παλαιάς λαχαναγοράς

Πηγή: http://www.citybranding.gr/2012/12/blog-post_20.html

Η ευκαιρία για την αστική αναγέννηση της περιοχής δόθηκε από την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Urban II και τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων το 2004. Κεντρική ιδέα του σχεδίου ήταν η επανάχρηση των υφιστάμενων βιομηχανικών και αποθηκευτικών κελύφων με την εγκατάσταση στους συγκεκριμένους χώρους χρήσεων πολιτισμού και αναψυχής. Το σχέδιο παρέμβασης αναπτυσσόταν σε δυο βασικούς άξονες, ο ένας αφορούσε τη φυσική αναβάθμιση του χώρου μέσω της απελευθέρωσης της παράκτιας ζώνης από κάθε εμπόδιο, της προστασίας και ανάδειξης του ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος καθώς επίσης και μέσω του ριζικού επανασχεδιασμού της σχέσης της πόλης με το δυτικό παραλιακό μέτωπο. Ο άλλος άξονας αφορούσε την οικονομική και κοινωνική ανασυγκρότηση της περιοχής μέσα από την εγκατάσταση χρήσεων αναψυχής και πολιτισμού έχοντας πάντα ως γνώμονα τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τη κοινωνική συνοχή. (<http://www.citybranding.gr/>¹)

Αξιόλογες ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος ανάπλασης ήταν η μετατροπή του ανενεργού παραλιακού εργοστασίου της Παλαιάς Ηλεκτρικής σε σύγχρονο μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Η νέα χρήση έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει εμβληματικά για ολόκληρη τη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου. Μια άλλη παρέμβαση ήταν η χρήση του γειτονικού χώρου της παλαιάς λαχαναγοράς για τη στέγαση πολιτιστικού κέντρου και κέντρου γειτονιάς με έμφαση στις χρήσεις που προωθούν την απασχόληση και ενισχύουν την κοινωνική συνοχή. Η αυθαίρετη δόμηση μεταφέρθηκε και το παραλιακό μέτωπο αναπλάσθηκε, με νέους χώρους αναψυχής και πρασίνου να δημιουργούνται. Επίσης πραγματοποιούνται ενέργειες κοινωνικού χαρακτήρα, οι οποίες έχουν ως στόχο την ενίσχυση της απασχόλησης μέσω της παροχής κινήτρων για πολύ μικρές επιχειρήσεις με βασικό άξονα την καινοτομία και το περιβάλλον. (<http://www.citybranding.gr/>¹)

Το πρόγραμμα ανάπλασης του θαλάσσιου μετώπου του Ηρακλείου αποτελεί υπόδειγμα παρέμβασης για την αντιμετώπιση αντίστοιχων παραδειγμάτων σε εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης και παράδειγμα προς μίμηση σε παγκόσμιο επίπεδο για τον τρόπο με τον οποίο η Δημοτική Αρχή υλοποίησε την ανάπλαση και αξιοποίησε τους διαθέσιμους πόρους. Η αναγνώριση αυτή πήρε και επίσημη διάσταση, καθώς η πόλη του Ηρακλείου βραβεύτηκε με το βραβείο καλύτερων πρακτικών από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Το σχέδιο συνέβαλε στην αναδιαμόρφωση της συνολικής εικόνας της πόλης, με την πόλη να ανοίγει προς τη θάλασσα και να παρέχει σημαντικές θετικές συνέπειες για τους κατοίκους της. Επιπλέον τα αποτελέσματα της ανάπλασης δημιούργησαν μια αίσθηση ότι κρίσιμα ζητήματα σχετικά με την εικόνα του δημόσιου χώρου μπορούν να επιλυθούν. (<http://www.citybranding.gr/>¹)

Ακόμα μια σημαντική λιμενική πόλη είναι η Πάτρα, με τις ενέργειες όμως ανάδειξης του θαλάσσιου της χαρακτήρα να είναι περιορισμένες. Οι πρώτες προσπάθειες πραγματοποιήθηκαν το 1997 όταν

Εικόνα 22: Ανάπλαση παραλιακού μετώπου Ηρακλείου

Πηγή: http://www.citybranding.gr/2012/12/blog-post_20.html

τέθηκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα Ηρακλής, το οποίο εστίαζε στον σχεδιασμό και επαναπροσδιορισμό των σχέσεων μεταξύ της πόλη και της θάλασσας. Το σχέδιο «Άρτις» που προτάθηκε εκείνη την περίοδο για τον επανασχεδιασμό του θαλάσσιου μετώπου, πρότεινε την επέμβαση ανάμεσα σε δυο σταθμούς και τη διατήρηση της ιστορικότητας της Πάτρας. Ταυτόχρονα πρότεινε τη χωροθέτηση νέων δραστηριοτήτων συνυφασμένων με το νερό, όπως ένα πεζοδρομημένο δίκτυο με χρήσεις αθλητισμού και πολιτισμού και νέα κτίρια που θα λειτουργούσαν ως τοπόσημα για την πόλη και το λιμάνι της. Οι ενέργειες αυτές είχαν ως στόχο τη σύνδεση του αστικού ιστού της πόλης με το εσωτερικό της. Δυστυχώς όμως καμία από αυτές τις ενέργειες δεν εφαρμόστηκε με αποτέλεσμα η πόλη να παραμείνει αποκομμένη από τη θάλασσα. (Κόδρος Ν., 2008, <http://www.enotikikinisipatras.gr/site/index.php>)

Παρόλα αυτά κάποιες ενέργειες ανάπτυξης άρχισαν να πραγματοποιούνται το 2004 με αφορμή τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων. Έτσι πλήθος μικρών υποέργων πραγματοποιήθηκαν στο θαλάσσιο μέτωπο αποσκοπώντας στον εξευγενισμό της περιοχής. Οι εισοδοί του λιμανιού και οι σιδηροδρομικοί σταθμοί αναμορφώθηκαν, ενώ παράλληλα δημιουργήθηκαν συνεδριακά κέντρα, χώροι αναψυχής και πραγματοποιήθηκαν ενέργειες για την αναβάθμιση της ακτής. (Κόδρος Ν., 2008)

Σκοπός των έργων ήταν η ανάδειξη του παραλιακού αστικού μετώπου, η αναδιαμόρφωση και επανάκτηση του δημόσιου χώρου κατά μήκος της ακτογραμμής και η ανάκτηση της σχέσης της πόλης με τη θάλασσα, βελτιώνοντας τις προσβάσεις στην παραλιακή ζώνη και επανασυνδέοντας τις λειτουργίες του αστικού ιστού με εκείνες της παραλίας. (Κόδρος Ν., 2008)

2.8.3. ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Η παγκόσμια, διεθνή και εγχώρια εμπειρία στην ανάπλαση των αστικών θαλάσσιων μετώπων που έχουμε αποκομίσει όλα αυτά τα χρόνια δεν αναφέρεται μόνο στις μεγάλες και εμβληματικές πόλεις. Τα μεγαλόπνοα σχέδια που προβάλλονται κατά καιρούς έχουν την δυνατότητα, σε μικρότερο βέβαια βαθμό, να εφαρμοστούν και στις μικρότερες πόλεις, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την δυναμικότητα και ανταγωνιστικότητα τους. Πόλεις όπως η Pasaia, το Vado Ligure, η Ερέτρια και η Ραφήνα αποτελούν τέτοια παραδείγματα πόλεων.

Βέβαια η επιλογή των συγκεκριμένων πόλεων δεν έγινε τυχαία, καθώς διαθέτουν τον ίδιο πληθυσμό, κουλτούρα και πολιτισμό με την περιοχή στην οποία εστιάζεται η παρούσα μελέτη. Πρόκειται για μικρού μεγέθους μεσογειακές πόλεις, στις οποίες το λιμάνι διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διάρθρωση της οικονομίας τους και στη προσέλκυση ανθρώπινου δυναμικού και επισκεπτών. Η εικόνα των εν λόγω πόλεων ήταν «αδιάφορη» και σε ορισμένες περιπτώσεις έως και υποβαθμισμένη,

λειτουργώντας κατασταλτικά και περιορίζοντας την ανάπτυξη των συγκεκριμένων πόλεων. Η κατάσταση αυτή όμως περιορίστηκε και πήρε αντίθετη πορεία μετά από τις παρεμβάσεις ανάπλασης που πραγματοποιήθηκαν στο θαλάσσιο μέτωπο των εν λόγω πόλεων.

2.8.3.1. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ PASAIA, SEBASTIAN, SPAIN

Η πόλη Pasaia βρίσκεται στην ανατολική ακτή της επαρχίας Gíruzkoa στη βόρεια Ισπανία, περίπου 5 χλμ. ανατολικά του κέντρου της Donostia στους πρόποδες του όρους Ulia και του ορεινού όγκου Jaizkibel. Πρόκειται για μια κατά βάση αλιευτική κοινότητα στην οποία κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει το εμπορικό της λιμάνι. Η ύπαρξη και ο ρόλος του λιμανιού έχουν ως αποτέλεσμα η οικονομία τόσο της πόλης όσο και της ευρύτερης περιοχής της να εξαρτάται και να βασίζεται στις λιμενικές και βιομηχανικές δραστηριότητες. (http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page¹)

Παρά τους φυσικούς περιορισμούς που δημιουργεί η ίδια η φύση του κόλπου, το λιμάνι της Pasaia είναι το πιο σημαντικό εμπορικό λιμάνι της επαρχίας Gíruzkoa. Ετησίως κινεί φορτίο 5 εκατομμυρίων τόνων συνεισφέροντας με τον τρόπο αυτό περίπου κατά 1,8% στο εγχώριο προϊόν και παράγοντας ταυτόχρονα απασχόληση για περισσότερους από 4.000 εργαζομένους. Εκτός όμως από τη λιμενική χρήση και δραστηριότητα, η περιοχή της Pasaia αποτελεί μια μοναδική οικολογική ζώνη μέσα σε ένα από τα λίγα φυσικά φιόρδ⁹ της ακτής της Cantabrian. (<http://www.bustler.net/>, <http://visionarc.org/>)

Εικόνα 23: Σχέδιο ανάπλασης του κόλπου Pasaia

Πηγή: http://www.e-architect.co.uk/spain/bay_pasaia_san_sebastian.htm

Η πολυπλοκότητα της περιοχής, η θέση που κατέχει μπροστά στη θάλασσα, η σχέση της με τα υφιστάμενα αστικά κέντρα που ανήκουν σε τέσσερις διαφορετικές κοινότητες και ειδικά η ευκαιρία

⁹ Γεωλογικά, το φιόρδ (fjord), είναι ένας μακρύς, στενός κολπίσκος με απότομες πλαγιές και γκρεμούς, που δημιουργήθηκε σε μια σκαλισμένη κοιλάδα κατά την περίοδο των παγετώνων.

που παρουσιάζει για ανάπτυξη στο κέντρο του πολεοδομικού της συγκροτήματος, καθιστούν αναγκαία τη θέσπιση ενός γενικού σχεδίου. Το εν λόγω σχέδιο θα περιλαμβάνει κατευθυντήριες γραμμές, κοινές για ολόκληρη την περιοχή που βρίσκεται γύρω από τον κόλπο. (<http://www.bustler.net/>)

Για την επίτευξη αυτού του στόχου και την αναγέννηση της περιοχής γύρω από τον κόλπο, οι αρμόδιοι φορείς της πόλης Pasaia προκήρυξαν διαγωνισμό στον οποίο συμμετείχαν διάφορες εταιρίες. Νικητήρια ομάδα ανακηρύχθηκε η εταιρεία KCAP, η οποία συνεργάστηκε με τους τοπικούς συμβούλους της μηχανικής LKS και τον αρχιτέκτονα Angel de la Hoz. Απώτερος σκοπός του νικητήριου σχεδίου είναι η μετατροπή της σημερινής εικόνας της περιοχής, από λιμενική σε αναπτυξιακή. Το έργο θεωρείται ως μια βασική ευκαιρία αναγέννησης των γύρω κοινοτήτων, ιδίως αυτών που την έχουν ανάγκη, και θα έχει σημαντικό αντίκτυπο σε ολόκληρη την περιοχή. (<http://www.architecturenewsplus.com/>)

Βασικό σύνθημα της πρότασης είναι «Κάθε κόλπος με τον άνεμο του, ένας κόλπος κάτω από τον ίδιο ουρανό». Με λίγα λόγια, ο κόλπος δεν οραματίζεται να δημιουργήσει μια πόλη με ένα ενιαίο χαρακτήρα, αλλά μια γιορτή της ποικιλίας των τοπικών εμπνευσμένων ταυτοτήτων, καθώς επίσης και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του λιμανιού και της τυπικής εμφάνισης του κόλπου. (<http://www.architecturenewsplus.com/>)

Το σχέδιο ορίζει ένα αρχιπέλαγος ποικίλων εξελίξεων στο θαλάσσιο μέτωπο, θέτοντας παράλληλα τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ευρεία συμμετοχή των τοπικών φορέων των διάφορων κοινοτήτων. Το πολεοδομικό σχέδιο τροφοδοτεί τις τοπικές κοινωνίες με τον απαραίτητο χώρο που απαιτείται έτσι ώστε να αναπτυχθούν και με τις κατάλληλες δυνατότητες έτσι ώστε να επεκτείνουν την ταυτότητα τους και να εκμεταλλευτούν την πολυμορφία τους, με την ανάπτυξη να συγκεντρώνεται πάντα γύρω από τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς. (<http://www.architecturenewsplus.com/>)

Οι διαφορετικού χαρακτήρα ζώνες ενώνονται μέσω ενός δικτύου δημόσιου χώρου γύρω από τις αποβάθρες και κατά μήκος των πράσινων λεωφόρων. Μέσα σε αυτή τη στιβαρή δομή το ευαίσθητο δίκτυο δημόσιων χώρων επιτρέπει στους ήδη υπάρχοντες αλλά και μελλοντικούς κατοίκους να απολαύσουν την αναψυχή και διασκέδαση που προσφέρεται γύρω από το νερό. Τα νέα κτίρια-ορόσημα που θα ανεγερθούν γύρω από τον κόλπο, όπως ένα πολιτιστικό κέντρο και ένα ναυτικό μουσείο, θα αποτελέσουν τους νέους περιφερειακούς προορισμούς. (<http://www.architecturenewsplus.com/>)

Εικόνα 24: Ναυτικό Μουσείο

Πηγή:

http://www.kcap.eu/en/projects/v/bahia_de_pasaia/1158f

Τέλος τα επίκεντρα των νέων οικονομικών δραστηριοτήτων θα δημιουργήσουν νέες θέσεις απασχόλησης σε ένα ευρύ φάσμα τομέων. (<http://www.architecturenewsplus.com/>)

Τα αποτελέσματα της ανάπλασης του κόλπου της Pasaias θα είναι η προώθηση μιας βιώσιμης πόλης, καθώς επίσης και η δημιουργία ενός πόλου ανάπτυξης, αναψυχής, ψυχαγωγίας, ξεκούρασης και πολιτιστικής κληρονομιάς. (<http://www.architecturenewsplus.com/>)

2.8.3.2. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ VADO LIGURE, SAVONA, ITALY

Η πόλη του Vado Ligure αποτελεί μια κοινότητα της επαρχίας Savona στη δυτική ακτή της Liguria στη βόρεια Italy. Η περιοχή διαθέτει ένα μεγάλο βιομηχανικό και εμπορικό λιμάνι, το οποίο στηρίζει και συντηρεί την οικονομία τόσο της ίδιας της πόλης όσο και της ευρύτερης περιοχής της. Εκτός όμως από το λιμάνι σημαντικό ρόλο στη διάρθρωση της οικονομίας διαδραματίζουν το εργοστάσιο κατασκευής σιδηροδρόμων Bombardier που φιλοξενεί η πόλη, καθώς επίσης και το εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που βρίσκεται στην επικράτεια. (http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page)

Το λιμάνι αποτελεί σημείο αναφοράς για τη κυκλοφορία στη Μεσόγειο φρούτων, καφέ, ξηρών καρπών και πολλών άλλων προϊόντων. Ωστόσο η επικείμενη επέκταση του μέσω της δημιουργίας μιας πολυλειτουργικής πλατφόρμας (εμπορευματοκιβωτίων και όγκων) 22,5 στρεμμάτων πρόκειται κυριολεκτικά να συνθλίψει την πόλη του Vado. (<http://www.mtaa.it/>)

Απαραίτητη επομένως λύση για να μετριαστούν οι αρνητικές επιπτώσεις της επικείμενης κατασκευής, είναι να δοθεί μια ώθηση ανάπτυξης στην πόλη. Η ποιοτική και ποσοτική ανάπτυξη και ενίσχυση της πολιτιστικής και ιστορικής ταυτότητας της περιοχής, καθώς επίσης του περιβάλλοντος και του τοπίου της μπορούν να εξισορροπήσουν το βάρος που πρόκειται να προκαλέσει η κατασκευή της προαναφερόμενης πλατφόρμας. (<http://www.mtaa.it/>)

Για να μπορέσει επομένως να υλοποιηθεί ο στόχος αυτός, το εργοστάσιο παραγωγής Savonesi Scra σε συμφωνία με τις λιμενικές αρχές της Savona και της πόλης του Vado Ligure προκήρυξαν διεθνή διαγωνισμό για την προετοιμασία ενός σχεδίου για τη διευθέτηση των αστικών περιοχών του λιμανιού και του υπόλοιπου ιστού της πόλης του Vado. Σκοπός/ πρόκληση του διαγωνισμού είναι μέσω της αναδιοργάνωσης του παράκτιου, αστικού και οδικού δικτύου να καθοριστεί η μορφή και το περιεχόμενο της μετασχηματιζόμενης περιοχής. Μια πρόκληση ικανή να συνδυάσει τα οικονομικά και βιομηχανικά αναπτυξιακά σχέδια της πόλης με τη βιώσιμή της ανάπτυξη. (<http://www.chvl.it/>)

Εικόνα 25: Σχέδιο ανάπλασης Vado Ligure

Πηγή: <http://www.chvl.it/2009/08/waterfront-vado-ligure/>

Νικητήρια ομάδα του διαγωνισμού ανακηρύχθηκε ο Paolo Cevini και οι συνεργάτες του. Κύριος σκοπός του νικητήριου σχεδίου είναι η ενίσχυση της σχέσης και αμοιβαιότητας μεταξύ του λιμένα και της αστικής δομής μέσω της δημιουργίας ενός μεγάλου συστήματος δημόσιων χώρων. Το σύστημα αυτό θα είναι πλούσιο σε υπηρεσίες, αξιοθέατα και ψυχαγωγικές δραστηριότητες δημιουργώντας έτσι μια νέα, ευρεία και ποικίλα σχέση ανάμεσα στην κοινότητα του Vado Ligure και της θάλασσας. Επιπλέον μέσω του σχεδίου επιδιώκεται να θεσπιστούν νέες στρατηγικές αστικής, οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης. (<http://www.chvl.it/>)

Το έργο εκπονείται σε δυο επίπεδα, το ένα είναι σκληρό, τεχνητό και κυρίως κατασκευασμένο από πέτρα και κάποια ένθετα πράσινων αμμόλοφων, ενώ το άλλο είναι φυσικό και ευμετάβλητο. Χρησιμοποιώντας το θαλασινό νερό που πλημμυρίζει το στόμιο του ποταμού δημιουργείται ένας δυναμικός καθρέφτης ικανός να επεκτείνει και να διαχωρίσει την κατοικημένη περιοχή της προκουαίας. Με τον τρόπο αυτό παράγονται προσβάσιμοι, κατάλληλοι και χρηστικοί ελεύθεροι χώροι, οι οποίοι δημιουργούν ένα νέο αστικό κέντρο σε ένα ανανεωμένο οικολογικό τρόπο ζωής. Με τον τρόπο αυτό η υφιστάμενη κατοικημένη περιοχή ανακαλύπτει ένα νέο θαλάσσιο μέτωπο για να διευρύνει τους ορίζοντές της. (<http://www.chvl.it/>)

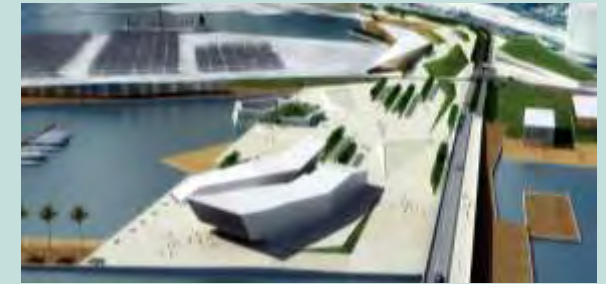
Τέλος το σχέδιο επιδιώκει, σε κάθε περίπτωση, τη διασφάλιση της οπτικής επαφής με τη θάλασσα. Για το λόγο αυτό τα κτίρια τοποθετούνται κάθετα προς την ακτογραμμή, με χαμηλό ποσοστό κάλυψης και ύψος ορόφων αφήνοντας μεγάλα κενά μεταξύ τους. Οι άφθονοι χώροι πρασίνου και πεζών που δημιουργούνται, προορίζονται για κοινή χρήση, μειώνοντας ταυτόχρονα την κυκλοφορία των οχημάτων. (<http://www.chvl.it/>)

Αποτέλεσμα της πρότασης είναι η πόλη και το λιμάνι να αναπτύσσονται και να μεγαλώνουν ταυτόχρονα, αξιοποιώντας παράλληλα μια ισορροπημένη και συνεργατική σχέση. (<http://www.chvl.it/>)

2.8.3.3. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ, ΕΥΒΟΙΑ, ΕΛΛΑΔΑ

Η Ερέτρια αποτελεί μια παραλιακή κωμόπολη της Εύβοιας και εντοπίζεται νοτιοανατολικά της Χαλκίδας, απέναντι από τις βόρειες ακτές της Αττικής στον Νότιο Ευβοϊκό κόλπο. Κατά τα αρχαία χρόνια ο οικισμός θεωρούνταν μια από τις πιο σημαντικές πόλεις του ελληνικού κράτους, με το πέρασμα όμως των χρόνων ο οικισμός έχασε την αίγλη του, με αποτέλεσμα να αρχίσει σταδιακά να ερημώνει. Σήμερα η κατάσταση έχει μεταβληθεί, με τη πόλη της Ερέτριας να αποτελεί πλέον ένα σημαντικό λιμένα πορθμειακής γραμμής και ένα αξιόλογο τουριστικό παραθαλάσσιο μέτωπο με πολλά και ποικίλα σημεία ψυχαγωγίας, διασκέδασης και πολιτισμού μεταξύ των οποίων και το

Εικόνα 26: Σχέδιο ανάπλασης Vado Ligure

Πηγή: <http://www.chvl.it/2009/08/waterfront-vado-ligure/>

λεγόμενο νησί των ονείρων.
(<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1>¹⁾)

Παρόλη όμως τη σημασία του θαλάσσιου μετώπου και την αναγνώριση του ως σημαντικό τουριστικό πόλο έλξης, τα τελευταία χρόνια ο εν λόγω χώρος έχει παραμεληθεί αισθητά, με το Λιμενικό Ταμείο να επιδεικνύει εγκληματική αδράνεια. Η διαφωνία μεταξύ του Λιμενικού Ταμείου Ερέτριας και του Δήμου είχε ως αποτέλεσμα τη μετατροπή της παραλίας σε τουριστικό προορισμό δυο ταχυτήτων, με αποτέλεσμα να αναπλαστούν μόνο τα τμήματα του θαλάσσιου μετώπου που ανήκουν στη δικαιοδοσία του Δήμου. Έτσι το ένα τμήμα αξιοποιείται πλήρως, ενώ το υπόλοιπο παραμένει έρμαιο της εγκατάλειψης και αδιαφορίας. (<http://www.eviaportal.gr/>)

Η εικόνα όμως αυτή πρόκειται να αλλάξει, καθώς σύμφωνα με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης του Δήμου Ερέτριας για το έτος 2013 προγραμματίστηκαν η επισκευή και ανάπλαση της κεντρικής παραλίας της Αμαρύνθου καθώς επίσης και η συνολική ανάπλαση του παραλιακού μετώπου της Ερέτριας. (<http://www.eviaportal.gr/>)

Κύριοι στόχοι του έργου είναι η αισθητική αναβάθμιση του παραλιακού μετώπου και εν συνεχεία της συνολικής εικόνας της πόλης, η δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων για την ταυτόχρονη αύξηση της επισκεψιμότητας του τόπου και της ευημερίας της τοπικής και εμπορικής αγοράς, η ανάδειξη των ιδιαίτερων πολιτιστικών αλλά και περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών της περιοχής καθώς επίσης η διατήρηση και η ανάδειξη της ιστορικής συνέχειας της περιοχής. Τελευταίος αλλά εξίσου σημαντικός στόχος είναι το ζωντάνεμα και η ενίσχυση της κίνησης στην πόλη όλους τους μήνες του χρόνου, καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. (<http://www.eviaportal.gr/>)

2.8.3.4. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΡΑΦΗΝΑΣ, ΑΤΤΙΚΗ, ΕΛΛΑΔΑ

Η Ραφήνα αποτελεί το λιμάνι των Μεσογείων στις ακτές της ανατολικής Αττικής. Η θέση στην οποία εντοπίζεται είναι άκρως στρατηγική, καθώς η εγγύτητα της με την Αθήνα και η σχέση της με το αεροδρόμιο και το αναπτυσσόμενο δίκτυο του προαστιακού την εξελίσσουν σε μια σημαντική πύλη προς το Αιγαίο. Επιπλέον τα τελευταία χρόνια, η περιοχή έχει γνωρίσει μεγάλη ανάπτυξη, καθώς ολοένα και περισσότερες ακτοπλοϊκές γραμμές επιλέγουν το λιμάνι της. Πέρα όμως από τη στρατηγική θέση της πόλης και το ρόλο του λιμανιού, η περιοχή δεν παύει να είναι ένας σημαντικός παραθεριστικός προορισμός και ένα τοπικό κέντρο.
(<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1>²⁾)

Εικόνα 27: Σχέδιο ανάπλασης Ερέτριας

Πηγή: <http://news.travelling.gr/2013/04/%CE%B7-%CE%B5%CF%81%CE%B5%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%B1%CE%B6%CE%B5%CE%B9-%CE%BF%CF%88%CE%B7/>

Η Ραφήνα είναι μια πόλη που απαρτίζεται από πολλές επιμέρους ενότητες, ασύνδετες μεταξύ τους, καθιστώντας την περιοχή δυσνόητη τόσο για τους προσωρινούς επισκέπτες της όσο και για τους μόνιμους κατοίκους της, με τον αριθμό και των δυο να αυξάνεται διαρκώς εξαιτίας της ανάπτυξης του λιμανιού. Για να ομαλυνθεί επομένως αυτή η κατάσταση ο οργανισμός λιμένος Ραφήνας προκήρυξε αρχιτεκτονικό διαγωνισμό για την ανάπλαση συγκεκριμένων τμημάτων της χερσαίας ζώνης από λειτουργική, αισθητική, τεχνική, περιβαλλοντική και οικονομική άποψη και την απόδοση τους στους μόνιμους κατοίκους, παραθεριστές και επισκέπτες. Νικητήρια ομάδα ανακηρύχθηκε η ομάδα των αρχιτεκτόνων μηχανικών Γεωργίου Γ., Καρατάλου Α., Μπουλουγούρα Α., Νικητοπούλου Ε., Ραφτοπούλου Ν. και Τσώλη Μ. . (<http://onnedrafinas-pikermiou.blogspot.gr/>)

Σύμφωνα με το νικητήριο σχέδιο, η υψομετρική διαφορά της πόλης από το λιμάνι μπορεί να συμβάλει στην υπογειοποίηση των υπερτοπικών κινήσεων, αποτρέποντας έτσι τη διχοτόμηση του πολεοδομικού ιστού της πόλης. Με τον τρόπο αυτό ο παραλιακός δρόμος αποσυμφορίζεται και επαναπροσφέρεται στην πόλη και στους κατοίκους της. Για να ενισχυθεί περαιτέρω η νέα μορφή του παραλιακού μετώπου κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία ενός ενοποιημένου και διευρυμένου δημόσιου χώρου που θα δημιουργήσει αστικές πυκνώσεις γύρω από το λιμάνι και την κεντρική πλατεία. Τα φυσικά στοιχεία της περιοχής, μέσω ήπιων παρεμβάσεων, λαμβάνονται σοβαρά υπόψη κατά τον σχεδιασμό και καθορίζουν την τελική εικόνα του τελικού σχεδίου. Ταυτόχρονα η χωροθέτηση ιδιωτικών επιχειρήσεων σε επιλεγμένα σημεία του δικτύου εξασφαλίζουν την υλοποίηση και την ομαλή λειτουργία του σχεδίου. Στο πλαίσιο αυτό προτείνεται και η αποκόλληση του επιβατικού λιμανιού από τις παρυφές των βράχων και η τοποθέτηση στο σημείο αυτό της ιχθυαγοράς. Ο νέος χώρος της ιχθυαγοράς βρίσκεται σε κατακόρυφη επικοινωνία με τον αστικό ιστό, υπενθυμίζοντας τον αλιευτικό χαρακτήρα της περιοχής και της ζωής δίπλα στη θάλασσα. Τέλος ο διαχωρισμός της φυσικής από τη τεχνική ακτογραμμή επιτρέπει την ανάδειξη της ταυτότητας της πόλης καθώς επίσης και τη δυνατότητα ανάπτυξης της με τους δικούς της πάντα όρους. (<http://www.archa.gr/>)

Το έργο θα έχει ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της επαφής της πόλης με την θάλασσα, την ισχυροποίηση του ιστού σύνδεσης των υφιστάμενων και μελλοντικών πόλων ενδιαφέροντος με απώτερο σκοπό τη δημιουργία πολυχρηστικών και πολυποίκιλων χώρων και περιπάτου, καθώς επίσης και την ενίσχυση των πολιτιστικών, ψυχαγωγικών, αθλητικών, επιχειρηματικών και άλλων δραστηριοτήτων ώστε η περιοχή να μετατραπεί σε χώρο ενασχόλησης για τους πολίτες, ιδίως για τη νεολαία, αλλά καθώς επίσης και σε πόλο έλξης για τους επισκέπτες. Τελευταίος αλλά εξίσου σημαντικός στόχος είναι η αισθητική αναβάθμιση του τοπίου, των κτισμάτων και των κατασκευών που εντοπίζονται στο θαλάσσιο μέτωπο. (<http://www.archa.gr/>)

Εικόνα 28: Σχέδιο ανάπλασης Ραφήνας

Πηγή:

http://www.archa.gr/el/architectural/Results_of_the_architectural_competition_about_the_rebuild_of_Rafinas_Port_in_Athens_Greece

**Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ
ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ**

3. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Το δεύτερο μέρος της παρούσας πτυχιακής εργασίας περιέχει τη μελέτη για ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών Χαλκιδικής, με σκοπό την ανάπτυξη του συγκεκριμένου χώρου και κατ' επέκταση τη συμβολή της εν λόγω ανάπλασης στη βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης.

Ο σχεδιασμός του θαλάσσιου μετώπου της περιοχής πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη την διεθνή και εγχώρια εμπειρία, τις αρχές που διέπουν την ανάπτυξη των θαλάσσιων μετώπων, τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων και τις ανάγκες πρώτα των κατοίκων και εν συνεχεία των επισκεπτών της περιοχής. Διαπιστώνοντας μέσω των ερωτηματολογίων αλλά και επιτόπιων ερευνών ως επισκέπτρια τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η περιοχή των Νέων Μουδανιών, η παρούσα μελέτη μέσω του μηχανισμού της ανάπλασης επιδιώκει την επίλυση αυτών των προβλημάτων και τη βελτίωση της συνολικής εικόνας της πόλης. Η ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου και η σύνδεση του με την καθημερινή ζωή της πόλης στηρίχθηκε και αναπτύχθηκε πάνω σε τέσσερις πυλώνες/ άξονες, την οικολογία, την κοινωνία, τον πολιτισμό και τις υποδομές, ενώ στη σύνταξη της πρότασης σημαντικό ρόλο κατείχαν η φυσιογνωμία της περιοχής και η γνώμη αρχικά των κατοίκων της και εν συνεχεία των επισκεπτών της.

3.1. Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Για να μπορέσουμε όμως να προβούμε σε οποιαδήποτε πρόταση, θα πρέπει αρχικά να γνωρίσουμε τη φυσιογνωμία και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής των Νέων Μουδανιών.

Τα Νέα Μουδανιά, συνήθως αναφέρονται απλά ως Μουδανιά, αποτελούν κομόπολη και έδρα του Δήμου Νέας Προποντίδας, του νομού Χαλκιδικής. Ο Δήμος Προποντίδας είναι δήμος της περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καλλικράτης και προέκυψε από τη συνένωση των προϋπαρχόντων δήμων Καλλικράτειας, Μουδανιών και Τρίγλιας. Οι Ο.Τ.Α που περιλαμβάνονται πλέον στο Δήμο Νέας Προποντίδας είναι τα Νέα Μουδανιά, τα Σήμαντρα, τα Νέα Φλογητά, η Νέα Ποτίδαια, η Πορταριά, ο Άγιος Μάμαντας, ο Διονυσίου, ο Ζωγράφου, ο Άγιος Παντελεήμονας, η Νέα Τρίγλια, η Νέα Τένεδος, τα Νέα Πλάγια, η Κρήνη, τα Πετράλωνα, τα Ελαιοχώρια, η Νέα Καλλικράτεια, τα Νέα Σύλλατα, το Λάκκωμα, ο Άγιος Παύλος και η Νέα Γωνιά. Ο δήμος καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της περιφερειακής ενότητας Χαλκιδικής και είναι ο πρώτος που συναντάει κανείς ερχόμενος από τη Θεσσαλονίκη μέσω της Εθνικής Οδού. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Η Δ.Ε των Νέων Μουδανιών καταλαμβάνει τμήμα της δυτικής ακτής της Π.Ε Χαλκιδικής και έχει έκταση 140 τετραγωνικά χιλιόμετρα, με τη συγκεκριμένη ενότητα να αποτελεί κομβικό σημείο για τη

Εικόνα 29: Δήμος Νέας Προποντίδας

Πηγή:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%87%CE%B5%CE%AF%CE%BF:2011_Dimos_Kallikratias-Moudanion.png

δίοδο των επισκεπτών από τη Θεσσαλονίκη προς την Κασσάνδρα και τη Σιθωνία. (Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Τα Νέα Μουδανιά είναι ένας παραλιακός οικισμός ανεπτυγμένος κατά μήκος του αιγιαλού. Αποτελούν τον μεγαλύτερο και δυναμικότερο οικισμό καθώς επίσης και το κύριο εμπορικό, οικονομικό και πνευματικό κέντρο, λιμάνι και κέντρο μεταφορών της Χαλκιδικής. Η πόλη σήμερα, σύμφωνα με την επίσημη απογραφή της ΕΛ.ΣΤΑΤ του 2011, αριθμεί 9342 κατοίκους και παρουσιάζει μια ιδιαίτερα αυξημένη τουριστική και οικονομική δραστηριότητα, φιλοδοξώντας ταυτόχρονα να γίνει, λόγω της λειτουργίας του παραρτήματος του Α.Τ.Ε.Ι., και το μορφωτικό κέντρο του νομού. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011, <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1>³)

Ο πληθυσμός της περιοχής, όπως φαίνεται και στον Πίνακα 1, παρουσιάζει με το πέρασμα των δεκαετιών μια σταθερή αύξηση του δυναμικού του, γεγονός που οφείλεται στη συγκέντρωση των διοικητικών και λειτουργικών υπηρεσιών στη κωμόπολη, καθώς επίσης και στη γειτνίαση της με τη Θεσσαλονίκη.

Πίνακας 1: Ιστορική εξέλιξη πληθυσμού των Νέων Μουδανιών

Έτος	Πληθυσμός	(+/-) %
1940	2296	-
1951	2600	3,2
1961	2600	0,0
1971	3146	21,0
1981	4142	31,7
1991	4447	7,4
2001	6430	44,6
2011	9342	45,3

Πηγή:

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%AD%CE%B1_%CE%9C%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%AC_%CE%A7%CE%B1%CE%BB%CE%BA%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82

Η περιοχή απέχει μόλις 54 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη, με την οποία συνδέεται μέσω ενός άνετου αυτοκινητόδρομου που περνάει μέσα από αμπελώνες και χαμηλούς λόφους. Τα Κ.Τ.Ε.Λ. Χαλκιδικής συνδέουν καθημερινά μέσω τακτικών δρομολογίων την περιοχή με τη Θεσσαλονίκη καθώς επίσης και

με όλο τον υπόλοιπο νομό. Επίσης πολύ κοντά στη κωμόπολη των Μουδανιών, μόλις 35 χλμ., βρίσκεται το αεροδρόμιο «Μακεδονία», το οποίο εκτελεί καθημερινά εγχώριες και διεθνείς πτήσεις. (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B1>³)

Το φυσικό περιβάλλον της περιοχής χαρακτηρίζεται από χαμηλά υψόμετρα και ήπιες κλίσεις ανάγλυφου. Η πρώτη αίσθηση που αποκομίζει κανείς για το τοπίο είναι η ήπια μεταβολή του ανάγλυφου, το οποίο σταδιακά ξεκινάει να ανυψώνεται όσο απομακρύνεται από την παραλία και οδεύει προς την ενδοχώρα. Το έδαφος κατεβαίνει αρχικά με μικρές κλίσεις και εν συνεχεία ομαλά προς τη θάλασσα, για να καταλήξει σε επίπεδες εκτάσεις ποικίλου πλάτους διαμορφώνοντας έτσι μια ακτογραμμή ομαλή, αρκετά ενδιαφέρουσα με μεγάλου μήκους παραλίες σχετικά καλής ποιότητας. Την εικόνα του τοπίου, πέρα από το ανάγλυφο και το αξιόλογο παραθαλάσσιο μέτωπο, συνθέτουν οι επιμέρους οικισμοί που περιβάλλουν τον οικισμό των Μουδανιών καθώς επίσης και η απουσία σημαντικών δασικών εκτάσεων σε συνδυασμό με την πληθώρα των γεωργικών. Το τοπίο παρουσιάζει μια γενική ομοιομορφία, χωρίς σημαντικές εξάρσεις και αξιόλογη θέα ή δραματικό περιβάλλον. (Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Το ήπιο αυτό ανάγλυφο και η σύνθεση του τοπίου της περιοχής είχαν ως άμεσο αποτέλεσμα οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής των Μουδανιών να ασχοληθούν κυρίως με γεωργικές, αλιευτικές και τουριστικές δραστηριότητες. Η περιοχή διαθέτει 110000 στρέμματα καλλιεργούμενης γης παρουσιάζοντας μια ιδιαίτερα σημαντική παραγωγή σε ελιές, φιστίκια και καίσια. Ελαιοτριβεία και συσκευαστήρια ελιάς, αλιπάστων, ξηρών καρπών και φρούτων εξυπηρετούν τις ανάγκες τόσο των παραγωγών όσο και των καταναλωτών. Η περιοχή διαθέτει επίσης ελαφριά βιομηχανία, με κύρια ασχολία την κατασκευή σύγχρονων γεωργικών μηχανημάτων καθώς επίσης και μονάδα επεξεργασίας, τυποποίησης και εμπορίας κρεάτων. Τα παραγόμενα προϊόντα εξάγονται σε πολλές χώρες του εξωτερικού, μέσω του εμπορικού λιμανιού των Μουδανιών. Εκτός όμως από τις καλλιεργήσιμες εκτάσεις τα Μουδανιά διαθέτουν και πλούσια αλιευτική δραστηριότητα. Μαζί με τη Νέα Μηχανιώνα η κωμόπολη αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα αλιευτικά κέντρα της Κεντρικής Μακεδονίας. Η ιχθυόσκαλα που βρίσκεται στη παραλία της περιοχής, η οποία θεωρείται μια από τις μεγαλύτερες της Μεσογείου, διακινεί τόνους γαύρου και σαρδέλας εντός και εκτός Ελλάδας. Η σημασία της αλιείας φαίνεται και από το γεγονός πως το 2002 οι κάτοικοι της περιοχής για να αναδείξουν και να διατηρήσουν τη σημασία της για τη ζωή των κατοίκων ίδρυσαν το Μουσείο Παραδοσιακών Σκαφών και Εργαλείων. Τέλος, και στην ανάπτυξη του τουρισμού όταν στην υπόλοιπη Χαλκιδική δεν υπήρχε η κατάλληλη υποδομή, η περιοχή των Μουδανιών θεωρούταν πρωτοπόρα. Σήμερα τα Μουδανιά είναι

μια σύγχρονη αναβαθμισμένη κωμόπολη με αξιοποιημένη παραλία, σχετικά καθαρή θάλασσα και αρκετές τουριστικές υποδομές και καταστήματα. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011, <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%8D%CE%BB%CE%B7:%CE%9A%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B13>)

3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Τα Νέα Μουδανιά κτίστηκαν το 1922 από Έλληνες πρόσφυγες της περιοχής Μουδανιών, Κίου, Καλολίμνου, Σιγής Ελιγμών και της γύρω περιοχής της Προύσας της βορειοδυτικής Μικράς Ασίας. Ο εκδιωγμός των Ελλήνων της Μικράς Ασίας άρχισε να πραγματοποιείται με την Μικρασιατική Καταστροφή και τη γνωστή Συνθήκη των Μουδανιών, όπου μετά την ήττα των ελληνικών στρατευμάτων στην Μικρασιατική Εκστρατεία, έγινε σύσκεψη από αντιπροσώπους της Γαλλίας, Αγγλίας, Ιταλίας και Τουρκίας με την ελληνική αντιπροσωπεία να καταφθάνει μετά την έναρξη των εργασιών, αφού μέχρι τελευταία στιγμή ο Ελευθέριος Βενιζέλος επιδίωκε την ευνοϊκή διευθέτηση του ζητήματος του ελληνικού πληθυσμού. Αποτέλεσμα της σύσκεψης ήταν το διάστημα 28 Σεπτεμβρίου με 11 Οκτωβρίου του 1922 να υπογράφηκε η συνθήκη που σηματοδοτούσε τον τερματισμό της εμπόλεμης κατάστασης μεταξύ Τούρκων και Ελλήνων. Η συνθήκη ταυτόχρονα προέβλεπε και την εκκένωση της Ανατολικής Θράκης από τον ελληνισμό μέχρι τον ποταμό Έβρο. Έτσι μετά την υπογραφή της συνθήκης οι Έλληνες των Μουδανιών εγκατέλειψαν τις πατρίδες τους και πλέοντας στα δυτικά παράλια της Χαλκιδικής αποβιβάστηκαν και εγκαταστάθηκαν στο «Καργί λιμάνι»¹⁰. (<http://blog.moudaniwn.gr/1>)

Τον Αύγουστο του 1923 οι πρώτοι άποικοι εγκαταστάθηκαν στη νέα περιοχή και προσπάθησαν να ξαναρχίσουν μια καινούργια ζωή σε ένα τόπο μακριά από αυτόν που γνώριζαν ως δικό τους. Κύριο κριτήριο για την επιλογή της περιοχής εγκατάστασης ήταν το γεγονός ότι η νέα περιοχή απεικονιζόταν στους ναυτικούς χάρτες με μια άγκυρα, όπως ακριβώς και τα Μουδανιά της Βιθυνίας απ' όπου προερχόταν οι πρόσφυγες. Πέρα από τις μνήμες που ξυπνούσε ο νέος τόπος στους εκδιωγμένους Έλληνες, ο τεράστιος ελαιώνας που ακόμα και σήμερα σώζεται στη δυτική πλευρά της πόλης και τα κόκκινα βράχια στην ανατολική αποτέλεσαν επιπλέον λόγους για την επιλογή του εν λόγω τόπου. Ο φυσικός όρμος και ορισμένα κτίσματα ήταν τα ερεθίσματα για την εγκατάσταση και ιδίως για την ανάπτυξη της θαλασσινής ζωής και των εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι αρμονικές εναλλαγές των ελαιόφυτων λόφων και πεδιάδων, της θάλασσας και της στεριάς συνέθεταν ένα ιδιαίτερα όμορφο και

¹⁰ Στα τούρκικα σημαίνει το απάνεμο λιμάνι.

Εικόνα 30: Τα Μουδανιά της Μικράς Ασίας

Πηγή: <http://www.triglianoi.gr/index.php?topic=747.0>

ελκυστικό τοπίο. (<http://lyk-n-moudan.chal.sch.gr/index.php>, <http://www.halkidiki.com/>, <http://www.neapropontida.gr>)

Με την εγκατάσταση τους οι πρόσφυγες μετέτρεψαν τον ελκυστικό αλλά ερημωμένο και γεμάτο μόνο με χωράφια και έλη τόπο σε ένα νέο, καινούργιο, ζωτικό και παραγωγικό χώρο. Η ενασχόληση τους με την αλιεία, γεωργία, αμπελουργία, το εμπόριο και τη βιομηχανία είχε ως άμεσο αποτέλεσμα τη ραγδαία και ταχεία ανάπτυξη του τόπου, καθιστώντας τον σήμερα ένα από τα σημαντικότερα και μεγαλύτερα οικονομικά, εμπορικά και τουριστικά κέντρα του Νομού Χαλκιδικής. Το 1925 η περιοχή από Καργί λιμάνι μετονομάζεται σε Νέα Μουδανιά, όνομα με το οποίο η περιοχή έγινε ευρέως γνωστή και έχει διατηρήσει μέχρι σήμερα. (<http://www.halkidiki.com/>, <http://www.nea-propontida.gr>)

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

4.1. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΙΣΤΟΣ

Ο οικισμός των Νέων Μουδανιών διαθέτει σύμφωνα με τις αποφάσεις 83811/3512/87 (ΦΕΚ 45/Δ/87) και 2211/01 (ΦΕΚ 404/Δ/01) εγκεκριμένο Γ.Π.Σ., με την επιφάνεια του εντός ορίου οικισμού να ανέρχεται στα 1655 στρέμματα. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Ο σημερινός οικισμός αποτελείται από τον παλαιό οικισμό που δημιουργήθηκε από τον Υπουργό Γεωργίας για την εγκατάσταση των προσφύγων της Μικράς Ασίας και από τις περιοχές επέκτασης που καθόρισε το Γ.Π.Σ.. Το τμήμα του παλαιού οικισμού απαρτίζεται από ορθογώνια οικοδομικά τετράγωνα μεσαίου μεγέθους, τα οποία δημιουργήθηκαν από ευθύγραμμους μικρού πλάτους δρόμους που διασταυρώνονται κάθετα μεταξύ τους υπό γωνία σε σχέση με την παραλία. Στο κεντρικό κομμάτι του παλαιού οικισμού η χρήση που κυριαρχεί είναι αυτή της γενικής κατοικίας. Οι περιοχές επέκτασης αποτελούν πολεοδομημένες λωρίδες μεγάλων οικοδομικών τετραγώνων που εκτείνονται κάθετα από την παραλία προς την ενδοχώρα και στις οποίες κυριαρχεί η αμιγής κατοικία. Οι οδικοί άξονες που διέρχονται μεταξύ των περιοχών επέκτασης είναι οι μεγαλύτεροι του οικισμού. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Ουσιαστικά πρόκειται για έναν μικτό οικισμό, αποτελούμενο από μόνιμους κατοίκους και παραθεριστές, καθώς δεν είναι δυνατό να διαχωριστούν οι δυο αυτές χρήσεις κατοικίας. Εκτός όμως από τις οικιστικές χρήσεις, πρώτης και δεύτερης κατοικίας, η κωμόπολη συγκεντρώνει σημαντικές επιχειρηματικές και μεταφορικές δραστηριότητες, την ζώνη του λιμένα, καθώς επίσης και πολιτιστικές, εκπαιδευτικές και διοικητικές δραστηριότητες που αναφέρονται σε όλη την Χαλκιδική. Επιπλέον στην περιοχή μια φορά την εβδομάδα λειτουργεί η μεγαλύτερη υπαίθρια λαϊκή αγορά του νομού. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Στον οικισμό των Μουδανιών εδρεύουν αρκετοί δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς παροχής υπηρεσιών, όπως Δημαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα, Ειρηνοδικείο, Λιμεναρχείο, Τελωνείο, Ταχυδρομείο, Ο.Α.Ε.Δ., Δ.Ο.Υ., Πολεοδομική Υπηρεσία, Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών, Κέντρο Υγείας, Κτηνιατρείο, υποκαταστήματα διάφορων εμπορικών τραπεζών καθώς επίσης και υποκαταστήματα Ο.Τ.Ε. και Δ.Ε.Η. Εκτός όμως από υπηρεσίες στην περιοχή εντοπίζονται διάφορα εμπορικά καταστήματα, το Λαογραφικό μουσείο «Βιθυνία», το Μουσείο Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων, πολιτιστικοί σύλλογοι, ανοιχτό θέατρο, Ναυτικός Όμιλος, Ωδείο, καθώς επίσης και εκπαιδευτικά ιδρύματα. Με τη δημιουργία του παραρτήματος Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης «Τμήμα Τεχνολογίας Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών» ο οικισμός διαθέτει πλέον όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, βρεφονηπιακούς και

παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια και Τ.Ε.Ε. Όσο αφορά τις αθλητικές υποδομές και εγκαταστάσεις η περιοχή δεν υστερεί καθόλου, καθώς διαθέτει γήπεδο ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλεϊ και τένις, δίνοντας τη δυνατότητα ανάπτυξης αντίστοιχων ομάδων, οι οποίες αναδείχθηκαν σε υψηλές κατηγορίες. Κάθε χρόνο στην παραλία των Νέων Μουδανιών διοργανώνονται συναντήσεις beach soccer, volley, tennis με συμμετοχές από όλη την Ελλάδα. Η περιοχή διαθέτει επίσης χώρους πρασίνου, ελεύθερους χώρους, πλατείες και χώρους στάθμευσης σε όλη την έκταση του οικισμού. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Ο οικισμός φέρει το κύριο βάρος για την ανάπτυξη του Ο.Τ.Α. και αναμένεται να αυξήσει σημαντικό τον πληθυσμό του τα επόμενα χρόνια. Παρόλα αυτά παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες, όπως ανεπάρκεια του οικιστικού χώρου και ορισμένα σημαντικά λειτουργικά, κυκλοφοριακά και ποιοτικά προβλήματα. Το οδικό δίκτυο δεν είναι ιεραρχημένο και απαρτίζεται από στενούς δρόμους, το κέντρο παραμένει ανοργάνωτο με τις λειτουργίες να χωροθετούνται σχεδόν τυχαία και το θαλάσσιο μέτωπο είναι αδιαμόρφωτο. Την κακή ποιότητα του αστικού ιστού έρχεται να ενισχύσουν οι διαδοχικές πολεοδομήσεις αμφιβόλου ποιότητας και η κτιριακή δομή των κτισμάτων που ήταν βασισμένη στο μοντέλο της επαρχιακής πολυκατοικίας. Τα προβλήματα αυτά μπορεί να επιβραδύνουν την ανάπτυξη του οικισμού ακόμα και να ενισχύσουν, αντί να διευθετήσουν, την κακή ποιότητα του αστικού ιστού. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Μια πρώτη ενέργεια για την επίλυση ορισμένων από τα προαναφερθέντα προβλήματα, ήταν η εκ νέου οργάνωση του οικισμού, βάση του ισχύοντος ΓΠΣ, σε έξι πολεοδομικές ενότητες. Οι νέες πολεοδομικές ενότητες, οι οποίες φαίνονται αναλυτικά στον Πίνακα 2(Βλ. Παράρτημα Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά Πολεοδομικών Ενοτήτων και Τομέων Οικισμού Ν. Μουδανιών) αλλά και στον Χάρτη Α.4.2.1, ορίστηκαν με μερική αναδιάταξη των ισχυόντων, λαμβάνοντας υπόψη φυσικά όρια βασικών οδών και έχοντας ως απώτερο σκοπό την ομοιογένεια των χρήσεων και των πολεοδομικών καθεστώτων και εν κατακλείδι την επίτευξη της εσωτερικής συνοχής. Στις ισχύοντες ενότητες προστέθηκαν δυο καινούργιες, σε μια προϋπάρχουσα πραγματοποιήθηκε προσθήκη περιοχών επέκτασης, ενώ ορισμένες σημειακές τροποποιήσεις έγιναν στα όρια μερικών ισχυόντων πολεοδομικών ενοτήτων του ΓΠΣ του οικισμού. Με τη νέα οργάνωση οι προτεινόμενοι μέσοι Συντελεστές Δόμησης δεν επέρχονται καμία αύξηση των ΣΔ σε σχέση με τους ισχύοντες στο προηγούμενο πολεοδομικό καθεστώς. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Στην Π.Ε.1.1(Βλ. Παράρτημα Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά Πολεοδομικών Ενοτήτων και Τομέων Οικισμού Ν. Μουδανιών) που βρίσκεται στην περιοχή Τσατσανέικα και Γραφεία προβλέπεται η

ανάπτυξη κέντρου πόλης, το οποίο θα λειτουργήσει ως χώρος εγκαταστάσεων υπερτοπικής σημασίας για την εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής των Μουδανιών (Χάρτης Α.4.1.1.). Ήδη στην υφιστάμενη περιοχή συγκεντρώνεται οι περισσότερες από τις χρήσεις που επιτρέπονται να λειτουργούν σε ένα κέντρο πόλης. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις της εν λόγω περιοχής είναι μόνο κατοικία, ξενώνες, ξενοδοχεία και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις, εμπορικά καταστήματα, γραφεία, τράπεζες, κοινωφελείς οργανισμοί, διοικητικές εγκαταστάσεις, εστιατόρια, αναψυκτήρια, κέντρα διασκέδασης και αναψυχής, χώροι συνάθροισης κοινού, πολιτιστικά κτίρια και πολιτιστικές εγκαταστάσεις, κτίρια εκπαίδευσης, θρησκευτικοί χώροι, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης, χώροι στάθμευσης, πρατήρια βενζίνης, αθλητικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις εμπορικών εκθέσεων και εκθεσιακά κέντρα και τέλος εγκαταστάσεις μέσω μαζικών μεταφορών. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Στις Π.Ε.2 Παλιός οικισμός με Ιστορικό κέντρο, Π.Ε.3 Αλμύρα με Ελαιώνα, Π.Ε.4 στη βόρεια επέκταση και τέλος στην Π.Ε.5 στη δυτική επέκταση προβλέπεται η ανάπτυξη τοπικών κέντρων επιπέδου γειτονιάς (Βλ. Χάρτης Α.4.1.1.). Τα τοπικά κέντρα θα συνδέονται μεταξύ τους με δίκτυο πεζόδρομων και θα επιδέχονται τις ίδιες χρήσεις με αυτές του κέντρου πόλης. (Δήμος Μουδανιών, 2007) (Βλ. Παράρτημα Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά Πολεοδομικών Ενοτήτων και Τομέων Οικισμού Ν. Μουδανιών)

4.2. ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Οι χρήσεις γης (Βλ. Χάρτης Α.4.2.1.) που εντοπίζονται στον οικισμό των Νέων Μουδανιών κατατάσσονται κυρίως σε δυο βασικές κατηγορίες, αυτή της αμιγής και της γενικής κατοικίας. Οι κεντρικές χρήσεις και λειτουργίες, όπως συμβαίνει σε κάθε οικισμό/ πόλη συγκεντρώνονται γύρω από το κέντρο, τα προτεινόμενα τοπικά κέντρα και κατά μήκος των βασικών οδικών αξόνων. Συγκεκριμένα κατά μήκος της κεντρικής οδού Δ. Τζαβούρα συγκεντρώνονται οι περισσότερες τράπεζες, διοικητικές υπηρεσίες και λειτουργίες, γραφεία και εμπορικά καταστήματα. Ενώ στη Π.Ε.2 κατά μήκος της οδού Αλμυρά λειτουργεί κάθε μια φορά την εβδομάδα υπαίθρια δημοτική αγορά, η οποία θεωρείται η μεγαλύτερη αγορά ολόκληρου του νομού της Χαλκιδικής. Οι υπηρεσίες του Δήμο, το Λαογραφικό μουσείο «Βιθυνία» και το μουσείο Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων στεγάζονται σε δημόσια ακίνητα. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Όσο αφορά τις επί μέρους χρήσεις γης, λιανικό εμπόριο, χονδρικό εμπόριο, εκπαίδευση, αθλητισμός, τουρισμός και αναψυχή και πολιτιστικές λειτουργίες παρατηρείται μια συγκέντρωση τους στο κέντρο του πολεοδομικού ιστού των Νέων Μουδανιών, χωρίς αυτό να σημαίνει βέβαια ότι δεν παρατηρούνται

τέτοιες χρήσεις σποραδικά και σε άλλες ενότητες. Έτσι οι Π.Ε.2 και Π.Ε.3 συγκεντρώνουν την πληθώρα των συγκεκριμένων χρήσεων. Ιδιαίτερη αναφορά αξίζει να γίνει στις χρήσεις που εντοπίζονται στη Π.Ε.4 στην Εθνική οδό προς τη Θεσσαλονίκη και την Περιφερειακή οδό προς τη Κασσάνδρα. Στην εν λόγω ενότητα, η χρήση της κατοικίας θεωρείται πλέον ακατάλληλη, καθώς σε σημαντικό βαθμό έχει καταληφθεί από επαγγελματικές εγκαταστάσεις διαφόρων ειδών. Οι εγκαταστάσεις αυτές είναι χαμηλής όχλησης και περιλαμβάνουν συνεργεία, μικροβιοτεχνίες και αποθήκες. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Τέλος, όσο αφορά την κατοικία αυτή διαχέεται σε ολόκληρο το πολεοδομικό ιστό του οικισμού. Ο οικισμός κυριαρχείται κυρίως από μικτή κατοικία, ενώ οι επικείμενες επεκτάσεις του προορίζονται για την ανάπτυξη παραθεριστικής και μικτής κατοικίας. Πιο συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αμιγής κατοικίας παρουσιάζονται στην Π.Ε.1, Π.Ε.3.2, Π.Ε.3.3, Π.Ε.5 και Π.Ε.6, ενώ χαρακτηριστικά γενικής κατοικίας στην Π.Ε.2, Π.Ε.3.1, Π.Ε.4 και σε ένα μέρος της Π.Ε.5 που βρίσκεται μπροστά στο θαλάσσιο μέτωπο. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

4.3. ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Οι ελεύθεροι χώροι και χώροι πρασίνου της περιοχής των Νέων Μουδανιών (Χάρτης Α.4.3.1) βρίσκονται διάσπαρτοι μέσα στον οικισμό και προσφέρουν ψυχαγωγία και αναψυχή στους κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής, ενώ ταυτόχρονα αναβαθμίζουν την ποιότητα του αστικού ιστού και ισορροπούν τη σχέση μεταξύ των δομημένων και αδόμητων χώρων. Σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ και τις τροποποιήσεις που έχει δεχτεί, έχει προβλεφθεί ο επιπλέον εμπλουτισμός των γειτονιών με κοινόχρηστους και ελεύθερους χώρους. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Η περιοχή (Χάρτης Α.4.4.1) διαθέτει αρκετούς ελεύθερους χώρους και χώρους αστικού πρασίνου σε όλη την έκταση της και σε όλες τις Π.Ε., με μια μεγαλύτερη συγκέντρωση να παρατηρείται στη δυτική πλευρά του οικισμού που εξυπηρετούν σε σημαντικό βαθμό τις ανάγκες των κατοίκων και επισκεπτών για ψυχαγωγία και αναψυχή. Πέρα από τις αθλητικές εγκαταστάσεις, τους χώρους πρασίνου και τις παιδικές χαρές που εμφανίζονται στον οικισμό ιδιαίτερο ενδιαφέρον σημειώνουν το Άλσος της Παναγίας της Κορυφινής και η πλατεία Ομονοίας στο κέντρο του οικισμού. Το Άλσος της Παναγίας της Κορυφινής, χώρος που έχει αναγνωρισθεί σύμφωνα με την οικεία διάταξη ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλους, αποτελεί από αισθητική άποψη ένα από τα πιο ενδιαφέροντα τοπία του δημοτικού διαμερίσματος των Νέων Μουδανιών. Το Άλσος βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο της πόλης και δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες του να απολαύσουν την πανοραμική θέα της πόλης καθώς επίσης και της χερσονήσου της Χαλκιδικής. Από την άλλη, η πλατεία Ομονοίας που εντοπίζεται στο κέντρο του

Εικόνα 31: Πλατεία Ομονοίας πριν την ανάπλαση

Πηγή:

<http://blog.moudaniwn.gr/%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CE%AD%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%8E%CE%BD-806>

οικισμού αποτελεί μια ιδιαίτερη περίπτωση, καθώς μετά την ανάπλαση που δέχτηκε έχασε την αισθητική και ελκυστικότητα της. Ο χώρος παλαιά ήταν κατάφυτος και προσιτός σε όλους τους χρήστες του, ανεξαρτήτου ηλικίας, με την υψομετρική διαφορά που παρουσίαζε η πλατεία από την οδό Τζαβούρα ως τον παράλληλο πεζόδρομο να καλύπτεται από επίπεδα κατασκευασμένα με τον καλύτερο αρχιτεκτονικό, δυνατό τρόπο. Η διαμόρφωση αυτή πλέον έχει χαθεί, ο χώρος ισοπεδώθηκε και η πλατεία περιμετρικά περιβάλλεται από τρεις συμπαγείς τοίχους. Όλη η φύτευση ξεριζώθηκε και τη θέση της πήραν ελάχιστοι φοίνικες, μόλις τρεις στον αριθμό, ένα γλυπτό δυσανάλογου ύψους και κάδοι απορριμμάτων. Η πλατεία δε προσφέρει σκίαση στους χρήστες της, ενώ η αντικατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος από τον δομημένο γεμάτο τσιμέντο χώρο, μετέτρεψε το χώρο σε ένα θλιβερό και μελαγχολικό σκηνικό. Αν επίσης αναλογιστεί κανείς το γεγονός ότι στο συγκεκριμένο χώρο λαμβάνουν χώρα διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, το αποτέλεσμα της ανάπλασης είναι απογοητευτικό. (Δήμος Μουδανιών, 2007, <http://blog.moudaniwn.gr/>², <http://www.gohalkidiki.com/>)

Οι αστικοί χώροι πρασίνου, πάρκα, πλατείες και παιδικές χαρές, όπως και σε κάθε οικισμό, θεωρούνται βασικές τοπικές υποδομές της περιοχής των Μουδανιών. Εκτός όμως από τους χώρους αυτούς, λόγω της παραθεριστικής σημασίας του οικισμού των Νέων Μουδανιών, σημαντικοί ελεύθεροι χώροι θεωρούνται επίσης και οι χώροι ακτής που χρησιμοποιούνται για κολύμβηση, οι αθλητικές εγκαταστάσεις, εγκαταστάσεις στάθμευσης, οι πεζόδρομοι και η μαρίνα. Οι συγκεκριμένοι χώροι, εξαιτίας της κινητικότητας του εξυπηρετούμενου πληθυσμού (τόσο των κατοίκων του συγκεκριμένου οικισμού όσο και αυτών των γύρω περιοχών) που κατά την παραθεριστική περίοδο κατευθύνεται προς αυτές θεωρούνται υπερτοπικές υποδομές. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

4.4. ΑΞΙΟΛΟΓΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Ο οικισμός διαθέτει αξιόλογα πολιτιστικά στοιχεία (Χάρτης Α.4.4.1.), τα οποία αν και ήδη προσελκύουν το ενδιαφέρον των κατοίκων και των επισκεπτών επιδέχονται περαιτέρω βελτίωση, αξιοποίηση και προώθηση. Το ανοιχτό θέατρο, το μουσείο Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων, το λαογραφικό μουσείο «Βιθυνία» αποτελούν τα πιο αξιόλογα στοιχεία τουριστικού ενδιαφέροντος του οικισμού.

Το ανοιχτό θέατρο των Μουδανιών χωρητικότητας 2000 θεατών αποτελεί ένα ιδιαίτερο στοιχείο για τον ομώνυμο οικισμό. Κάθε καλοκαίρι καθ' όλη τη διάρκεια του φιλοξενεί το «Φεστιβάλ της θάλασσας» με ποιοτικές θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες υψηλών απαιτήσεων σε ένα χώρο δίπλα στη θάλασσα. Ο πολιτιστικός σύλλογος «Ο Φάρος» υπό την αιγίδα του Δήμου προσφέρει στους

Εικόνα 32: Πλατεία Ομονοίας μετά την ανάπλαση

Πηγή:

<http://blog.moudaniwn.gr/%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CE%AD%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%8E%CE%BD-806>

κατοίκους και στους επισκέπτες της περιοχής στιγμές γεμάτες διασκέδαση αλλά και συγκίνηση σε μια εβδομάδα φολκλορικών συναντήσεων που πλαισιώνονται από χορευτικές, μουσικές και θεατρικές παραστάσεις. Το τέλος των εκδηλώσεων σηματοδοτείται την τελευταία Κυριακή της γιορτής της Σαρδέλας. (<http://www.gohalkidiki.com/>)

Τα Μουδανιά φιλοξενούν επίσης ένα αξιόλογο και μοναδικό στον Ελλαδικό χώρο μουσείο ναυτικών αντικειμένων και οστράκων. Το μουσείο ξεκίνησε τη λειτουργία του το 2002 και αποτελεί ιδέα του Ναυτικού Ομίλου Μουδανιών, με τα μέλη του να δωρίζουν στον Δήμο μια σημαντική συλλογή κοχυλιών από τις ελληνικές θάλασσες και να συμβάλλουν στη διατήρηση και διάσωση παλαιών αλιευτικών αντικειμένων, εργαλείων και ναυτικών οργάνων. Το μουσείο έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό της χώρας μας, καθώς παρά την πλούσια αλιευτική παράδοση δεν υπήρχε μέχρι σήμερα ένας χώρος συγκέντρωσης και παρουσίασης των αλιευτικών και σχετικών με το θαλάσσιο χώρο αντικειμένων. Στο χώρο παρουσιάζονται ο μαγευτικός κόσμος των οστράκων, τα αλιεύματα, οι αξίες, τα οφέλη καθώς επίσης και η κακή διαχείριση που δέχεται η θάλασσα, ενώ λειτουργούν ταυτόχρονα αίθουσα πολλαπλών χρήσεων και βιβλιοθήκη. Το μουσείο λειτουργεί με την οικονομική, τεχνική, και διοικητική στήριξη του Δήμου και αναμένεται να έχει μεγάλο όφελος για την περιοχή της Χαλκιδικής, καθώς πρόκειται για ένα πρότυπο μουσείο που θα γνωρίσει στους επισκέπτες του τη μαγεία της θάλασσας και θα αποτελεί τόπο έλξης για τους Έλληνες και ξένους. (<http://e-halkidiki.com/el/>, <http://www.naftotopos.gr/index.php?lang=el>)

Το Λαογραφικό μουσείο των Νέων Μουδανιών φιλοξενεί αντικείμενα από τις αλησμόνητες πατρίδες. Στο μουσείο εκτίθενται οικιακά σκεύη, αγροτικά εργαλεία, φορεσιές και φωτογραφίες από τη Βιθυνία της Μικράς Ασίας, τη γενέτειρα περιοχή των κατοίκων των Νέων Μουδανιών. Μέσω των εκθέσεων ο επισκέπτης έρχεται σε άμεση επαφή με την «πατρίδα» των πρώτων κατοίκων της περιοχής καθώς επίσης με την καθημερινότητα και τον τρόπο διαβίωσης τους. (<http://dotsoft.wifi-192.gr/mainpage>)

The background is an aerial photograph of a green field with a grid of small trees or plants. A large, dark blue circle is centered on the image, containing the title text in white, uppercase Greek letters.

ΑΣΤΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ
ΜΕΤΩΠΟ ΝΕΩΝ
ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ

5. ΑΣΤΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΜΕΤΩΠΙΟ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ

5.1. ΛΙΜΑΝΙ ΝΕΩΝ ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ

Το λιμάνι των Νέων Μουδανιών αποτελεί το σημαντικότερο εμπορικό λιμάνι του νομού Χαλκιδικής και μια από τις σημαντικότερες ιχθυόσκαλες της ευρύτερης περιοχής. Είναι η βασική μεταφορική και αναπτυξιακή υποδομή του Ο.Τ.Α. αποτελούμενη από σύνθετες μεταφορικές, εμπορικές, ακτοπλοϊκές, αλιευτικές και τουριστικές δραστηριότητες. Ο εμπορικός κλάδος του λιμένα είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος με κύρια διακινούμενα προϊόντα τα σιτηρά, την ξυλεία, τα μεταλλεύματα και τα λιπάσματα. Το λιμάνι ελλιμενίζει επίσης μεγάλο αριθμό αλιευτικών σκαφών με σοβαρή παραγωγή αλιευμάτων, καθώς ο τομέας της αλιείας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος στην περιοχή. Από την ιχθυόσκαλα της περιοχής διοχετεύεται στην αγορά ετησίως μια από τις μεγαλύτερες ποσότητες τόνου σε ολόκληρη τη Μεσόγειο. Κατά τους θερινούς μήνες τα Μουδανιά δέχονται ένα σημαντικό αριθμό τουριστικών σκαφών, αριθμός ο οποίος παρουσιάζει σημαντική αύξηση με την ολοκλήρωση του καταφυγίου τουριστικών σκαφών. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Όλα ξεκίνησαν το 1971, χρονολογία κατά την οποία ο υπουργός Βορείου Ελλάδος, Ιωάννης Λαδάς, εγκαινίασε την έναρξη των εργασιών κατασκευής του λιμένος ακριβώς στο σημείο που ήταν το αραξοβόλι των πειρατών. Η εκτέλεση του έργου ανατέθηκε σε μια μεγάλη εταιρεία, με πρώτη ενέργεια την κατασκευή ενός μεγάλου, δυνατού και φαρδύ λιμενοβραχίονα. Φήμες υποστηρίζουν πως την εκτέλεση και χρηματοδότηση του έργου ανέλαβε το Ν.Α.Τ.Ο., με σκοπό την εξυπηρέτηση τόσο των μεταφορικών και εμπορικών όσο και των πολεμικών σκοπών. Το 1985 οι κατασκευαστικές εργασίες συνεχίστηκαν με την επέκταση του λιμένα να υλοποιείται. Έτσι εκείνη την περίοδο κατασκευάστηκαν ένα λιμανάκι για την ασφαλή εκφόρτωση των ψαροκάικων, ένας εσωτερικός βραχίονας για τη μελλοντική κατασκευή μαρίνας για ελλιμενισμό μικρών επαγγελματικών και ερασιτεχνικών σκαφών, ένα δεύτερο «Ντοκ» για να είναι δυνατή η φόρτωση και εκφόρτωση δύο σύγχρονων σκαφών, καθώς επίσης και χώρος στάθμευσης για την άνετη προσπέλαση του από τα οχήματα των επιβατών. Κατά τη δεκαετία του '90 έγιναν διάφορες εργασίες στο χώρο, οι οποίες όμως αφορούσαν κυρίως εκβαθύνσεις και προεκτάσεις. (<http://kpedraplimania.pblogs.gr/>)

Με την πάροδο των χρόνων και τις τεχνολογικές αλλαγές να πραγματοποιούνται ραγδαία, το λιμάνι των Μουδανιών άρχισε να παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες και ελλείψεις. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το λιμάνι να μην ανταποκρίνεται πλέον στις όλο και μεγαλύτερες εμπορικές και τουριστικές απαιτήσεις της περιοχής αλλά και ολόκληρου του Δήμου. Προσπαθώντας έτσι ο Δήμος να αλλάξει την υπάρχουσα κατάσταση και να μπορέσει να ανταπεξέλθει στις τωρινές και μελλοντικές

απαιτήσεις πρότεινε μια σειρά έργων για την αναβάθμιση του λιμένα καθώς επίσης και την προσθήκη νέων λειτουργιών και εγκαταστάσεων. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Έτσι σύμφωνα με το ισχύον ΓΠΣ έχει προταθεί ο ενδεικτικός καθορισμός των χρήσεων της περιοχής λιμένος (Χάρτης Α.4.2.1), σε εμπορικό λιμένα, αλιευτικό καταφύγιο, μαρίνα τουριστικών σκαφών και ναυταθλητικές εγκαταστάσεις. Εξαιτίας των διάφορων προσθηκών και τροποποιήσεων που θα πραγματοποιηθούν στο συγκεκριμένο χώρο, η εν λόγω περιοχή ορίστηκε ως περιοχή ειδικής μελέτης/ανάπλασης (Χάρτης Α.5.1.1.). Τέλος όσο αφορά τις υποδομές της περιοχής λιμένος, έχει προταθεί η άμεση κυκλοφοριακή σύνδεση του λιμένα με την εθνική οδό Θεσσαλονίκης- Μουδανιών με την ολοκλήρωση της χάραξης επί μερικώς υφιστάμενου οδικού άξονα ικανοποιητικού πλάτους και νέου κόμβου επί της εθνικής οδού. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Το λιμάνι των Μουδανιών αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα ρύπανσης, καθώς η μορφή της λιμενολεκάνης είναι κλειστή από όλες τις πλευρές της. Αποτέλεσμα αυτού είναι το υδάτινο δυναμικό να μη μπορεί να ανανεωθεί και να επιβαρύνεται συνεχώς με ρύπους προερχόμενους από τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στο λιμάνι. Απαιτείται επομένως να ληφθούν διάφορα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της υπάρχουσας κατάστασης. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Η κατασκευή του Καταφύγιου Τουριστικών Σκαφών έχει ολοκληρωθεί, με το έργο να εντοπίζεται στη λιμενολεκάνη των Μουδανιών και να επικοινωνεί με την ανοικτή θάλασσα με άνοιγμα μήκους 50 μ. Οι χερσαίες εγκαταστάσεις του καταφυγίου καταλαμβάνουν έκταση 2800 τ.μ., ενώ τα σκάφη εξυπηρετούνται από τρεις πλωτές προβλήτες μήκους 72 μ. η καθεμία. Το έργο μπορεί να εξυπηρετήσει τις βασικές ανάγκες των σκαφών σε καύσιμα, παροχή ρεύματος, και ύδρευσης. Το καταφύγιο θα τεθεί σε λειτουργία μόλις οριστεί ο διαχειριστής του. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Το σχέδιο για την κατασκευή των ναυταθλητικών εγκαταστάσεων έχει εγκριθεί από τη Νομαρχία Χαλκιδικής και αναμένεται να ξεκινήσουν οι διαδικασίες κατασκευής τους. Πρόκειται για ένα έργο αφιερωμένο πρώτα στους κατοίκους της πόλης και ιδιαίτερα των νέων και έπειτα στους επισκέπτες/τουρίστες της περιοχής. Το έργο, με προϋπολογισμό 3900000 €, απαρτίζεται από τρία τμήματα. Το λιμενικό τμήμα, στο οποίο εντάσσονται μια προέκταση του υφιστάμενου μόλου κατά 270 μ., μια επίχωση της θάλασσας κατά 3,5 μ. που θα δημιουργήσει ένα τμήμα που θα εξυπηρετεί και θα διαμορφώνει ολόκληρη την περιοχή, καθώς επίσης και κρυπιδότοιχοι, ράμπες και δυο πλωτές προβλήτες μήκους 126 μ. Ένα άλλο τμήμα αποτελούν οι κτιριακές εγκαταστάσεις που θα

περιλαμβάνουν ένα κτίριο διοίκησης και εκδηλώσεων 620 τ.μ., ένα κτίριο νεώσοικο 776 τ.μ. καθώς επίσης και διάφορα αντλιοστάσια, τα οποία είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του έργου. Το τελευταίο τμήμα του έργου θα περιλαμβάνει διάφορες εργασίες του περιβάλλοντα χώρου, ασφαλοστρώσεις, πλακοστρώσεις, περιφράξεις, επέκταση οχετών ομβρίων, εκτροπή των αγωγών, ενίσχυση της υφιστάμενης προβλήτας, σιντριβάνι, φιλάκιο εισόδου και κιόσκι. (<http://www.halkidiki.gov.gr/index.php>)

Το έργο αναμένεται να είναι το καλύτερο ναυταθλητικό κέντρο των Βαλκανίων και θα οδηγήσει την περιοχή των Νέων Μουδανιών σε αναπτυξιακές παραμέτρους. (<http://www.halkidiki.gov.gr/index.php>)

5.2. ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΖΩΝΗ

Η περιοχή του λιμένα των Νέων Μουδανιών βρίσκεται περίπου στο κέντρο της παραλιακής ζώνης του οικισμού, περιοχή που αποτελεί και το σημείο εστίασης και αναφοράς της παρούσας πτυχιακής εργασίας (Χάρτης Α.5.1.1.). Η επιμήκης αυτή δημόσια, δομημένη και περιφραγμένη περιοχή καταλήγει σε έναν παραλιακό δρόμο/ πεζόδρομο καθώς επίσης και σε ένα χώρο ακτής με αμμουδιά, ο οποίος θεωρείται η κυριότερη περιοχή κολύμβησης του πληθυσμού, τόσο των μόνιμων κατοίκων της περιοχής όσο και των παραθεριστών. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Η παραλιακή ζώνη του οικισμού βρίσκεται ακριβώς μπροστά από την πυκνοδομημένη Π.Ε. του Ιστορικού κέντρου του, στην οποία πέρα από την αναβαθμισμένη πλατεία Ομονοίας δεν υπάρχουν ούτε μπορούν να δημιουργηθούν άλλοι ελεύθεροι και κοινόχρηστοι χώροι. Η γειτνίαση του χώρου με το πολεοδομικό κέντρο της περιοχής (Χάρτης Α.5.2.1.) έχει ως αποτέλεσμα το θαλάσσιο μέτωπο να συνδέεται μέσω της κεντρικής οδού Τζαβούρα με τράπεζες, διοικητικές υπηρεσίες, εμπορικά καταστήματα καθώς επίσης και γραφεία. Η κύρια όμως χρήση που επικρατεί, περιβάλλει και χαρακτηρίζει τον συγκεκριμένο χώρο είναι αυτή της γενικής κατοικίας. Τα κτίσματα των οικοδομικών τετράγωνων που βρίσκονται σε άμεση επαφή με το θαλάσσιο μέτωπο καταλαμβάνονται κατά βάση από εμπορική χρήση στο ισόγειο τους και κατοικία στους υπόλοιπους ορόφους. Ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις όπου παρατηρείται μόνο η χρήση της κατοικίας σε ένα οικοδομικό τετράγωνο, σε αντίθεση με αυτή της εμπορικής. Στην παράλληλη οδό κάτω από την οδό Κύπρου και ακριβώς πάνω από το θαλάσσιο μέτωπο, στη πλατεία Βασματζίδη, βρίσκονται οι περισσότερες ταβέρνες και εστιατόρια της περιοχής. Στη συγκεκριμένη οδό παρατηρούνται επίσης και αρκετά εγκαταλελειμμένα κτίρια, κύρια χρήση των οποίων ήταν η αναψυχή και ψυχαγωγία.. Χρήσεις αναψυχής και ψυχαγωγίας παρατηρούνται επίσης και στο χώρο ανάμεσα στην οδό Ιωάννη Παπαευστρατίου και στο παραλιακό

Εικόνα 33: Καφετέριες στο θαλάσσιο μέτωπο των Ν.Μουδανιών

Πηγή:
<http://www.360sites.gr/places/halkidiki/moudania/#prettyPhoto>

δρόμο/ πεζόδρομο, όπου βρίσκονται οι περισσότερες καφετέριες της περιοχής των Μουδανιών. Οι χρήσεις που παρατηρούνται στην εν λόγω περιοχή επηρεάζονται άμεσα και σε σημαντικό βαθμό από την υφιστάμενη διαμόρφωση και κατάσταση του θαλάσσιου μετώπου. Στο κύριο μέρος του θαλάσσιου μετώπου εντοπίζονται ελάχιστοι χώροι πρασίνου, κακής κυρίως ποιότητας οι οποίοι χρήζουν άμεση βελτίωση καθώς επίσης και δυο χώροι στάθμευσης, από τους οποίους ο ένας είναι οργανωμένος (στο αριστερό τμήμα του Χάρτη Α.5.2.1.) ενώ ο άλλος, δίπλα από το ανοιχτό θέατρο του οικισμού, είναι ανοργάνωτος παρουσιάζοντας ποικίλα προβλήματα που κυρίως έχουν να κάνουν με τη σκόνη και λάσπη που δημιουργούνται. Το υπόλοιπο τμήμα του μετώπου είναι πλακοστρωμένο, φιλοξενώντας τραπέζια και καθίσματα των καταστημάτων που έχουν πρόσοψη στη θάλασσα όπως επίσης και παγκάκια που προσφέρονται για την ανάπαυση των επισκεπτών του χώρου. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Το οδικό δίκτυο της παραλιακής ζώνης αποτελείται από τοπικούς και κεντρικούς οδούς (Δ. Τζαβούρα, Ζ. Ζαφειρίου, Κύπρου, Γ. Ηλιόπουλου, Α. Παπανδρέου, Θεσσαλονίκης, Κωνσταντινουπόλεως και Παναγίας Κορυφινής), οι οποίοι συνδέουν το θαλάσσιο μέτωπο με το κέντρο του οικισμού και το επηρεάζουν άμεσα. Οι συγκεκριμένοι οδοί θεωρούνται χαμηλής ποιότητας και σε ορισμένα σημεία έως και κακής, είναι στενοί και προκαλούν έντονα κυκλοφοριακά προβλήματα στο κέντρο των Μουδανιών. Αποτέλεσμα των σοβαρών προβλημάτων που παρουσιάζει το οδικό δίκτυο της περιοχής, είναι η επιτακτική ανάγκη για άμεση βελτίωση και αποσυμφόρηση του, έτσι ώστε να ομαλυνθεί η κατάσταση στο κέντρο και να βελτιωθεί η ποιότητα της ζωής.

Η περιοχή του θαλάσσιου μετώπου είναι ζωτικής σημασίας για τον οικισμό καθώς περιλαμβάνει τη σημαντικότερη ζώνη τουρισμού και αναψυχής ολόκληρου του οικισμού, ελεύθερους χώρους διαθέσιμους για διαμόρφωση, χώρους πρασίνου, παιδική χαρά (χαμηλής ποιότητας), μνημείο αφιερωμένο στις χαμένες πατρίδες, καθώς επίσης και σημαντικές πολιτιστικές εγκαταστάσεις (ανοιχτό θέατρο) που φιλοξενούν κατά καιρούς πληθώρα κόσμου και υποδομές (χώρους στάθμευσης). Πρόκειται επομένως για μια ζώνη που συγκεντρώνει χώρους και υποδομές που εκπληρώνουν σημαντικές υπερτοπικές λειτουργίες για όλο το νομό. Η σημασία της περιοχής του θαλάσσιου μετώπου ενισχύεται από το γεγονός ότι ο εν λόγω χώρος αποτελεί τη μοναδική διέξοδο σε ελεύθερο χώρο και χώρο πρασίνου των κατοίκων και επισκεπτών του κέντρου των Μουδανιών. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Παρόλη όμως τη μεγάλη σημασία του χώρου για ολόκληρη την κοινότητα των Νέων Μουδανιών, το παραλιακό μέτωπο παραμένει μέχρι σήμερα αδιαμόρφωτο, αντιμετωπίζοντας κινδύνους ασφάλειας

Εικόνα 34: Κατάσταση οδικού δικτύου περιοχής

Πηγή:
<http://www.360sites.gr/places/halkidiki/moudania/#prettyPhoto>

Εικόνα 35: Άποψη θαλάσσιου μετώπου των Ν.Μουδανιών

Πηγή:
<http://www.360sites.gr/places/halkidiki/moudania/#prettyPhoto>

καθώς βρίσκεται άμεσο εκτεθειμένο στη θάλασσα και τα κύματα. Κατά μήκος της παραλιακής ζώνης παρατηρούνται εγκαταλελειμμένες εκτάσεις και αδιαμόρφωτοι χώροι που αποτελούν εστίαση συγκέντρωσης σκουπιδιών και απορριμμάτων και υποβαθμίζουν το χώρο στο σύνολό του. Στο μεγαλύτερο τμήμα του μετώπου απουσιάζει η ύπαρξη προβλήτας, ενώ η μικρή υφιστάμενη έχει υποσκαφθεί σε σοβαρό βαθμό και χρήζει άμεσης αντικατάστασης. Οι διάφορες επεμβάσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά καιρούς στο χώρο είχαν ως αποτέλεσμα την επέκταση του μετώπου προς τη θάλασσα με ένα ακανόνιστο σχήμα που δεν μπορεί και δε πρέπει να παραμείνει ως έχειν. Ενώ η ανάπλαση που προτάθηκε από μια ομάδα μηχανικών το 2005 έμεινε μόνο στα χαρτιά, χωρίς καμία εφαρμογή. Επιπλέον η συγκεκριμένη περιοχή αντιμετωπίζει έντονα κυκλοφοριακά προβλήματα και ολόκληρη η παραλιακή ζώνη του οικισμού στο σύνολό της αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα προστασίας από τα κύματα. (Δήμος Μουδανιών, 2007)

Κατανοώντας έτσι την κρισιμότητα των προβλημάτων που αναπτύσσονται στη παραλιακή ζώνη εκτός του λιμένα, το ισχύον ΓΠΣ πρότεινε την οργάνωση και ανάπλαση της συγκεκριμένης ζώνης (Χάρτης Α.5.1.1.). Η ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου του οικισμού έχει ιδιαίτερη σημασία για την αντίστοιχη οικονομική, τουριστική και πολιτιστική ανάπτυξη του οικισμού. Για το λόγο αυτό προτάθηκε η ανάπλαση του μετώπου της παραλιακής ζώνης της κωμόπολης των Νέων Μουδανιών από το ανατολικό άκρο της ζώνης του λιμένα μέχρι την περιοχή επεκτάσεων της Π.Ε.6. (Δήμος Μουδανιών, 2007, Δήμος Νέας Προποντίδας, 2011)

Με την ανάπλαση της εν λόγω περιοχής θα αυξηθούν σημαντικά οι ελεύθεροι χώροι του οικισμού, θα ομαλυνθούν τα κυκλοφοριακά προβλήματα και το βασικότερο, το θαλάσσιο μέτωπο θα τονωθεί, ενισχυθεί και αναδειχθεί προς τη θάλασσα. Θα ενισχυθεί ο χαρακτήρας του και θα αποτελέσει στην πραγματικότητα το σημείο αναφοράς της κωμόπολης των Νέων Μουδανιών.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ
ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

6. ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

6.1. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Κύριος σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτελεί η σύνταξη πρότασης αστικής ανάπλασης του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών, από το ανατολικό άκρο της περιοχής του λιμένα έως την περιοχή επεκτάσεων της Π.Ε.6.

Για να γίνει όμως δυνατή η σύναξη μιας ορθής, αντικειμενικής και αειφορικής πρότασης κρίθηκε απαραίτητη και αναγκαία η γνώμη του Δήμου, των κατοίκων, επισκεπτών και επιχειρηματιών της περιοχής για το εν λόγω θέμα. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την προφορική συνέντευξη με τον υπεύθυνο της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου κύριο Δαλκιρανίδη Αναστάσιο και από τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι κάτοικοι, επισκέπτες και επιχειρηματίες των Νέων Μουδανιών ήταν ιδιαίτερα αξιόλογα και βοήθησαν σημαντικά στον προσδιορισμό τόσο των προβλημάτων όσο και των αναγκών του θαλάσσιου μετώπου.

Πιο συγκεκριμένα ο κύριος Δαλκιρανίδης Αναστάσιος σε ερωτήσεις που αφορούσαν την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Μουδανιών απάντησε, πως μια ενέργεια ανάπλασης είναι επιθυμητή από την πλευρά του Δήμου καθώς πιστεύει ότι θα βοηθήσει στη βελτίωση αρχικά της εικόνας του χώρου και εν συνεχεία ολόκληρου του οικισμού. Ήδη ο Δήμος έχει προβεί σε μια πρόταση ανάπλασης ενός τμήματος του θαλάσσιου μετώπου η οποία έχει αποσταλεί για χρηματοδότηση και αναμένεται η πιθανή της έγκριση. Ωστόσο όπως επισήμανε και ο ίδιος, σε ερώτηση σχετικά με τα όρια και τους περιορισμούς ως προς τα κονδύλια που μπορούν να διατεθούν για την αναδιαμόρφωση του θαλάσσιου μετώπου και του λιμένα, αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν κάποια όρια για τον απλούστατο λόγο ότι ο Δήμος δεν έχει στην άμεση διάθεση του χρήματα. Επομένως περιμένουν την έγκριση οποιουδήποτε σχετικού προγράμματος από το Υπουργείο ώστε να μπορέσουν να υλοποιήσουν ορισμένα έργα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν και τα αποτελέσματα από τα ερωτηματολόγια τόσο των κατοίκων/ επισκεπτών όσο και των επιχειρηματιών της περιοχής. Όσο αφορά τα ερωτηματολόγια για την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών (βλ.Παράρτημα Ερωτηματολόγιο για την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών), συμπληρώθηκαν στην πλειοψηφία τους από κατοίκους και επισκέπτες της περιοχής (ελάχιστοι ήταν οι παραθεριστές που διαμένουν μόνο ορισμένους μήνες στον οικισμό) ηλικίας μεταξύ 17 και 50 ετών. Η μεγαλύτερη μερίδα των ερωτηθέντων θεωρεί την υφιστάμενη κατάσταση του θαλάσσιου μετώπου από μέτρια έως κακή, ενώ σχεδόν όλοι οι ερωτηθέντες κρίνουν αναγκαία την ανάπλαση του χώρου. Όπως παρατηρήθηκε και στην ανάλυση, έτσι και μέσω των ερωτηματολογίων τα σημαντικότερα αρνητικά στοιχεία που

εντοπίζονται στο χώρο του θαλάσσιου μετώπου είναι οι εγκαταλελειμμένες και αδιαμόρφωτες εκτάσεις, η έλλειψη αρκετών χώρων πρασίνου, η απουσία συγκεκριμένου χαρακτήρα καθώς επίσης και η ελλιπής προστασία από τα κύματα. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων και αδυναμιών που παρουσιάζει ο χώρος η πλειοψηφία των ερωτηθέντων θεωρεί σημαντική τη δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων και πεζόδρομων, περισσότερων χώρων πρασίνου, τη συνύπαρξη του πολιτισμού, της αναψυχής και της εξυπηρέτησης, την ενίσχυση της σχέσης με το υδάτινο στοιχείο, τη μετατροπή του χώρου σε ένα ζωντανό τμήμα του οικισμού καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας όλο το χρόνο, τη προστασία από τα κύματα, τη μετεγκατάσταση του μουσείου Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων στο θαλάσσιο μέτωπο καθώς επίσης και προσδίδοντας στην εν λόγω περιοχή χρώμα, χαρακτήρα και ποικιλομορφία. Ορισμένες άλλες προτεινόμενες χρήσεις και ενέργειες που μπορούν να βελτιώσουν την εικόνα του χώρου είναι η δημιουργία δημοτικού χώρου στάθμευσης, η παροχή περισσότερου φωτισμού, η αναδιαμόρφωση του ανοιχτού θεάτρου, η δημιουργία παιδότοπων και αθλητικών εγκαταστάσεων, λειτουργικών και προσβάσιμων σε όλους εγκαταστάσεων, τεχνικών νησίδων, μόνιμου εκθεσιακού χώρου, η τοποθέτηση γλυπτών διάφορων τεχνοτροπιών, η τακτική καθαριότητα του χώρου, καθώς επίσης και ο λεπτομερής χαρακτηρισμός των χρήσεων που πρόκειται να χωροθετηθούν σε κάθε τμήμα του θαλάσσιου μετώπου. Τέλος σχεδόν όλοι οι ερωτηθέντες πιστεύουν πως μια ανάπλαση της εν λόγω περιοχής θα επηρεάσει τη ζωή της περιοχής των Μουδανιών καθώς ο χώρος θα γίνει φιλικότερος για τον πολίτη-κάτοικο- επισκέπτη, θα βελτιωθεί η ποιότητα ζωής, θα επιτευχθεί η αειφορική ανάπτυξη ολόκληρου του οικισμού, καθώς επίσης και η οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη, θα αποκατασταθεί η σχέση με το περιβάλλον, το κέντρο θα αποσυμφορηθεί, οι Μουδανιώτες θα επανασυνδεθούν με το πρόσφατο κοινό παρελθόν τους και θα εντάξουν το θαλάσσιο στοιχείο στη ζωή τους, και τέλος ο οικισμός θα αποκτήσει ένα σημείο αναφοράς.

Τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν από τους καταστηματάρχες των Μουδανιών (βλ.Παράρτημα Ερωτηματολόγιο για την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών (συμπληρώνεται από επαγγελματίες)) των οποίων οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε άμεση επαφή και εξάρτηση με το θαλάσσιο μέτωπο, επέτρεψαν να γίνουν αντιληπτά τα προβλήματα του χώρου από μια άλλη οπτική πλευρά, αυτή της επαγγελματικής και κερδοφόρας πλευράς. Όπως παρατηρήθηκε τα περισσότερα καταστήματα που βρίσκονται στο χώρο του θαλάσσιου μετώπου λειτουργούν πάνω από 10 χρόνια ενώ ελάχιστα είναι αυτά που εμφανίστηκαν στην αγορά τα τελευταία 4 χρόνια. Η κίνηση των καταστημάτων παρουσιάζει μια αύξηση κατά τους θερινούς μήνες καθώς επίσης και ορισμένες μέρες την εβδομάδα. Το ιδιαίτερο όμως αξιοσημείωτο και ταυτόχρονο ανησυχητικό στοιχείο που προέκυψε

από την αξιολόγηση των ερωτηματολογίων είναι το γεγονός πως η πλειοψηφία των επιχειρηματιών θεωρεί πως η υπάρχουσα κατάσταση του χώρου περιορίζει την αποδοτικότητα της επιχείρησής τους, ενώ όλοι οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι μια ανάπλαση στην περιοχή θα ενισχύσει την εμπορική και τουριστική τους δραστηριότητα, προσελκύοντας περισσότερους επισκέπτες και τουρίστες. Τέλος στην ερώτηση πως πιστεύετε ότι θα μπορούσε να αναπτυχθεί περισσότερο το παραλιακό μέτωπο των Ν. Μουδανιών η πλειοψηφία θεωρεί αναγκαία τη δημιουργία περισσότερων χώρων πρασίνου, τη συνύπαρξη του πολιτισμού, της αναψυχής και της εξυπηρέτησης, την προστασία από τα κύματα και τέλος τη διευθέτηση των κυκλοφοριακών προβλημάτων.

Με βάση επομένως τα προβλήματα που εντοπίστηκαν στην περιοχή του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών, κρίνεται σκόπιμη η ανάπλαση/ αναδιαμόρφωση της εν λόγω περιοχής έτσι ώστε να επιτευχθεί η ανάπτυξη του χώρου και να βελτιωθεί ταυτόχρονα η συνολική εικόνα της πόλης. Στη συνέχεια της παρούσας διπλωματικής εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που αναφέρθηκαν στην ανάλυση και τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων, θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα προτεινόμενα έργα και οι παρεμβάσεις που επιδιώκουν να ενισχύσουν τον οικισμό και να τον οδηγήσουν σε μια αναπτυξιακή πορεία. Μέσω του διαχωρισμού της υπό μελέτη περιοχής σε υποπεριοχές διαφορετικού χαρακτήρα, οι οποίες ωστόσο θα λειτουργούν αρμονικά μεταξύ τους δημιουργώντας ένα ενιαίο σύνολο, θα επιτευχθεί η άρση των υφιστάμενων προβλημάτων και η ενσωμάτωση του εν λόγω χώρου στην κοινωνικοοικονομική ζωή των Μουδανιών.

Η πρόταση που θα ακολουθήσει έχει ως βασικούς της άξονες την κοινωνία, τον πολιτισμό, το περιβάλλον και την οικονομία και επιδιώκει να προσδώσει στην περιοχή ένα συγκεκριμένο χαρακτήρα μετατρέποντας την σε σημείο αναφοράς της πόλης. Αναδεικνύοντας την κατά τέτοιο τρόπο που από τη μια πλευρά θα προσελκύει τους πολίτες όλων των ηλικιών και επιπέδων και από την άλλη θα έχει τη δυνατότητα να στηρίξει και να ενισχύσει τον τουριστικό, επιχειρηματικό και εμπορικό τομέα του οικισμού.

6.2. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΗΣ ΤΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Κύριος σκοπός του προτεινόμενου σχεδίου για την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών είναι ο χώρος να μετατραπεί σε σημείο αναφοράς του οικισμού και να μπορέσει να ενσωματωθεί ομαλά στον αστικό ιστό του. Για να μπορέσει επομένως να διακριθεί ο χώρος από τον υπόλοιπο ιστό και να δοθεί η αίσθηση ότι ο χρήστης μεταβαίνει σε ένα νέο χώρο ορίστηκαν τέσσερις βασικοί είσοδοι (Χάρτης Α.6.2.1), με πλάτος ίσο με αυτό των αντίστοιχων υφιστάμενων οδών Ζαφειρίου, Τζαβούρα, 28^{ης} Οκτωβρίου και Κωνσταντινουπόλεως. Οι τέσσερις αυτοί είσοδοι εκτός

από την διάκριση του χώρου εξυπηρετούν και άλλους ρόλους, καθώς καθιστούν εφικτή την οπτική επαφή με τη θάλασσα και την άμεση πρόσβαση στο χώρο. Ως κύρια είσοδος θεωρείται η οδός Τζαβούρα, τόσο γιατί αποτελεί την οδό με το μεγαλύτερο πλάτος αλλά και επειδή πάνω σε αυτή συγκεντρώνονται οι περισσότερες εμπορικές και διοικητικές λειτουργίες του οικισμού. Η βασική είσοδος ξεκινάει από την πλατεία Ομονοίας και συνεχίζει μέχρι μέσα στη θάλασσα στην οποία υπεισέρχεται με τη μορφή προβλήτας αξιόλογου πλάτους. Στο τέλος της προβλήτας ενσωματώνεται ένας αρκετά μικρότερου πλάτους κυματοθραύστης, ο οποίος περιορίζει σε σημαντικό βαθμό τις αρνητικές επιπτώσεις των κυμάτων και παρέχει ταυτόχρονα προστασία στο θαλάσσιο μέτωπο, περιορίζοντας σε σημαντικό βαθμό τη διάβρωση του. Στη συμβολή της προβλήτας και του κυματοθραύστη δημιουργείται μια επιφάνεια αξιόλογου μεγέθους, η οποία χαρακτηρίζεται ως «νησάκι». Οι υπόλοιπες τρεις εισοδοί ξεκινάν αντίστοιχα από το ύψος της πλατείας Ομονοίας, της οδού Ιωάννη Παπαευστράτου και της οδού Μητροπολίτη Διοδώρου και καταλήγουν στο όριο του νέου θαλάσσιου μετώπου.

Λαμβάνοντας υπόψη τόσο τη γνώμη των κατοίκων και επισκεπτών όσο και των επιχειρηματιών και παρατηρώντας τον υφιστάμενο χώρο, διαπιστώθηκε ότι το θαλάσσιο μέτωπο της περιοχής δε διαθέτει χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό πραγματοποιήθηκε μια προσπάθεια να αποκτήσει ο χώρος χαρακτήρα και να συνδεθεί περισσότερο η περιοχή με το υδάτινο στοιχείο. Έτσι τα όρια του νέου θαλάσσιου μετώπου ακολουθούν μια καμπυλωτή πορεία, όπως αυτή των κυμάτων, δημιουργώντας την αίσθηση της ακτής.

Με τη χάραξη των εισόδων και του νέου ορίου του θαλάσσιου μετώπου, δημιουργούνται πέντε ενότητες/ θεματικά πάρκα το περιεχόμενο των οποίων θα παρουσιαστεί αναλυτικά στη συνέχεια. Παρατηρώντας τον Χάρτη Α.6.2.1. από τα αριστερά προς τα δεξιά εντοπίζουμε το «Πάρκο Ελεύθερων Χώρων και Αστικού Πρασίνου», το «Πάρκο των Γλυπτών», το «Πάρκο Μικροεμπορίου», το «Πάρκο Νέων Τεχνολογιών» και τέλος το «Πάρκο Δραστηριοτήτων». Κύριος σκοπός των Πάρκων είναι να δοθεί ζωή και ίση βαρύτητα σε όλο το τμήμα του νέου θαλάσσιου μετώπου. Οι νέες χρήσεις που επιλέχθηκαν αφορούν τους επισκέπτες όλων των ηλικιών, όλων των μορφωτικών επιπέδων και είναι προσβάσιμες από τα Άτομα Με Ειδικές Ικανότητες. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι λόγω της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε, προσπαθήσαμε από τη μια να δημιουργήσουμε ένα χώρο που δε θα απέκλειε κανέναν χρήστη λόγω οικονομικών λόγων, και από την άλλη ένα χώρο που θα αποτελούσε ένα διέξοδο, μια ανάπαυλα στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κάθε άνθρωπος.

Ας δούμε όμως αναλυτικά το περιεχόμενο και τη δομή κάθε Πάρκου ξεχωριστά. Το «Πάρκο Ελεύθερων Χώρων και Αστικού Πρασίνου» (Χάρτης Α.6.2.2) είναι ένας χώρος που προορίζεται για όλους τους χρήστες όλων των ηλικιών, επιτρέποντας τη μίξη χρήσεων γης. Ο χαρακτηρισμός του Πάρκου δεν έγινε τυχαία καθώς στη συγκεκριμένη περιοχή εντοπίζονται καφετέριες και εστιατόρια. Για το λόγο αυτό θεωρήθηκε πρέπον να δοθεί ένας ήπιος χαρακτήρας στο συγκεκριμένο χώρο που θα δημιουργήσει ένα ευχάριστο περιβάλλον για όλους τους επισκέπτες του. Πιο συγκεκριμένα το πάνω τμήμα του Πάρκου, ο «Δημόσιος Υπαίθριος Χώρος», διατίθεται στην ευχέρεια των καταστημάτων που έχουν πρόσοψη στο συγκεκριμένο χώρο. Οι επιχειρηματίες έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν τον εν λόγω χώρο, τοποθετώντας τραπέζια και καθίσματα, επεκτείνοντας έτσι την επιχείρησή τους και προσφέροντας ταυτόχρονα ένα πιο ευχάριστο περιβάλλον στους πελάτες τους. Το υπόλοιπο τμήμα του Πάρκου διαχωρίζεται μέσω των μονοπατιών σε χώρους πρασίνου και μια παιδική χαρά. Τα μονοπάτια διαθέτουν επαρκή φωτισμό και κάδους απορριμμάτων και προσφέρονται τόσο για περπάτημα όσο και για τρέξιμο, ενισχύοντας τόσο την ευεξία όσο και την ηρεμία. Οι χώροι πρασίνου συνδέονται μεταξύ τους μέσω μιας πεζοδρομημένης διαδρομής παρέχοντας τη δυνατότητα στους επισκέπτες του να ακολουθήσουν μια καταπράσινη διαδρομή, ενώ η τοποθέτηση παγκακίων, είτε απλών είτε με σκέπαστρο, παρέχει τη δυνατότητα ανάπαυσης στους επισκέπτες τους. Στους χώρους πρασίνου προτείνονται διάφοροι τύποι φυτών και δέντρων, σιντριβάνια και μικρές λίμνες, κάδοι απορριμμάτων, όπως και ο απαραίτητος φωτισμός. Η παιδική χαρά του Πάρκου είναι εξοπλισμένη με διάφορα παιχνίδια ικανά να καλύψουν τις ανάγκες των μικρών παιδιών, με παγκάκια, είτε απλά είτε με σκέπαστρο, δίνοντας τη δυνατότητα στους γονείς αλλά και στα παιδιά να ξεκουραστούν, με βρύση ώστε να μπορεί να καλυφθεί η ανάγκη για πόσιμο νερό κατά την παρουσία στο χώρο, με κάδους απορριμμάτων και τέλος με τον απαραίτητο φωτισμό. Ο φωτισμός θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση τόσο για το συγκεκριμένο χώρο όσο και για ολόκληρο το θαλάσσιο μέτωπο, καθώς είναι ο παράγοντας που θα κάνει αρχικά τον πολίτη/ χρήστη να νιώσει ασφάλεια αλλά και θα οδηγήσει στην επίτευξη της πολύωρης χρήσης των χώρων.

Το «Πάρκο των Γλυπτών» (Χάρτης Α.6.2.2) έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στο προτεινόμενο σχέδιο για αυτό και χωροθετείται σε άμεση επαφή με την κύρια είσοδο του θαλάσσιου μετώπου. Στο συγκεκριμένο χώρο εντοπίζεται το Μνημείο για τις Αλησμόνητες Πατρίδες της Μ. Ασίας και του Πόντου της διάσημης γλύπτριας Αγγελικής Κοροβέση, ένα μνημείο που ουσιαστικά αποτελεί μια υπενθύμιση της καταγωγής και προέλευσης των κατοίκων των Νέων Μουδανιών. Θέλοντας να αναδειχθεί και να προβληθεί περισσότερο το εν λόγω μνημείο προτείνεται η δημιουργία ενός χώρου όπου το συγκεκριμένο μνημείο θα ξεχωρίζει (με τη βοήθεια και του κατάλληλου φωτισμού) και θα

Εικόνα 38: Σιντριβάνι με γλυπτά κέντρο Pompidou

Πηγή: προσωπικό αρχείο

Εικόνα 36: Γλυπτό/Παιδική χαρά του Tom Otterness

Πηγή: <http://www.drawingontheland.com/?p=3451>

Εικόνα 37: Γλυπτό υπαίθριου χώρου του David Harber

Πηγή: <http://www.davidharber.com/sculpture/torus.htm>

πλαισιώνεται από διάφορα άλλα γλυπτά τονίζοντας τον χαρακτήρα του συγκεκριμένου Πάρκου. Για να γίνει το Πάρκο πιο προσιτό και οικείο θεωρείται ορθό τα γλυπτά που θα τοποθετούνται να είναι αποτέλεσμα διαγωνισμών, στους οποίους θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν διάφοροι καλλιτέχνες, και να αλλάζουν ανά ορισμένα χρόνια ανανεώνοντας έτσι διαρκώς το χώρο και διατηρώντας το ενδιαφέρον των επισκεπτών του. Κύριος σκοπός του Πάρκου είναι οι επισκέπτες να έρχονται σε άμεση επαφή με τα εκθέματα και να τα περιεργάζονται, να μην υπάρχει δηλαδή μια τυπική και αποστασιωμένη επαφή. Όσο αφορά τη σχεδίαση του χώρου, το Πάρκο διαχωρίζεται μέσω μονοπατιών σε μικρότερους χώρους πρασίνου μέσα στους οποίους θα τοποθετούνται τα γλυπτά. Εκτός όμως από τη διαδρομή γύρω από τους χώρους πρασίνου, δίδεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να περιηγηθεί και εντός των χώρων πρασίνου και να βρεθεί πιο κοντά στα γλυπτά μέσω μια πεζοδρομημένης διαδρομής που συνδέει όλους τους χώρους μεταξύ τους. Εντός των χώρων που θα τοποθετούνται τα γλυπτά προβλέπεται επίσης η φύτευση διάφορων φυτών και δέντρων, η τοποθέτηση παγκακίων και ενός κιосκιού, σιντριβανιών και μικρών λιμνών καθώς επίσης και κάδων απορριμμάτων και φανοστατών και μικρών προβολέων, τόσο για την ασφαλή περιήγηση στο χώρο όσο και για την ανάδειξη των γλυπτών. Όπως και στο «Πάρκο Ελεύθερων Χώρων και Αστικού Πρασίνου» έτσι και εδώ το πάνω τμήμα του Πάρκου χαρακτηρίζεται ως «Δημόσιος Υπαίθριος Χώρος» με χρήση ίδια με αυτή που προαναφέρθηκε.

Ακριβώς δίπλα από το «Πάρκο των Γλυπτών» στην άλλη πλευρά της κύριας εισόδου του θαλάσσιου μετώπου, χωροθετείται το «Πάρκο Μικροεμπορίου» (Χάρτης Α.6.2.2). Η ύπαρξη του συγκεκριμένου Πάρκου είναι ιδιαίτερη σημαντική, καθώς μέσω αυτού επιτυγχάνεται η μίξη χρήσεων γης στο νέο θαλάσσιο μέτωπο. Η χωροθέτηση του δίπλα από τη κύρια είσοδο δεν είναι τυχαία, καθώς μέσω της συγκεκριμένης θέσης θελήσαμε να δώσουμε μια συνέχεια, πιο ήπιας βέβαια μορφής, στις εμπορικές δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην οδό Τζαβούρα. Στο εσωτερικό του Πάρκου μπορεί να παρατηρήσει κανείς μια μεγάλη ελεύθερη επιφάνεια, η οποία περιβάλλεται από χώρους πρασίνου. Εντός αυτής της επιφάνειας δίνεται οι δυνατότητα σε διάφορους μικροεμπόρους να τοποθετήσουν πάγκους (μια ενδεικτική χωροθέτηση των πάγκων φαίνεται στο Χάρτη Α.6.2.2) και να πουλήσουν τα προϊόντα τους. Ο χώρος όμως πέρα από τη λειτουργία μικροεμπορίου ενδείκνυται και για τη διεξαγωγή εκδηλώσεων, είτε στα πλαίσια του Φεστιβάλ Θάλασσας που όπως αναφέρθηκε στην ανάλυση πραγματοποιείται κάθε καλοκαίρι είτε με τη μορφή εκθέσεων, π.χ φωτογραφίας, που μπορούν να πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου δίνοντας μια διαρκή ζωή και ένταση στο χώρο. Συμπληρωματικά με το χώρο και τη πολιτιστική του διάσταση δημιουργείται στον πάνω αριστερά χώρο πρασίνου ένα μικρό ανοιχτό θέατρο, το οποίο θα μπορεί να στηρίξει και να

Εικόνα 39: Γλυπτό από την παιδική χαρά The Real World

Πηγή:

<http://www.littleviews.com/home/newyork/nycparks.cfm>

Εικόνα 40: Πολιτιστικά δρώμενα σε πάρκο γλυπτών στο Texas

Πηγή: <http://openmindstage.com/>

Εικόνα 41: The Open Mind Stage- Ανοιχτό θέατρο

Πηγή: <http://openmindstage.com/>

φιλοξενήσει διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Οι υπόλοιποι χώροι πρασίνου προσφέρονται για ανάπαυση και εξοπλίζονται με διάφορα είδη φυτών και δέντρων, μικρών λιμών, κατάλληλου και επαρκή φωτισμού, βρύση και κάδων απορριμμάτων. Τέλος όπως και στα δύο προηγούμενα Πάρκα, ο πάνω χώρος χαρακτηρίζεται ως «Δημόσιος Υπαίθριος Χώρος» και παραχωρείται στους επιχηρηματίες της συγκεκριμένης περιοχής.

Το «Πάρκο Νέων Τεχνολογιών» (Χάρτης Α.6.2.2) ορίζεται από την είσοδο 28ης Οκτωβρίου και από το ανοιχτό θέατρο των Ν. Μουδανιών. Είναι ένας χώρος που απευθύνεται κυρίως σε ενήλικες χρήστες, οι οποίοι θα έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν και να διασκεδάσουν με τις υπηρεσίες που θα παρέχει ο χώρος. Όπως φαίνεται και στο Χάρτη Α.6.2.2 το Πάρκο αποτελείται από αρκετούς χώρους πρασίνου, τη μορφή των οποίων διαμόρφωσαν τα μονοπάτια προσπέλασης του Πάρκου. Τα εν λόγω μονοπάτια, όπως όλα τα μονοπάτια του νέου θαλάσσιου μετώπου, είναι πλήρως φωταγωγημένα και ενδείκνυνται για περπάτημα και τρέξιμο. Οι επιμέρους χώροι πρασίνου που δημιουργούνται συνδέονται μεταξύ τους μέσω μιας πεζοδρομημένης διαδρομής, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες του χώρου να πραγματοποιούν μια ενδιαφέρουσα και οπτικά καλαίσθητη διαδρομή. Στο μεγαλύτερο χώρο πρασίνου (εντοπίζεται στο πάνω τμήμα του Πάρκου) τοποθετούνται δυο μεγάλες ηλεκτρονικές πινακίδες, μια σε κάθε άκρη της επιφάνειάς του, οι οποίες εκπροσωπούν και το βασικό θέμα του Πάρκου. Βασικός σκοπός των ηλεκτρονικών πινακίδων είναι να παρέχουν τους χρήστες τους με διάφορες πληροφορίες και ενημερώσεις. Κάθε πινακίδα έχει διαφορετικό ρόλο και χαρακτήρα, καθώς η μια έχει ένα πολιτιστικό χαρακτήρα ενώ η άλλη είναι πιο καθημερινή, απευθυνόμενη στα καθημερινά δρώμενα των Μουδανιών. Έτσι η πρώτη πινακίδα παρέχει τη δυνατότητα στους χρήστες της να ενημερωθούν για την ιστορία των Μουδανιών και πως δημιουργήθηκε ο οικισμός, να πληροφορηθούν σε ποιο σημείο του οικισμού βρίσκονται τα σημαντικότερα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος που θα πρέπει να επισκεφθούν, καθώς επίσης και με τις διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις που έχουν σκοπό να λάβουν χώρα, τόσο στην περιοχή των Μουδανιών όσο και στους γειτονικούς οικισμούς. Αντίθετα, σκοπός της άλλης πινακίδας είναι να ενημερώνει τους χρήστες της για τις καιρικές συνθήκες που θα επικρατούν στην περιοχή, για τα δρομολόγια τόσο των Υπεραστικών Λεωφορείων όσο και των ακτοπλοϊκών γραμμών, καθώς και του εκτιμώμενου χρόνου διεκπαιρέωσης κάθε δρομολογίου, και τέλος να παρέχει πληροφορίες σχετικά με το χώρο που εντοπίζονται βασικές υπηρεσίες και λειτουργίες, όπως φαρμακεία, Δημόσιες Υπηρεσίες και τράπεζες. Οι δύο χώροι πρασίνου που εντοπίζονται ακριβώς κάτω από τον προαναφερόμενο χώρο, ενδείκνυνται για την ψυχαγωγική ενασχόληση των ενηλίκων. Στα πλαίσια των Νέων Τεχνολογιών, το Πάρκο έχει τη δυνατότητα κατά τους θερινούς μήνες να φιλοξενεί μεγάλες γιγαντοσθόνες που θα δίνουν τη

Εικόνα 42: Υπαίθριος Κινηματογράφος

Πηγή:
[http://filmlondon.org.uk/news/2011/june/out_in_the_o
 pen](http://filmlondon.org.uk/news/2011/june/out_in_the_open)

δυνατότητα στους χρήστες τους να παρακολουθούν ταινίες όλων των ειδών. Με τον τρόπο αυτό θα ενισχυθεί τόσο ο χαρακτήρας του Πάρκου όσο και η πολύωρη λειτουργία και κινητικότητα του θαλάσσιου μετώπου. Επιπλέον λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κρίση, από τη μια θα τονωθεί η κινητικότητα των καταστημάτων που βρίσκονται στην άμεση περιοχή του θαλάσσιου μετώπου και από την άλλη, είναι μια ευκαιρία για τους πολίτες να διασκεδάσουν χωρίς να απαιτείται να δαπανήσουν πολλά χρήματα. Στους χώρους αυτούς τοποθετούνται τραπέζια δραστηριοτήτων, ορισμένα από τα οποία στην επιφάνεια τους έχουν ενσωματωμένα τα ταμπλό γνωστών επιτραπέζιων παιχνιδιών, όπως π.χ. το σκάκι. Ενώ ο χώρος που βρίσκεται σε άμεση επαφή με το ανοιχτό θέατρο της περιοχής, λειτουργεί υποστηρικτικά και συμπληρωματικά ως προς αυτό. Καθώς εντός του συγκεκριμένου χώρου προτείνεται η εγκατάσταση ενός Δημοτικού Αναψυκτήριου, το οποίο θα εξυπηρετεί τις ανάγκες τόσο των επισκεπτών του Πάρκου όσο και αυτών του θεάτρου. Για την ενίσχυση του ανοιχτού θεάτρου αλλά και ολόκληρου του Πάρκου, πέρα από τη λειτουργία του Δημοτικού Αναψυκτήριου, προτείνεται και η διαμόρφωση ενός δημόσιου χώρου στάθμευσης, δίπλα ακριβώς από τον χώρο όπου εντοπίζεται το ανοιχτό θέατρο της περιοχής. Ο εν λόγω χώρος θα έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει τα περισσότερα από τα αυτοκίνητα των επισκεπτών, καθιστώντας έτσι πιο προσιτή και ελκυστική την πρόσβαση στο ανοιχτό θέατρο. Όλοι οι χώροι πρασίνου εξοπλίζονται και ενισχύονται με διάφορα είδη φυτών και δέντρων, με μικρές λίμνες, με παγκάκια, απλά και με σκέπαστρο, με κιάσκια, με επαρκή και κατάλληλο φωτισμό και με κάδους απορριμμάτων. Ενώ τέλος αξίζει να σημειωθεί ότι επειδή το πάνω τμήμα του Πάρκου βρίσκεται σε άμεση επαφή με την οδό Ανδρέα Παπανδρέου, προτείνεται η δενδροφύτευση της κοινής πλευράς τους έτσι ώστε να περιοριστεί η οπτική υποβάθμιση και ηχορύπανση του χώρου.

Τέλος το «Πάρκο Δραστηριοτήτων» (Χάρτης Α.6.2.2) βρίσκεται στο ανατολικό άκρο της περιοχής παρέμβασης και δίπλα από το ανοιχτό θέατρο του οικισμού. Το συγκεκριμένο Πάρκο είναι αφιερωμένο στους χρήστες όλων των ηλικιών, καθώς νοητά διαχωρίζεται σε δυο υπο-πάρκα, μια παιδική χαρά και ένα αθλητικό πάρκο για ενήλικες. Η παιδική χαρά βρίσκεται σχεδόν σε επαφή με το ανοιχτό θέατρο, καθώς επιθυμεί να εξυπηρετεί πρωτίστως τα παιδιά- χρήστες που επισκέπτονται το θέατρα και εν συνεχεία όλα τα υπόλοιπα. Κατά την αναμονή της έναρξης της παράστασης, είτε την αρχή της είτε ύστερα από κάποιο διάλειμμα, τα άτομα μικρής ηλικίας θα έχουν την ευκαιρία να απασχοληθούν σε έναν πλήρη εξοπλισμένο χώρο με νέα παιχνίδια, μετατρέποντας έτσι την αναμονή τους σε μια ευχάριστη ώρα. Στο τέλος της παιδικής χαράς κάνει την εμφάνιση του ένας άλλος χώρος, με «παιχνίδια» για πιο μεγάλες ηλικίες (παραδείγματα των οποίων φαίνονται στις παρακάτω φωτογραφίες). Σκοπός του πάρκου είναι να δώσει την ευκαιρία στους ενήλικες χρήστες του να

Εικόνα 43: «Παιδικές χαρές» για ενήλικες

Πηγή: <http://www.climbingframes.ie/special-offers-news-reviews/wp-content/uploads/2012/07/OutdoorGym2.jpg>

Εικόνα 44: «Παιδικές χαρές» για ενήλικες

Πηγή: <http://goodideapublichealth.tumblr.com/post/26272884034/playground-for-adults63>

Εικόνα 45: «Παιδικές χαρές» για ενήλικες

Πηγή: <http://www.winnipegfreepress.com/local/playground-for-adults-boasts-sunset-views-210529811.html>

ασκηθούν και παράλληλα να διασκεδάσουν σε ένα ευχάριστο και διαφορετικό περιβάλλον. Δυστυχώς ζούμε σε μια εποχή που η άσκηση θεωρείται περιττή και συνήθως ακριβή (συνδρομές σε γυμναστήρια), με την δημιουργία του συγκεκριμένου Πάρκου επιδιώκεται η ανατροπή αυτού του φαινομένου, καθιστώντας την ευεξία προνόμιο όλων. Και τα δύο υπο-πάρκα διαθέτουν χώρους πρασίνου, δέντρα, φυτά, παγκάκια, βρύσες, κάδους απορριμμάτων και φωτισμό.

Το τμήμα που απομένει από το τέλος κάθε θεματικού πάρκου μέχρι το νέο όριο του θαλάσσιου μετώπου, χαρακτηρίζεται ως παραλιακός πεζόδρομος. Ο νέος παραλιακός πεζόδρομος εκτείνεται από το ανατολικό άκρο του σχεδίου, από το «Πάρκο Δραστηριοτήτων» μέχρι το δυτικό άκρο όπου έχουν σκοπό να χωροθετηθούν οι Ναυταθλητικές Εγκαταστάσεις. Στο φωταγωγημένο χώρο αυτό, οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να περπατήσουν δίπλα στη θάλασσα, καθ' όλη τη διάρκεια της μέρας, καθώς επίσης και να καθίσουν στα παγκάκια που τοποθετούνται στο εν λόγω τμήμα και να απολαύσουν τη θέα.

Ένα τμήμα του παραλιακού πεζόδρομου χαρακτηρίζεται ως ποδηλατοδρόμος (Χάρτης Α.6.2.3), δίνοντας την ευκαιρία στους ποδηλάτες να έρθουν σε επαφή τόσο με τα Πάρκα όσο και με το υδάτινο στοιχείο. Ο παράλληλος άξονας του ποδηλατοδρόμου, που επεκτείνεται από το ανατολικό άκρο της περιοχής παρέμβασης μέχρι το δυτικό της τμήμα (στις λιμενικές εγκαταστάσεις), διαθέτει κάθετες εξόδους στα σημεία όπου βρίσκονται οι βασικοί εισοδοί του θαλάσσιου μετώπου. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η πρόσβαση όλων των χρηστών στο νέο χώρο αλλά δημιουργούνται κιόλας προϋποθέσεις για την επέκταση του δικτύου του ποδηλατοδρόμου σε ολόκληρο τον οικισμό, στο εσωτερικό του αστικού ιστού του. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η σύνδεση του θαλάσσιου μετώπου με όλα τα σημεία του οικισμού, καθώς επίσης και με τα σημεία που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (Λαογραφικό Μουσείο, Παναγία Κορυφινής, Αθλητικές Εγκαταστάσεις, παραλία που βρίσκεται δυτικά του λιμένα, κ.α.). Η επέκταση του δικτύου ποδηλατοδρόμου σε όλο τον οικισμό των Μουδανιών αλλά και η έμμεση σύνδεση του θαλάσσιου μετώπου με τα σημεία ιδιαίτερου ενδιαφέροντος, καθίσταται περισσότερο εφικτή μέσω της εγκατάστασης στην πλατεία Ομονοίας δημόσιου συστήματος δανεισμού ποδηλάτων. Οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να προμηθεύονται από το εν λόγω σημείο ποδήλατα, έναντι ενός συμβολικού αντίτιμου, και να «εξερευνούν», με ένα πιο ευχάριστο τρόπο, τον οικισμό και τις ομορφιές του. Το δημόσιο αυτό σύστημα δανεισμού θα ενισχύσει την ανάπτυξη ενός οικονομικού εναλλακτικού τρόπου μεταφοράς, το οποίο από τη μία θα περιορίσει τα κυκλοφοριακά προβλήματα της περιοχής και από την άλλη θα προαχθεί η ψυχική και σωματική υγεία.

Εικόνα 46: Σύστημα δημόσιου δανεισμού ποδηλάτων

Πηγή: <http://www.proinos-typos.gr/gr/2011-09-09-07-37-47/5965-----lr.html>

Για να έρθουν όμως οι χρήστες σε μεγαλύτερη επαφή με το υδάτινο στοιχείο, μπροστά από το «Πάρκο των Γλυπτών» και το «Πάρκο Νέων Τεχνολογιών» τοποθετήθηκαν δυο ξύλινες πλατφόρμες αξιόλογης επιφάνειας. Οι επιφάνειες αυτές βρίσκονται 45 εκ. κάτω από τη στάθμη του παραλιακού πεζόδρομου και παρέχουν τη δυνατότητα στους επισκέπτες του θαλάσσιου μετώπου να καθίσουν πάνω σε αυτές και να απολαύσουν τη θέα. Για να δοθεί μια έμφαση στη μετάβαση από τον παραλιακό πεζόδρομο στις πλατφόρμες, τμήματα των σκαλοπατιών που οδηγούν στις πλατφόρμες είναι κατάφυτα. Δημιουργώντας έτσι την αίσθηση ότι το φυσικό στοιχείο υπεισέρχεται στο δομημένο.

Η περιοχή παρέμβασης όμως δε θα μπορούσε να μετατραπεί σε σημείο αναφοράς του οικισμού εάν δε διέθετε ένα εμβληματικό κτίριο που θα συγκέντρωνε τα βλέμματα των επισκεπτών. Θέλοντας επομένως να μετατρέψουμε το χώρο σε σημείο αναφοράς αλλά και να συνδέσουμε την περιοχή περισσότερο με το υδάτινο στοιχείο και την ιστορία τόσο του τόπου όσο και ολόκληρης της Ελλάδας, προτείνουμε τη μετεγκατάσταση του Μουσείου Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων στην προβλήτα, στο «νησάκι». Η μετεγκατάσταση του Μουσείου πιστεύουμε ότι θα ενισχύσει τόσο την περιοχή όσο και το ρόλο του ίδιου του Μουσείου, καθώς μετά από συνομιλίες κατά τη διαδικασία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων αρκετοί αγνοούσαν την ύπαρξη του εν λόγω Μουσείου. Ενώ αρκετοί ήταν αυτοί που παρατήρησαν από μόνοι τους, ότι αν το Μουσείο βρισκόταν στο χώρο του θαλάσσιου μετώπου θα το επισκεπτόταν. Στο χώρο όπου θα μετεγκατασταθεί το Μουσείο, προβλέπεται η τοποθέτηση παγκακίων για την ανάπαυση των επισκεπτών του, διάφορα φυτά καθώς επίσης και χώρος στάθμευσης για ποδήλατα.

Τέλος, άλλες παρεμβάσεις που προτείνονται έχουν να κάνουν με τη διευθέτηση των κυκλοφοριακών προβλημάτων της περιοχής και με τη διατήρηση και συντήρηση του προτεινόμενου σχεδίου. Όσο αφορά τα κυκλοφοριακά προβλήματα προτείνεται ο χαρακτηρισμός της οδού Τζαβούρας σε οδό ήπιας κυκλοφορίας, αποσυμφορίζοντας την έτσι κατά ένα βαθμό και προστατεύοντας παράλληλα το νέο θαλάσσιο μέτωπο από ηχορύπανση και καυσαέρια. Συμπληρωματικά με την ενέργεια χαρακτηρισμού της Τζαβούρα σε οδό ήπιας κυκλοφορίας λειτουργεί η μετατροπή του χώρου μπροστά από το λιμάνι και τις Ναυταθλητικές εγκαταστάσεις σε δημόσιο χώρο στάθμευσης. Οι πλευρές τόσο του προτεινόμενου όσο και του υπάρχοντος χώρου στάθμευσης που έχουν άμεση επαφή με το θαλάσσιο μέτωπο δενδροφυτεύονται έτσι ώστε να περιοριστεί η οπτική υποβάθμιση. Επιπλέον ο παράλληλος δρόμος που βρίσκεται πάνω από τον παραλιακό πεζόδρομο προτείνεται να πεζοδρομηθεί, έτσι ώστε να παραδοθεί εντελώς στους πεζούς αλλά και στους καταστηματαρχες των οποίων η δραστηριότητα εκτιμάται ότι θα αυξηθεί. Τέλος όσο αφορά το οδικό δίκτυο της περιοχής προτείνεται η συντήρηση

και βελτίωση του καθώς αρκετά σημεία του παρουσιάζουν προβλήματα εξαιτίας της κακής ποιότητας του.

Όσο αφορά τη συντήρηση και διατήρηση του νέου θαλάσσιου μετώπου, προτείνεται ο τακτικός και συνεχής έλεγχος της περιοχής με σκοπό τη διατήρηση της άριστης κατάστασης του, η συνεχής καθαριότητα του, η αναδιαμόρφωση και καθαριότητα του ανοιχτού θεάτρου καθώς επίσης και η εκπόνηση της Ειδικής Μελέτης για τη ζώνη του λιμένα, ώστε να πραγματοποιηθούν οι κατάλληλες διαδικασίες καθαρισμού των υδάτων της περιοχής.

6.3. ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μετά την παρουσίαση της πρότασης ανάπλασης του θαλάσσιου μετώπου που προηγήθηκε, για να γίνουν εφικτοί οι στόχοι που τέθηκαν, θα πρέπει να συσταθεί ένας φορέας υλοποίησης του σχεδίου. Ο φορέας υλοποίησης εκτός από την εξασφάλιση της πραγματοποίησης των προαναφερθέντων έργων θα είναι υπεύθυνος και για τη διαχείριση και σωστή λειτουργία της περιοχής ανάπλασης. Τα μέλη που θα απαρτίζουν τον φορέα, θα προέρχονται τόσο από τον ιδιωτικό όσο και από το δημόσιο τομέα. Πιο συγκεκριμένα στον φορέα υλοποίησης θα συμμετέχει ο Δήμος, η αρχή λιμένων και διάφορες Ενώσεις πολιτών, οι οποίες θα εκφράζουν την κοινή γνώμη και θα εξασφαλίζουν ότι όλες οι ενέργειες που θα πραγματοποιούνται θα έχουν ως προτεραιότητα τους τον πολίτη και εν συνεχεία το κέρδος των επιχειρηματιών. Οι αρμοδιότητες του συγκεκριμένου φορέα θα είναι η εύρεση πηγών χρηματοδότησης, είτε από κρατικά κονδύλια είτε από κονδύλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την εκτέλεση αναπτυξιακών έργων, για την υλοποίηση των διάφορων έργων, καθώς επίσης και την εκπόνηση σχετικών μελετών και τον συντονισμό των φορέων που εμπλέκονται στο σχεδιασμό. Αφού εξασφαλιστούν όλα αυτά ο φορέας πρέπει να οργανώσει τη σειρά και το χρονοδιάγραμμα πραγματοποίησης των έργων, όπως επίσης και να επιτηρεί τις εργασίες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ολοκληρώνοντας την παρούσα διπλωματική εργασία και παραθέτοντας την πρόταση για την επίλυση των προβλημάτων/ζητημάτων που αντιμετωπίζει ο οικισμός των Νέων Μουδανιών, μπορούμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα σχετικά με την ανάπτυξη του αστικού θαλάσσιου μετώπου, τόσο γενικά όσο και ειδικά ως προς την περιοχή μελέτης μας, την κωμόπολη δηλαδή των Μουδανιών. Πιο συγκεκριμένα τα συμπεράσματα που μπορούν να εξαχθούν αναφέρονται παρακάτω:

- ❖ Το αστικό θαλάσσιο μέτωπο συναντάται από το παρελθόν στον αστικό ιστό και η σημασία του αυξανόταν και μεταβαλλόταν ανάλογα με το μέγεθος και τη δυναμική κάθε περιοχής.
- ❖ Ο ρόλος του αστικού θαλάσσιου μετώπου στη διαμόρφωση της οικονομικής και κοινωνικής ζωής μιας περιοχής πέρασε από αρκετές αλλαγές και ανακατατάξεις, μέχρι να φτάσουμε στα σημερινά δεδομένα και πρότυπα.
- ❖ Στις μέρες μας μετά από ένα διάστημα απαξίωσης, οι πόλεις, είτε πρόκειται για μικρές είτε για μεγάλες, έχουν αντιληφθεί το δυναμικό ρόλο και χαρακτήρα των θαλάσσιων μετώπων τους. Η σημασία και σπουδαιότητα των θαλάσσιων μετώπων έχει πάρει μάλιστα τέτοιες διαστάσεις πλέον, ώστε η έννοια της ανάπτυξης μιας περιοχής να θεωρείται συνώνυμη με την ανάπτυξη των αντίστοιχων θαλάσσιων μετώπων.
- ❖ Ακολουθώντας έτσι τα παγκόσμια και διεθνή παραδείγματα, η Ελλάδα ανακάλυψε τη σημαντική συμβολή του θαλάσσιου μετώπου στην αναπτυξιακή πορεία μιας περιοχής.
- ❖ Όσο αφορά την περιοχή μελέτης μας, ο οικισμός των Νέων Μουδανιών παρά τα πλεονεκτικά και θετικά στοιχεία που διαθέτει παρουσιάζει αρκετές ελλείψεις και προβλήματα στο θαλάσσιο μέτωπό του.
- ❖ Αν και έχουν πραγματοποιηθεί ορισμένες μελέτες από τον Δήμο για την ανάπτυξη του θαλάσσιου μετώπου, καμία δεν αποκρίνεται στις ανάγκες, απαιτήσεις και φιλοδοξίες των κατοίκων και επισκεπτών της περιοχής.
- ❖ Το θαλάσσιο μέτωπο των Νέων Μουδανιών χρήζει άμεσης βελτίωσης και ανάπτυξης. Οι συγκεκριμένες ενέργειες πρωτίστως θα αναβαθμίσουν και θα βελτιώσουν την εικόνα του συγκεκριμένου τμήματος αλλά και ολόκληρης της περιοχής και εν συνεχεία θα οδηγήσουν τον οικισμό σε μια διαρκή αναπτυξιακή πορεία προσελκύνοντας ένα σημαντικό αριθμό επισκεπτών και επιχειρήσεων.

- ❖ Η συνεχής ενημέρωση και ενεργή συμμετοχή του κοινού στις δράσεις του Δήμου είναι ζωτικής σημασίας.
- ❖ Μια μελέτη δε θεωρείται αρκετή αν δεν υπάρχει ένας συνεχής και ολοκληρωμένος σχεδιασμός που θα οδηγήσει σε αναπτυξιακή πορεία και βελτίωση του βιοτικού επιπέδου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση

- Αλεξιάδη Σ., Πρατικάκη Μ. (2012), *Διπλωματική Εργασία: Πόλεις- Λιμάνια στο χτες και στο σήμερα: Η περίπτωση της Γένοβα*, Αθήνα: ΕΜΠ, Διαθέσιμο στο <http://dspace.lib.ntua.gr/bitstream/123456789/6579/1/Alexiadi.pdf> (Πρόσβαση στις 17/7/2013)
- Γοσποδίνη Α. (2000), *Ο ανταγωνισμός των Ευρωπαϊκών πόλεων και οι νέες «χρήσεις» του Αστικού Σχεδιασμού: Μια πρόκληση για τις ελληνικές πόλεις* στο Ι.Ψυχάρης, Α. Γοσποδίνη και Ο. Χριστοπούλου (επιμ.) *17 κείμενα για το σχεδιασμό, τις πόλεις και την ανάπτυξη*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, σελ.195-219
- Δήμος Μουδανιών (2007), *Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Μουδανιών Ν. Χαλκιδικής*, Νέα Μουδανιά: Δήμος Νέων Μουδανιών
- Δήμος Νέας Προποντίδας (2011), *Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Νέας Προποντίδας*, Δήμος Νέας Προποντίδας: Διεύθυνση Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής Δήμου Ν. Προποντίδας, Διαθέσιμο στο http://www.nea-propontida.gr/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=737&Itemid=87&lang=el (Πρόσβαση 20/6/2013)
- Κλεοβούλου Π. (2011), *Διπλωματική εργασία: Ανάπλαση αστικών θαλάσσιων μετώπων: η περίπτωση της Λεμεσού*, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Κόδρος Ν. (2008), *Μεταπτυχιακή Σπουδαστική Εργασία: Όψεις του σχεδιασμού στην λιμενική ζώνη της Πάτρας*, Αθήνα: Αρχιτεκτονική ΕΜΠ, Διαθέσιμο στο http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCoQFjAA&url=http%3A%2F%2Fcourses.arch.ntua.gr%2Ffsr%2F132666%2F09_KODROS.pdf&ei=64QvUryECNDTs gb89YHwCw&usg=AFQjCNET-E4TSh_Iz9MVHYvVnvy_ey68oA&sig2=R9YN0UKPD2tMbjzuFlzhkw&bvm=bv.51773540,d.Yms&cad=rja (Πρόσβαση στις 17/6/2013)
- Οικονόμου Δ. (2004), *Αστική Αναγέννηση και Πολεοδομικές Αναπλάσεις*, Τεχνικά Χρονικά Επιστημονική Έκδοση ΤΕΕ, Διαθέσιμο στο http://portal.tee.gr/portal/page/portal/PUBLICATIONS/BYMONTHLY_PUBLICATIONS/dimimiaia_2004/pub3/OIKONOMOU.pdf (Πρόσβαση στις 5/6/2013)
- Πατεράκη Μ. (2010), *Προπτυχιακή Σπουδαστική Εργασία: Οι αναπλάσεις των παράκτιων μετώπων στο πλαίσιο της παραγωγής δημόσιου χώρου μέσα από μεγάλες διοργανώσεις: Το παράδειγμα της Λισσαβόνας*, Αθήνα: Αρχιτεκτονική ΕΠΜ, Διαθέσιμο στο <http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCoQFjAA&url=http%3A%2F%2Fcourses.arch.ntua.gr%2Ffsr%2F133978%2Fflisboa-1.pdf&ei=R44vUs-DGcfAtAaGj4DYDw&usg=AFQjCNGQVCUUa5EFtUwjHJ6-H32dCbDQzw&sig2=kQb4aeJiTingEVr3lzt0SA&bvm=bv.51773540,d.Yms&cad=rja> (Πρόσβαση στις 17/6/2013)
- Τσίγκου Α. (2013), Εργαστήριο: Σχεδιασμός προγράμματος ΠΕ με τη μορφή εκπαιδευτικού σεναρίου και γενικό μεθοδολογικό άξονα τη διασαφήνιση αξιών, *Περιβαλλοντικές Αναπλάσεις Παράκτιων Αστικών Ζωνών: Εφαρμοσμένα Παραδείγματα στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό*, Δραπετσώνα: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Δραπετσώνας, Διαθέσιμο στο http://www.kpedrapetsonas.gr/pdf-files/seminaria/20130301/20130301_Ergastiria_3_04_Efarmosmena_Paradeigmata.pdf (Πρόσβαση στις 14/6/2013)

Τυρολόγος Κ., Ντάσιου Φ. (2007), *Οι αναπλάσεις αστικών περιοχών μέσω ανάπτυξης αστικού τουρισμού και προώθησης της αειφόρου αστικής ανάπτυξης: Το παράδειγμα της Καβάλας*, Αθήνα: Βιβλιοθήκη ΤΕΕ, Διαθέσιμο στο http://library.tee.gr/digital/books_notee/book_59509/book_59509_tirologos.pdf (Πρόσβαση στις 7/6/2013)

Χατζημαρκάκη Μ. (2007), *Μεταπτυχιακή Σπουδαστική Εργασία: Αστικό θαλάσσιο μέτωπο και μαρίνες. Σχεδιασμός και περιβαλλοντικές επιπτώσεις*, Αθήνα: Αρχιτεκτονική ΕΜΠ, Διαθέσιμο στο http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCoQFjAA&url=http%3A%2F%2Fcourses.arch.ntua.gr%2Ffsr%2F107209%2FHatzimarkaki.pdf&ei=oosvUovOPMjJtAab3IHwAQ&usg=AFQjCNHrLWxI80fiorxkenz15pKbAOHLoQ&sig2=_huN8AbuhUR34XtGtAUBjw&bvm=bv.51773540,d.Yms (Πρόσβαση στις 5/6/2013)

Ξενόγλωσση

Breen A. and Rigby D. (1996), *The New Waterfront: A Worldwide Urban Success Story*, London: Thames and Hudson

Bruttomesso R. (2006), *Waterfront redevelopment: A strategic choice for cities on water*, Venice: International Centre Cities on Water, Διαθέσιμο στο http://www.harbourbusinessforum.com/download/060303_transcript.pdf (Πρόσβαση στις 7/5/2013)

Giovinazzi O., Giovinazzi S. (2008) *Waterfront planning: a window of opportunities for post-disaster reconstruction*. Christchurch, New Zealand: 4th International I-Rec Conference Building. Resilience: achieving effective post-disaster reconstruction, Διαθέσιμο στο http://ir.canterbury.ac.nz/bitstream/10092/3987/1/12625558_Giovinazzi.pdf (Πρόσβαση στις 4/5/2013)

Gospodini A. (2001), *Urban Waterfront Redevelopment in Greek Cities: A Framework for Redesigning Space in Cities* 18(5): 285-295, Διαθέσιμο στο <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275101000221> (Πρόσβαση στις 4/5/2013)

Gospodini A. (2006), *Portraying, classifying and understanding the emerging landscapes in the post-industrial city in Cities* 23(5): 311-330, Διαθέσιμο στο <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S026427510600059X> (Πρόσβαση στις 4/5/2013)

Marshall R. (2001), *Waterfronts in Post-Industrial Cities*, London: New York: Spon Press

Sairinen R., Kumpulainen S. (2006), *Assessing social impacts in urban waterfront regeneration in Environmental Impact Assessment Review* 26(1): 120-135, Διαθέσιμο στο http://www.ci.uri.edu/ciip/FallClass/Docs_2006/UrbanWaterfronts/Sairinen_Kumpulainen_2006.pdf, (Πρόσβαση στις 4/5/2013)

Wakefield S. (2007), *Great expectations: Waterfront redevelopment and the Hamilton Harbour Waterfront Trail in Cities* 24(4): 298-310, Διαθέσιμο στο <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0264275106001016> (Πρόσβαση στις 4/5/2013)

Διαδίκτυο

Βικιπαίδεια¹, Κεντρική σελίδα Βικιπαίδεια (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%81%CE%AD%CF%84%CF%81%CE%B9%CE%B1> (Πρόσβαση στις 5/6/2013)

- Βικιπαίδεια², Κεντρική σελίδα Βικιπαίδεια (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CF%86%CE%AE%CE%BD%CE%B1> (Πρόσβαση στις 9/6/2013)
- Βικιπαίδεια³, Κεντρική σελίδα Βικιπαίδεια (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%AD%CE%B1_%CE%9C%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%AC (Πρόσβαση στις 9/6/2013)
- Γενικό Λύκειο Νέων Μουδανιών, Το Σχολείο μας (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://lyk-n-moudan.chal.sch.gr/index.php?pg=322> (Πρόσβαση στις 17/7/2013)
- Δήμος Νέας Προποντίδας, Παρουσίαση (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://www.nea-propontida.gr/joomla/index.php?option=com_content&view=article&id=945%3A2012-07-05-08-25-54&catid=19%3A2012-07-05-07-26-39&Itemid=41&lang=el (Πρόσβαση στις 17/7/2013)
- Ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής, Δραστηριότητες (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://www.heliarch.gr/?q=node/722> (Πρόσβαση στις 9/6/2013)
- Ενωτική Κίνηση Πάτρας, Πρόγραμμα (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://www.enotikikinisipatras.gr/site/program55.php> (Πρόσβαση στις 14/7/2013)
- ΝέαΜουδανιάblog¹, Σκέψεις και αποφθέγματα, αλήθειες και ψέμματα (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://blog.moudaniwn.gr/%CE%BC%CE%B9%CE%B1-%CF%83%CF%8D%CE%BD%CF%84%CE%BF%CE%BC%CE%B7-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B4%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%AE-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%BF%CF%85-1534> (Πρόσβαση στις 17/7/2013)
- ΝέαΜουδανιάblog², Σκέψεις και αποφθέγματα, αλήθειες και ψέμματα (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://blog.moudaniwn.gr/%CF%80%CE%BB%CE%B1%CF%84%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BD%CE%AD%CF%89%CE%BD-%CE%BC%CE%BF%CF%85%CE%B4%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%8E%CE%BD-806> (Πρόσβαση στις 17/7/2013)
- Ο ναυτότοπος, Ναυτικά Μουσεία (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://www.naftotopos.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=157:2010-01-04-13-22-22&catid=94&Itemid=471&lang=el (Πρόσβαση στις 21/7/2013)
- ΟΝΝΕΔ Ραφήνας- Πικερμίου, Αρχαιοθήκη Ιστολογίου (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://onnedrafinas-pikermiou.blogspot.gr/2012/01/blog-post_9946.html (Πρόσβαση στις 9/6/2013)
- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής, Δελτία Τύπου, Διαθέσιμο στο http://www.halkidiki.gov.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=1253&Itemid=80 (Πρόσβαση στις 12/7/2013)
- Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Χανίων, Διαγωνισμοί (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://www.archa.gr/media-library/50d3771d07b25.pdf> (Πρόσβαση στις 9/6/2013)
- Τα λιμάνια της Ελλάδας, Κεντρική σελίδα Τα λιμάνια της Ελλάδας (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://kpedraplimania.pblogs.gr/tags/limani-neon-moydanion-gr.html> (Πρόσβαση στις 14/7/2013)
- Το ΒΗΜΑ, Πολιτισμός (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=408762> (Πρόσβαση στις 16/7/2013)
- Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Χωροταξία και Αστικό Περιβάλλον (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=325> (Πρόσβαση στις 4/5/2013)

- Φάνης Α. Παυλίδης, Κεντρική σελίδα blog (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://fanispavlidis.blogspot.gr/2013/06/blog-post_22.html (Πρόσβαση στις 10/7/2013)
- Χαλκιδική, ένας άλλος παράδεισος, Μνημεία (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://e-halkidiki.com/el/halkidiki-directory/museum/museum-of-fishing-vessels-and-equipment-neamoudania> (Πρόσβαση στις 21/7/2013)
- A AS ARCHITECTURE, Urban Design (online), Διαθέσιμο στο <http://www.aasarchitecture.com/2012/11/Istanbul-Seaport-5-design.html> (Πρόσβαση στις 10/6/2013)
- Aedas, Our Work (online), Διαθέσιμο στο <http://www.aedas.com/Urban/Central-Reclamation-Urban-Design-Study> (Πρόσβαση στις 10/6/2013)
- Archinect, Editorial & News (online), Διαθέσιμο στο <http://archinect.com/features/article/76244/showcase-lilypad-a-floating-ecopolis-for-ecological-refugees> (Πρόσβαση στις 10/6/2013)
- Architecture News Plus, Projects (online), Διαθέσιμο στο <http://www.architecturenewsplus.com/projects/312> (Πρόσβαση στις 8/5/2013)
- ARCH20, ARCHITECH20 (online), Διαθέσιμο στο <http://www.arch20.com/lens-michael-maltzan/#prettyPhoto> (Πρόσβαση στις 10/6/2013)
- Bustler, Κεντρική σελίδα Bustler (online), Διαθέσιμο στο http://www.bustler.net/index.php/article/balmori_associates_chosen_for_bay_of_pasaia_master_plan/ (Πρόσβαση στις 9/6/2013)
- Capital.gr, Ειδήσεις (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://www.capital.gr/news.asp?details=1162855> (Πρόσβαση στις 16/7/2013)
- CH+VL architecture firm, Projects (online), Διαθέσιμο στο <http://www.chvl.it/2009/08/waterfront-vado-igure/> (Πρόσβαση στις 8/5/2013)
- Citybranding¹ Πόλεις και Πολιτικές: για την ανταγωνιστική ταυτότητα των πόλεων, Αναπλάσεις (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://www.citybranding.gr/2012/12/blog-post_20.html (4/6/2013)
- Citybranding² Πόλεις και Πολιτικές: για την ανταγωνιστική ταυτότητα των πόλεων, Αναπλάσεις (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://www.citybranding.gr/2012/12/blog-post_10.html (Πρόσβαση στις 5/5/2013)
- DOTSOFT, Πολιτισμός (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://dotsoft.wifi-192.gr/catalog/poi_culture/3/145 (Πρόσβαση στις 19/7/2013)
- DP ARCHITECTS, Projects (online), Διαθέσιμο στο <http://www.dpa.com.sg/projects/seef-lusail/> (Πρόσβαση στις 10/6/2013)
- Eviaportal, Ερέτρια (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο <http://www.eviaportal.gr/content.asp?ID=23377> (Πρόσβαση στις 5/6/2013)
- Gohalkidiki.com, Πληροφορίες (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://www.gohalkidiki.com/gr/generalinfo/ditiki.asp?Viallage_ID=33 (Πρόσβαση στις 10/6/2013)
- Halkidiki.com Η πύλη της Χαλκιδικής, Κασσάνδρα (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://www.halkidiki.com/moudania/index_g.htm (Πρόσβαση στις 10/6/2013)
- INDESIGNLIVE' ASIA SINGAPORE, MALAYSIA, HONG KONG & GREATER ASIA, Projects (online), Διαθέσιμο στο <http://www.indesignlive.asia/articles/projects/project-news/Seef-Lusail-Qatar> (Πρόσβαση στις 10/6/2013)

Mail Online, News (online), Διαθέσιμο στο <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2204937/Rio-2016-Olympics-Stunning-plans-unveiled-Olympic-Park-beautiful-waterfront-location.html> (Πρόσβαση στις 10/6/2013)

MTA Associati- Giancarlo De Carlo Associati, Projects (online), Διαθέσιμο στο <http://www.mtaa.it/projects/018/> (Πρόσβαση στις 8/5/2013)

Studio Daniel Libeskind, Architecture (online), Διαθέσιμο στο <http://daniel-libeskind.com/projects/archipelago-21> (Πρόσβαση στις 8/6/2013)

The unreal city, Archives (online), Διαθέσιμο στο <http://www.theunrealcity.net/2010/09/29/the-master-plan-yongsan/> (Πρόσβαση στις 8/6/2013)

Visionarc, Projects (online), Διαθέσιμο στο <http://visionarc.org/archives/716> (Πρόσβαση στις 9/6/2013)

Wikipedia¹, Κεντρική σελίδα Wikipedia (online), Διαθέσιμο στο <http://en.wikipedia.org/wiki/Pasaia> (Πρόσβαση στις 9/6/2013)

Wikipedia², Κεντρική σελίδα Wikipedia (Διαδίκτυο), Διαθέσιμο στο http://en.wikipedia.org/wiki/Vado_Ligure (Πρόσβαση στις 9/6/2013)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 2: Χαρακτηριστικά Πολεοδομικών Ενοτήτων & Τομέων οικισμού Ν. Μουδανιών

ΠΕ	Πολεοδομική Ενότητα ή τμήμα Π.Ενότητας	Επιφάνεια Ενότητας συνολική	Μέσος Υφιστάμενος Προτεινόμενος Σ.Δ. Ενότητας	Βαθμός κορεσμού Ενότητας	Ποσ.οικοδ χώρων κατοικίας σε σύνολο δομημένου χώρου	Σταθερότυπο ωφέλιμης επιφαν. κατοικίας ανά άτομο	Χωρητικότητα (μόνιμος, και παραθεριστικός πληθ.)
		(στρ)	(αριθμ.)	(ποσ. %)	(ποσ. %)	(τμ/ατ.)	(ατ.)
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ - ΥΠΟΠΕΡΙΟΧΕΣ							
1	Π.Ε. 1.1 Ν. Μουδανιά (Τσατσανέικα- Γραφεία πολεοδομημένο τμήμα)	189	0,80	0,40	75%	40	774
	Π.Ε.1.2 Ν. Μουδανιά (Τσατσανέικα- Γραφεία μη πολεοδομημένο τμήμα)	20	0,50	0,40	75%	40	49
2	ΠΕ.2.1 Ν. Μουδανιά (Π.οικισμός- Ιστορ.Κέντρο) πολεοδομημένο τμήμα	665	1,20	0,50	75%	40	3.825
	ΠΕ.2.2 Ν. Μουδανιά (Π.οικισμός- Ιστορ.Κέντρο) πολεοδομημένο τμήμα Αλμύρας	31	0,80	0,50	75%	40	151
	ΠΕ.2.3 Ν. Μουδανιά (Π.οικισμός- Ιστορ.Κέντρο) μη πολεοδομημένο τμήμα	18	0,50	0,50	75%	40	55
3	ΠΕ.3.1 Ν. Μουδανιά (Αλμύρα - Ελαιώνας) πολεοδομημένος τομέας Αλμύρα	190	0,80	0,60	95%	40	456

	ΠΕ.3.2 Ν. Μουδανιά (Αλμύρα - Ελαιώνας) πολεοδομημένος τομέας Ελαιώνας	167	0,60	0,60	95%	40	958
	ΠΕ.3.3 Ν. Μουδανιά (Αλμύρα - Ελαιώνας) επέκταση	183	0,30	0,60	95%	40	509
4	ΠΕ. 4 Ν.Μουδανιά (Βόρεια επέκταση)	474	0,50	0,60	80%	40	1.849
5	ΠΕ. 5 Ν. Μουδανιά (Δυτική επέκταση)	564	0,30	0,60	95%	33	1.900
6	ΠΕ. 6 Ν. Μουδανιά (Ανατολική επέκταση)	254	0,30	0,60	95%	33	856

Ερωτηματολόγιο για την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών

Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι απολύτως ανώνυμο και εκπονείται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας με τίτλο «Ανάπλαση αστικού θαλάσσιου μετώπου- Η περίπτωση των Νέων Μουδανιών» για το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι ο εντοπισμός των ιδιόμορφων και σημαντικών στοιχείων της περιοχής, τα οποία επιδέχονται βελτίωση και ενδείκνυται για την επιτυχημένη προβολή και ανάπτυξη των Ν.Μουδανιών.

Το φύλλάδιο περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν το θαλάσσιο μέτωπο των Νέων Μουδανιών και οι απαντήσεις που θα δοθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της πτυχιακής εργασίας. Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν, καθώς οι απόψεις σας είναι πολύ σημαντικές και θα συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στη διεκπεραίωση της εργασίας.

Παρακαλώ προσδιορίστε την ηλικία σας.

- Κάτω των 17
- 17-30
- 31-40
- 41-50
- Πάνω από 50

Παρακαλώ προσδιορίστε το φύλο σας.

- Άνδρας
- Γυναίκα

Αποτελείται κάτοικο των Ν.Μουδανιών;

- Ναι
- Όχι
- Μόνο ορισμένους μήνες

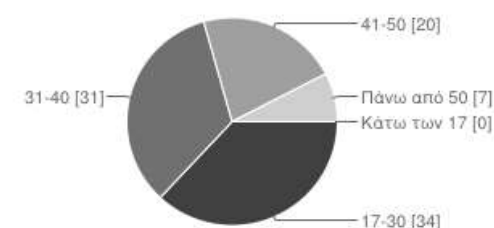
Ποιά είναι η άποψή σας για την υφιστάμενη κατάσταση του θαλάσσιου μετώπου της περιοχής;

- Καλή
- Μέτρια
- Κακή

Πιστεύετε ότι η εν λόγω περιοχή χρήζει ανάπλασης;

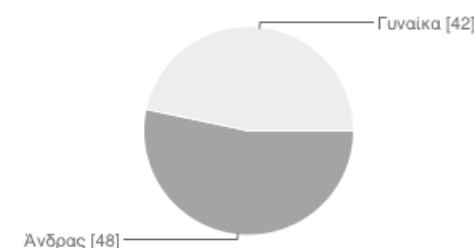
- Ναι
- Όχι

Παρακαλώ προσδιορίστε την ηλικία σας.

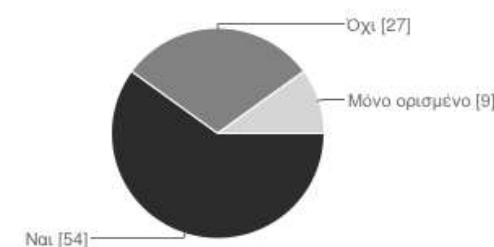
Κάτω των 17	0	0%
17-30	34	37%
31-40	31	34%
41-50	20	22%
Πάνω από 50	7	8%

Παρακαλώ προσδιορίστε το φύλο σας.

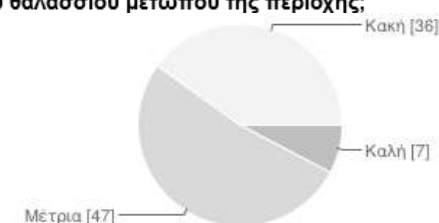
Άνδρας	48	53%
Γυναίκα	42	47%

Αποτελείται κάτοικο των Ν.Μουδανιών;

Ναι	54	60%
Όχι	27	30%
Μόνο ορισμένους μήνες	9	10%

Ποιά είναι η άποψή σας για την υφιστάμενη κατάσταση του θαλάσσιου μετώπου της περιοχής;

Καλή	7	8%
Μέτρια	47	52%
Κακή	36	40%

Κατά τη γνώμη σας πιο/α είναι το/τα αρνητικό/ά στοιχεία του θαλάσσιου μετώπου της περιοχής;

- Η έλλειψη αρκετών χώρων πρασίνου
- Οι εγκαταλελειμμένες και αδιαμόρφωτες εκτάσεις
- Η απουσία συγκεκριμένου χαρακτήρα
- Η ελλιπής προστασία από τα κύματα
- Τα κυκλοφοριακά προβλήματα
- Άλλο:

Ποιές από τις παρακάτω ενέργειες πιστεύετε πως θα λειτουργούσαν καταλυτικά στη βελτίωση της εικόνας του θαλάσσιου μετώπου;

- Δημιουργία περισσότερων χώρων πρασίνου
- Ενίσχυση της σχέσης με το υδάτινο στοιχείο
- Μετατροπή χώρου σε ζωντανό τμήμα του οικισμού καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας όλο το χρόνο
- Σύνδεση χώρου με τα σημαντικά σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος της περιοχής
- Μετεγκατάσταση μουσείων Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων στο χώρο του θαλάσσιου μετώπου
- Συνύπαρξη πολιτισμού-αναψυχής-εξυπηρέτησης
- Δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων και πεζοδρόμων
- Διευθέτηση κυκλοφοριακών προβλημάτων
- Προστασία από τα κύματα
- Άλλο:

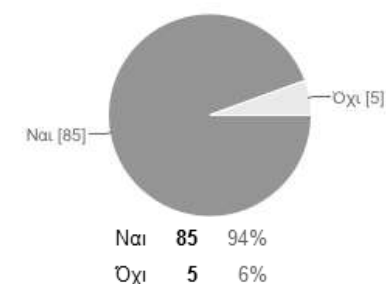
Ποιές άλλες χρήσεις θα θέλατε να υπάρχουν στο χώρο;

Πιστεύετε ότι ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου θα επηρεάσει τη ζωή της περιοχής των Ν.Μουδανιών;

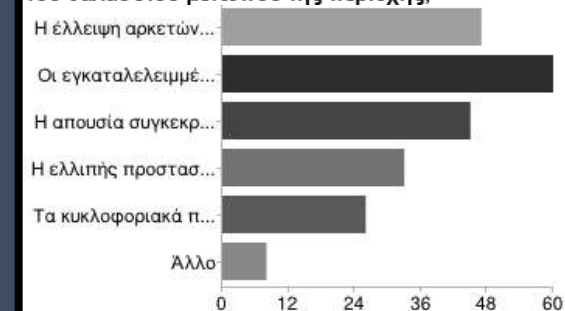
- Ναι
- Όχι

Αν ναι, κατά ποιόν τρόπο;

Πιστεύετε ότι η εν λόγω περιοχή χρήζει ανάπλασης;

Κατά τη γνώμη σας πιο/α είναι το/τα αρνητικό/ά στοιχεία του θαλάσσιου μετώπου της περιοχής;

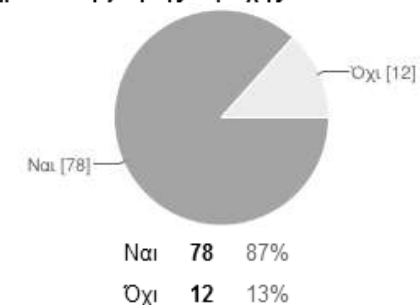
Η έλλειψη αρκετών χώρων πρασίνου	47	21%
Οι εγκαταλελειμμένες και αδιαμόρφωτες εκτάσεις	60	27%
Η απουσία συγκεκριμένου χαρακτήρα	45	21%
Η ελλιπής προστασίας από τα κύματα	33	15%
Τα κυκλοφοριακά προβλήματα	26	12%
Άλλο	8	4%

Ποιές από τις παρακάτω ενέργειες πιστεύετε πως θα λειτουργούσαν καταλυτικά στη βελτίωση της εικόνας του θαλάσσιου μετώπου;

Δημιουργία περισσότερων χώρων πρασίνου	48	14%
Ενίσχυση της σχέσης με το υδάτινο στοιχείο	41	12%
Μετατροπή χώρου σε ζωντανό τμήμα του οικισμού καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας όλο το χρόνο	41	12%
Σύνδεση χώρου με τα σημαντικά σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος της περιοχής	26	8%
Μετεγκατάσταση μουσείου Αλιευτικών Σκαφών και Εργαλείων στο χώρο του θαλάσσιου μετώπου	24	7%
Συνύπαρξη πολιτισμού-αναψυχής-εξυπηρέτησης	44	13%
Δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων και πεζόδρομων	53	15%
Διευθέτηση κυκλοφοριακών προβλημάτων	30	9%
Προστασία από τα κύματα	32	9%
Άλλο	55	1%

Πιστεύετε ότι ανάπτυξη του θαλάσσιου μετώπου θα επηρεάσει τη ζωή της περιοχής των Ν.Μουδανιών;

Ερωτηματολόγιο για την ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου των Νέων Μουδανιών (συμπληρώνεται από επαγγελματίες)

Το παρόν ερωτηματολόγιο είναι απολύτως ανώνυμο και εκπονείται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας με τίτλο «Ανάπλαση αστικού θαλάσσιου μετώπου- Η περίπτωση των Νέων Μουδανιών» για το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι ο εντοπισμός των ιδιόζυγων και σημαντικών στοιχείων της περιοχής, τα οποία επιδέχονται βελτίωση και ενδείκνυται για την επιτυχημένη προβολή και ανάπτυξη των Ν.Μουδανιών. Το φυλλάδιο περιλαμβάνει ερωτήσεις που αφορούν το θαλάσσιο μέτωπο των Νέων Μουδανιών και οι απαντήσεις που θα δοθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της πτυχιακής εργασίας. Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν, καθώς οι απόψεις σας είναι πολύ σημαντικές και θα συμβάλλουν σε μεγάλο βαθμό στη διεκπεραίωση της εργασίας.

Πόσα χρόνια λειτουργείτε την επιχείρησή σας;

- 1-4
 5-9
 Πάνω από 10 χρόνια

Ποιά περίοδο παρουσιάζετε περισσότερη κίνηση;

- Χειμώνα
 Καλοκαίρι
 Καθημερινές
 Σαββατοκύριακα

Πιστεύετε ότι η ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου θα ενισχύσει την εμπορική και τουριστική δραστηριότητα της επιχείρησής σας;

- Ναι
 Όχι

Αν ναι, με ποιόν τρόπο

Πως πιστεύετε ότι θα μπορούσε να αναπτυχθεί περισσότερο το παραλιακό μέτωπο των Ν.Μουδανιών

- Διευθέτηση κυκλοφοριακών προβλημάτων
 Προστασία από τα κύματα
 Δημιουργία δικτύου πεζόδρομων και ποδηλατοδρόμων
 Περισσότεροι χώροι πρασίνου
 Σύνδεση με τα σημεία πολιτιστικού ενδιαφέροντος της περιοχής
 Συνύπαρξη πολιτισμού-αναψυχής-εξυπηρέτησης
 Εξωτερική διαμόρφωση μαγαζιών
 Άλλο:

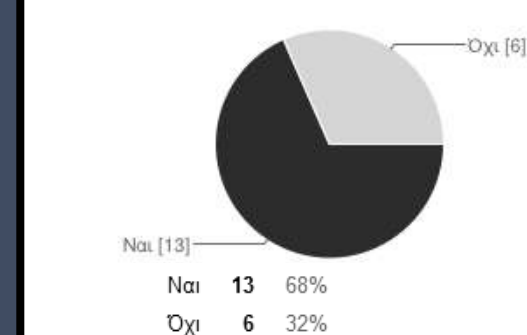
Πόσα χρόνια λειτουργείτε την επιχείρησή σας;

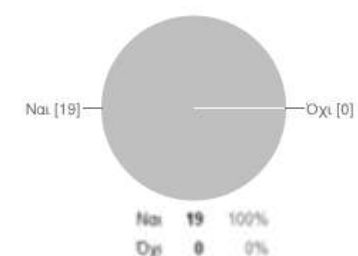
Ποιά περίοδο παρουσιάζετε περισσότερη κίνηση

Πιστεύετε πως ο ήδη διαμορφωμένος χώρος του θαλάσσιου μετώπου περιορίζει την απόδοση της επιχείρησής σας;

Πιστεύετε ότι η ανάπτυξη του θελόσσου μετώπου θα ενισχύσει την εμπορική και τουριστική δραστηριότητα της επιχείρησής σας;

Πως πιστεύετε ότι θα μπορούσε να αναπτυχθεί περισσότερο το παραλιακό μέτωπο των Ν.Μουδανιών

